

EEN VRIEND IN DE ROUW

HET DROEVIG ONGELUK OP DE MAAS,
VOORGEVALLEN OP 30 MEI 1680

EN MET GEESTELIJKE BEDENKINGEN DAAROVER OP 10 EN 18 JUNI 1680
AAN DE GEMEENTE DES HEEREN TE ROTTERDAM
VOORGESTELD VOLGENS EN OVER JESAJA 43:2.

"Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn,
en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen".

Door

Ds. Gregorius Mees
1631-1694

Predikant te
Rotterdam

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

Toelichting

Ds. Gregorius Mees, geb. 1-1-1631 werd in 1676 bevestigd als predikant van Rotterdam, zijn 4^e gemeente. Op 15 februari 1680 overleed zijn vrouw Rudolpha Santvoort. Mees beschreef haar sterven in een klein geschrift "Een Vriend in de rouw". Mees nam daarin ook op: *Het droevig ongeluk op de Maas*. Het echtpaar heeft 7 kinderen gehad. De moeder liet bij haar overlijden 6 kinderen achter: Allard, 21 jaar; Jeremias, 19 jaar; Anna, 17 jaar; Rudolph, 14 jaar; Willemina, 12 jaar; Margaretha, 10 jaar. (Mees hertrouwde in 1682 met Maria de Mey.)

Het sterven was voor het gezin een droevige tijd. Enkele maanden later deden de kinderen het verzoek om een tocht te maken met een roeibootje naar Dordrecht. Het bootje was eigendom van Phenix, een schoonzoon van ds. Mees. Dan zouden ze vanaf het Tolhuis in Overmaas naar Dordrecht kunnen rijden. Ds. Mees besloot hieraan toe te geven. Ds. Mees koos 30 mei 1680, Hemelvaartsdag uit, om indien het mogelijk was nog een kerkdienst bij te wonen in Dordrecht, omdat hij zelf die dag niet voor moest gaan. Ze gingen zeer vroeg weg en haalden eerst een vriend op, makelaar Melesdijck geheten, die mee zou gaan. De dienstmeid ging ook mee.

In het begin ging alles goed. Ze staken de Maas over en voorzichtig roeiden ze langs de biesen. Het was zes uur in de ochtend, toen ze vlak bij hun doel aankwamen. Er kwam plotseling een hevige bui opzetten. Het begon te stormen en de golven sloegen tegen het bootje aan. Zelfs grote schepen op de Maas kwamen in gevaar. De eerste die in paniek raakte was Melesdijck. Hij sprong overeind en probeerde tegen de stroom op te werken maar dat ging niet. Dan maar terug, dan konden ze met de stroom meevaren. Dat ging sneller en het bootje kreeg vaart. Totdat Melesdijck een aanlegplaats zag. Met kracht greep hij de riemen en draaide de boot tegen de golven in. Die sloegen in de schuit, waarna Melesdijck schreeuwend een hoosvat greep maar in zijn paniek sloeg hij het kapot tegen de rand van de boot. Zijn angst stak de anderen aan. De kinderen sprongen op de banken en riepen luid om hulp maar de boot schommelde steeds meer en schepte veel water. Toen zonk zij zo snel dat het niet meer tegen te houden was.

Allard kon zwemmen maar Melesdijck greep hem vast en hoewel de jongen nog even het hoofd boven water kon houden, duurde het niet lang of Melesdijck trok hem mee in de diepte waar ze beiden verdronken. Anna was reeds viermaal gezonken maar kon toch telkens weer boven komen, toen er een jacht aankwam om hen te helpen. De mannen staken haar een haak toe maar toen ze haar vader zag, worstelend met de dood, weigerde ze met de woorden: "Red mijn vader toch!" Ze liet de haak los. Ze vouwde haar handen en verdween in de golven. Mees zelf was tenslotte de eerste die gered werd. Half bewusteloos werd hij aan boord getrokken. Meer jachten waren intussen toegeschoten en haalden de anderen uit het water.

Het voorval heeft de predikant erg aangegrepen. Anderen bemoeiden zich ermee; "en de couranten hebben het uyt-gegalmt in het ganse Nederland." Mees voelde zich genooddaakt om zich te verantwoorden. Hij deed dat eerst op de kansel. Maandag 10 juni en dinsdag 19 juni hield hij de leerredenen, die door een groot aantal mensen werd beluisterd, onder vele indrukken.

Behalve deze preken verscheen o.a. van ds. G. Mees:

"De gouden keten der zaligheid", een verhandeling over Rom. 8:28-30

"Hagars dienst onder de vrije Sara".

"Sions worstelperk", over Jac. 4:7.

OPDRACHT

Edelgrootachtbare Heren,
De Heer Paulus Timmers, Dominicus Rosmale, Pieter de Mey en mr. Franco du Boys,
regerende Heren burgemeesters der stad Rotterdam.

Mijne Heren,

Salomo telt en stelt vier dieren van de kleinste der aarde, die nochtans wijs zijn en van wijsheid wel voorzien. In de tweede rang plaatst hij de konijnen, een machteloos volk, die nochtans hun huis in de steenrots stellen, Spr. 30:26. Deze les had zijn vader ook geleerd: "De steenrotsen zijn een vertrek voor de konijnen", Psalm 104:18.

Maar de wijze zoon vindt in de handelwijze van deze kleine beestjes een grote verborgenheid van wijsheid. Want hoewel zij onvernunftige diertjes zijn, weten zij hun aangeboren machteloosheid zeer voorzichtig te verhelpen door een toevlucht te zoeken in de onwrikbare vastheid der steenrotsen.

Ik schaam mij niet om met die grote, allerwijste koning ter school te gaan bij zulke geringe en verachte leermeesters. Het konijn leert mij ook om in mijn droefheid en zwakheid een steenrots op te zoeken, waarin ik schuilen kan tegen vele vijanden der waarheid, die om de waarheid tegen mij zijn.

De Heere heeft mij zeer opmerkelijk bezocht, door een droevig ongeluk op de Maas, zoals de krant het heeft uitgegalmd door gans Nederland. En vele kwaadwilligen hebben op wagens en in trekschuiten, in huis en buitenshuis daarvan hun lasterpraat gemaakt. Ik kan met David klagen: "*Ik ben velen als een wonder*", of zoals onze vertalers zeggen, "een monster, geweest". Want velen menen dat God mij wel bijzonder moest haten, omdat ik zoveel te lijden had. Het is daarom nodig dat ik ook mijn Toevlucht en Steenrots opzoek. Deze zal mijn ziel vooreerst en bovenal stellen in de Heere, de Almachtige, zodat ik met David zeg: "Ik ben velen als een wonder geweest", om terstond daarbij te voegen: "doch Gij zijt mijn sterke Toevlucht. Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof, den gansen dag met Uw heerlijkheid", Psalm 71:7,8.

Doch daarna weet ik geen nadere noch nodiger steenrots dan uw edele hoogachtbaren, onder wiens gezegende regering ik al mijn verberging geniet, beide in mijn dienst en persoon. Voor uw edele hoogachtbaren, als goden op aarde en kinderen des Allerhoogsten, Psalm 82:6, kan ik met gerustheid neerleggen de zeer smartelijke, doch gans heilige handeling des Allerhoogsten met mij, onwaardige dienaar.

Aan uw edele hoogachtbaren, als burgerlijke vaderen, kan ik onbeschroomd klagen het grote ongelijk, dat niet alleen mij, maar ook in mij mijn God aangedaan is. Tot uw edele, hoogachtbaren mag ik, als mijn overheid en bestuurders, vrijmoedig mijn verantwoording voortbrengen.

Ik word beschuldigd van kinderlijke onbedachtzaamheid en roekeloze, ja onverantwoordelijke onvoorzichtigheid, omdat ik mij met mijn gehele familie in zo'n klein schuitje op de grote rivier de Maas heb durven begeven. En dat in een zeer onstuimig weder.

Maar is het uw onderdanen ongeoorloofd om met hun ganse familie eenmaal per jaar uit spelevaren te gaan? Ik kan niet denken, dat daarin tegen enige burgerlijke eerbaarheid gezondigd is, anders zou het grootste en voornaamste deel van alle Hollandse steden zeer te bestraffen zijn.

Of is het dat ik met mijn huisgenoten op de Maas gevaren heb? Wie weet niet dat op het land, op paarden of wagens, niet minder ongelukken geschieden dan op het water? Zowel in de binnenwateren als op de Maas? Och, helaas, wie kan aan de hand des Heeren ontkomen, als zij hem wil achtervolgen?

Een zeker machtig koopman had eens lust om te zeilen. Maar zijn zoontje durfde hij op het water niet te wagen. Hij liet hem daarom in de koets op de dijk langs het water rijden. En voor zijn ogen raakten de paarden, die ergens voor schrokken, op hol. De koets sloeg om en kwam in het water en het zoontje werd tussen de wielen verbrijzeld en tenslotte in het water vermoord. Zodat het jongetje beide door het water, waar de vader voor vreesde, en door de wielen, waarop de vader vertrouwde, werd gedood. Waar zou ik heenvlieden voor Uw aangezicht, o God? Psalm 139:7.

Maar, zeggen ze, het was zeer onstuimig weder.

Niet alzo. Wij waren wel anderhalf uur, voordat de storm opstak, op het water, want het was zeer schoon en stil weder en het water was zeer kalm en ongestoord toen wij uitvoeren. Maar na zes uur ontstond de storm, die zo hevig opstak, dat vele bomen uit de grond werden gerukt, of bij de grond werden afgebroken. Alle grote schepen op de Maas geraakten in beroering en gevaar. De wateren schenen over de dijk heen gedreven te worden.

Wie weet van tevoren wat voor weer of wind er komt? De Heere alleen maakt de wind het gewicht en weegt de wateren op in mate, Job 28:25.

Oordelen anderen *dat het vaartuig te klein was*, de ervaring heeft geleerd dat de kloekste schepen wel zijn verbroken en de zeelieden in kleine bootjes zich hebben geborgen. De machtige hand des Heeren verbreekt wel de sterkste schepen van Tarsis en behoudt een vissersschuitje van Petrus. Bovendien zijn er met datzelfde scheepje, waarmee wij overvoeren, voorheen wel veertien oude mensen tegelijk overgevaren. En ook mijn kinderen waren een dag tevoren daarmee over geweest om een rijtuig te bespreken. En wij zelf waren reeds aan de overzijde gekomen en langs de biesen gevaren tot nabij het tolhuis, zonder de minste vrees voor een ongeluk. Maar wij moesten terug. Om welke reden? Omdat de Goddelijke noodschikking ons tot dat droevig ongeluk trok. En wat dat noodlot bepaalt, zal geen hartenwens wegnemen.

Wil de Heere iets uitwerken, alle middelen zullen zich daarheen wenden. Onze goede reisgenoot, Melesdijck, geraakte in ongesteldheid en wij allen in bedwelming, zodat zijn onduidelijke instructies door ons zonder veel tegenspreken werden opgevolgd in een zwaar onweer en razende watergolven, waardoor het gevaar groot werd. Maar ook hierin zie ik, hoewel van achteren, het wonderlijke bestuur van de Goddelijke voorzienigheid. Onze vriend staat naast mij op, waar hij goed zat en schuift mijn zonen van de roeibank af, opdat hij roeiende het schip in bedwang zou krijgen om terug te keren naar zijn sterfplaats. Hij zet zich naast mijn oudste zoon die zwemmen kon, wellicht om hem vast te houden en alzo met zich te doen zinken, hetwelk hij anderszins aan mij zou gedaan hebben, daar hij naast mij zat.

Mijn schuld, opgewogen in de weegschaal van de vierschaar der mensen, zal niet zeer diep neerzakken, hoewel ik in het oog van de allerheiligste God de hand op mijn mond wil leggen: *O HEERE, ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn*, Psalm 143:2. Dit is voor mij het alledroevigste, dat de allerwijste en heilige hand der Goddelijke voorzienigheid in dit droevig

schouwspel zo smadelijk gesmaad is. Mijn ongeluk heeft stof gegeven voor de lastering der heidense, ja erger dan heidense mensen, alsof niet des Heeren hand, maar mijn misverstand alleen de oorzaak zou zijn van dit kwaad. "Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?" Amos 3:6.

Cicero zei zeer krachtig dat Xerxes de tempels en altaren van de onsterfelijke goden met zijn handen en geweld had omgekeerd, maar Epicurus met zijn valse lering en redenen, toen hij leerde dat de goden zich nergens mee bemoeiden, noch iets verrichtten. Want indien dit gevoelen waar is, waartoe dan godzaligheid, heiligheid en godsdienst?

Indien men op *voortekenen* wil merken, dan was het opmerkelijk dat mijn dochter Anna, die de vorige avond om tien uur nog een boodschap deed, tot de dienstbode zei: "Het komt mij zo wonderlijk voor, alsof ik welhaast sterven zou. Indien zulks mocht gebeuren, zo weet dat ik enige stuivers van het collegegeld heb geleend, toen mijn vader niet thuis was. Dat heb ik in de huishouding gebruikt. Zeg hem maar, dat hij het daar weer bij zal leggen. Verder moet je mij een van mijn nieuwste hemden aandoen, omdat die het best gemerkt en getekend zijn, en mijn nieuwe neerstik die ik zelf geletterd heb. En ook een linnen onderbroek".

"Wel, Anna", zei de dienstbode, "ge hebt nooit een onderbroek gedragen".

"Het is zo", zei ze, "maar het ligt mij zó zwaar op mijn hart, wij mochten ergens met de koets omslaan, het is dan goed dat ik een onderbroek aandoe en ook mijn nieuwe lakense klederen".

Verder was ze de ganse nacht op en kon niet slapen van verlangen naar deze reis. En zo kwam ze 's morgensom vier uur bij mijn bed en verzocht mij dat ik mij gereed zou willen maken.

Toen ik nu aangekleed was en bij meneer Melesdijck gekomen was, vond ik zijn huis openstaan en hem gans vaardig. Hij zei tot mij: "Het is mij gegaan als de kinderen, ik heb vannacht weinig kunnen slapen. En vanmorgen ben ik al twee uur bezig geweest om deze aangename reis." Anderszins was hij gewend altijd de laatste te zijn, zo ik van anderen begrepen heb.

De voorspellingen van het sterven der groten is vanouds bij de historieschrijvers naarstig aangetekend en in hoge verwondering gehouden. Wij mogen zeggen, dat de Heere, de Zijnen dikwijls vooraf in de gedachten waarschuwt, voordat Hij met Zijn oordelen komt. "Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen ding doen, tenzij Hij Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten geopenbaard hebbe", Amos 3:7.

Wie zal de Heere van Zijn oordelen uitsluiten, die Hij vooraf bekend maakt?

Dewijl nu de kwaadsprekers dienen weersproken en de grote eer des Allerhoogsten dient bekend gemaakt te worden, zo heb ik op aandringen van velen die in de kerk niet konden zijn toen ik de tweede predikatie deed, omdat de deuren tot ver op de straat en de vensters, ja ook de pilaren met mensen volgepropt stonden, - alsook voor hen die in de kerk geweest zijn, maar nochtans verhinderd werden alles te horen, - beide ambtenaren en ambtdragers niet willen nalaten deze mijn bedenkingen, zoveel ik er nog van kon opzoeken, met enige nadere uitbreiding van de omstandigheden der geschiedenis, onder de pers te brengen.

En ik hoop dat zulks uw edele hoogachtbare Heren niet onaangenaam zal zijn, maar dat ik en mijn openhartige belijdenis van het ganse voorval en mijn theologische aanmerkingen omtrent datzelve, als een machteloos konijn in een vaste steenrots, bij u bescherming zal vinden.

De oude Joden getuigen in hun Talmud dat er drie kronen zijn. Eerst een kroon der *wet*, daarna een kroon der *koningen* of heersers en dan nog een kroon der *priesters*.

- De kroon der wet is de eerste, omdat ze de wijsheid vertoont, waardoor de koningen regeren en de heersers heersen, Spr. 8:15, 16.
- Maar op de tweede plaats is de kroon der koningen, omdat zij goden op aarde zijn, de hoogste van alle mensen en de naasten bij God in heerlijkheid en gezag, "kinderen des Allerhoogsten", Psalm 82:6.
- En op de derde plaats is de kroon der priesters, waarop gegraveerd stond: De Heiligheid des HEEREN, omdat zij in godsdienst en onder de bescherming der Oppermacht de eersten zijn. Aäron was Mozes tot een mond en Mozes was Aäron tot een god, Exod. 4:16;7:1.

Uw kroon dan, mijne Heren, is tussen de kroon Gods en Zijn dienaars om beiden voor God en Zijn dienaar te ijveren. Het zal uw edele Hoogachtbaren geen oneer en Gode geen onaangename dienst zijn, indien mijn geringe persoon en schrift zulke gewenste schutsheren geniet.

Daarover zal ik mij verblijden en zonder ophouden de Heere bidden, dat Hij uw personen en families en bijzonder uw loflijke regering alleszins heilige en zegene tot grootmaking van Zijn eer en veel voorspoed van al uw onderdanen, onder dewelke ik mij gaarne schrijf te zijn en te zullen blijven.

Edele, hoogachtbare Heren, mijns Heren, uw onderdanige dienaar Gregorius Mees.

Rotterdam, 28 juni 1680.

DE EERSTE PREEK OVER JESAJA 43:2

"Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en de door de rivieren, zij zullen u niet overstromen".

"Alles heeft een bestemden tijd", zegt de Prediker, "en alle voornemen onder den hemel heeft zijn tijd". Er is een tijd om te wenen en een tijd om te lachen; een tijd om te kermen en een tijd om op te springen, Pred. 3:1,4.

De verscheidene verwisselingen en wonderlijke veranderingen van deze wereld ontzetten zo zeer het ganse gemoed des mensen en al zijn plannen, dat ze een lachende Izak tot een droevige Ben-oni, of zoon der smarten maken en een lieflijke Naomi veranderen in een bittere Mara. Ook stellen zij wel een David, een verachte zoon van Isai, tot een man die van God is opgericht, als een gezalfde van de God van Jakob, lieflijk in de psalmen Israëls

Evenwel heeft de Almachtige Zijn albesturende hand zo wonderlijk in die wereldse omkeer, dat Hij alle ding schoon maakt op zijn tijd. Dat is, dat deze ganse omkeer van zaken zeer net en fraai ter bekwamer tijd uitvalt, ofschoon ze de mens geheel wanschikkelijk toeschijnt. De Heere bezoekt de Zijnen zowel ter bekwamer tijd, als dat Hij haar helpt ter bekwamer tijd.

Het zou daarom ten enenmale onfatsoenlijk en Gode mishagelijk zijn, zo een mens zich wilde kanten tegen de wijze tijdsbeschikking Gods en zou lachen als het tijd is om te wenen, of zou kermen als het tijd is om op te springen.

Israël hoorde Gods wet op een dag die de Heere heilig was en het volk weende zeer. Maar Nehemia en Ezra arbeiden daartegen met alle macht en zeiden: "Deze dag is den HEERE uw God heilig; zo bedroeft u niet, want de blijdschap des HEEREN, die is uw sterkte", Neh. 8:10,11. Integendeel werden de Joden in Babel tot vreugde verzocht en zij die hen overhoop geworpen hadden, begeerden de woorden eens lieds van hen en zeiden: "Zingt ons een van de liederen Sions". Maar zij weenden als zij gedachten aan Sion. Zij hadden hun harpen aan de wilgen gehangen en zeiden: "Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen in een vreemd land? Indien ik u vergeete, o Jeruzalem, zo vergeete mijn rechterhand zichzelf; mijn tong kleve aan mijn gehemelte, zo ik aan p niet gedenke", Psalm 137:1-6. De oude gewoonte heeft deze dagen Pinksteren genoemd en tot vreugde bestemd. De donkere tijden der kerk hebben die dagen afgezonderd tot een vrolijke gedachtenis van de overvloedige en zichtbare uitstorting van de vreugdeolie des Heiligen Geestes. Daarom zou het ons wel passen met de gemeente op deze tijd vreugde te betonen.

Maar het heeft de almachtige Albestuurder behaagd mijn rei in rouw en mijn verkwikking in verschrikking te veranderen. Ik dacht met Gods volk in Dordrecht de Heere Jezus in Zijn hemelvaart na te ogen, maar het beliefte de Heere mij met mijn ganse familie - och droevig ongeval - tot de afgrond van de rivier te doen nederdalen, zodat het niet anders leek dan dat de Maas in korte tijd de vader met de kinderen zou verslonden hebben. Nochtans heeft de Vader der barmhartigheid niet nagelaten mij genadig te zijn en mijn ellende aan te zien. Gij, Heere, hebt mij en het merendeel van de mijnen verhoogd uit de poorten des doods, opdat ik Uw ganse lof in de poorten der dochter Sions vertelle; dat ik mij verheuge in Uw heil. Ik heb ondervonden de waarheid der Goddelijke belofte in de tekst: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen".

Zie ik op mij en mijn overgebleven huisgenoten dan sta ik verbaasd over de grote wonderen van mijn God en Zijn machtige verlossing. Wonderbaarlijk heeft Hij mij verlost. Want ik was niet alleen door mijn eigen mantel om mijn hals vastgemaakt, maar ook in de reismantel van mijn vriend Melesdijck, zaliger, gans verward. En toen ik mij daaruit geworsteld had, vatte de dienstbode mij bij het haar en drukte mij onder water om zichzelf boven te houden. Tenslotte raakte ik na veel arbeid los van die hand en kwam een weinig boven, doch bedwelmd en zeer verzwakt en ik pakte een stok vast die ik omtrent mijn hoofd vernam.

Mijn drie kleinste kinderen, die zich het minste konden redden en van alle mensenhulp ontbloot waren, zijn als door een Goddelijke hand uit het water opgelicht en boven gehouden, zodat ze zelfs niet weten hoe, terwijl mijn oudste zoon, die nog anderszins kon zwemmen, en mijn oudste dochter in huis, die zowel als de anderen op haar rokken had kunnen drijven, zijn neergezonken en helaas zeer droevig verdronken.

De dienstbode, die tot viermaal toe was neergezonken, zelfs zo diep dat de reddingsboten over haar heen zijn gevaren, alsof zij reeds verdronken was, is opgevist en weer bij kennis gekomen.

Als ik nu aan deze wonderlijke verlossing des Heeren gedenk, och hoe veel reden heb ik te zingen: Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, zegge nu mijn overblijfsel, ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, als ons schip neerzank, toen zouden de wateren ons overlopen hebben, een stroom zou over onze ziel gegaan zijn, toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn

Maar als ik gedenk aan de grote schrik en dat bijzonder oordeel des Almachtigen en mijn gedachten stilstaan bij de drie doden: die lofwaardige makelaar Melesdijck, die door zijn bedroefde weduwe en kleine kinderen zo bitterlijk beweend wordt, en mijn oudste zoon Allard, die zeker de begeerlijkheid der jonkheid vlood en naar rechtvaardigheid, geloof, liefde, vrede jaagde met degenen die den Heere aanroepen uit een rein hart - zoals allen die hem gekend hebben getuigenis geven, en mijn dochter Anna, die gereed stond om in de plaats van haar zalige moeder mijn huishouden te verzorgen, - zo wordt mijn hart beklemd, mijn ogen vol tranen, mijn borst vol zuchten en mijn stem gesmoord. Ik kan de lieflijke fluit van het Evangelie niet laten horen, zoals u op deze tijd gewend bent, maar ik word gedrongen een naar geluid en klaagliederen uit te boezemen over des Heeren zware doch heilige bezoeking.

Ik zal nochtans dit droevig geluid als een gebroken klank kunnen laten eindigen, door een dankbare erkenning van des Heeren Vaderlijke verlossing. Tot beiden geleidt ons deze tekst, want daarin ziet u:

- I. *Een droevige ongelegenheid, die Gods eigendom te verwachten heeft.*
- II. *Een tijdige genegenheid en verlossing, die de Heere beloofd heeft.*

I. De droevige ongelegenheid, die Gods volk te verwachten heeft, ligt in deze woorden: *"Wanneer gij zult gaan door het water, en door de rivieren"*. Dat wil in het kort niets anders zeggen dan wanneer gij te water geraakt of in enige rivier gevaar loopt daarin te verdrinken, zal Ik in zo'n vervaarlijke ongelegenheid u ter hulp schieten.

Het is een *occupatio*, zoals men in de scholen spreekt, of voorkoming en inneming der gemoederen om haar door de vorige grote beloften niet zorgeloos te maken, alsof Israël niet in grote zwarigheden en droevige ongelegenheden van deze wereld zou kunnen geraken, omdat ze de Heere, als Zijn bijzonder eigendom, tot een Verlosser heeft. Want ofschoon de Heere uw Schepper is, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël, en u niemand

te vrezen hebt dan uw Heere, nochtans kunt u zich verzekeren dat u niet vrij zult zijn van door het water en door de rivieren te gaan.

Gods woord vermeldt van drieërlei water: kerkelijk, geestelijk en natuurlijk water.

- *Kerkelijk* water is niets anders dan gewoon, natuurlijk water tot een kerkelijk gebruik geheiligd en afgezonderd, zoals het water van jaloersheid om te ondervinden of een vrouw aan overspel schuldig is of niet En al het water in het koperen wasvat dat bij het brandofferaltair stond tot gebruik voor de heilige godsdienst. Alsook het water der ontzondiging en tot reiniging van de priesters, van de tent en al het gereedschap en van de onreine over een dode. Zodanig is in het Nieuwe Testament het water van de Heilige Doop, het bad der wedergeboorte. Dit water was een kerkelijk teken van des Heeren gunstige tegenwoordigheid en oppervoogdij over de besprengde om die, als ingedompeld in de afgrond van Gods toorn, te verlossen, zoals Noach in de zondvloed en Israël in de Rode Zee. Wij zouden van een paaps bijgeloof zwanger zijn, indien wij waanden dat onze tekst op haar wijwater doelt, waarvan het gebruik zieken zou genezen, de vergeeflijke zonden zou afwissent en tegen de duivel zou beschermen.
- Het *geestelijk* water betekent in een *goede* zin de genade van onze Heere Jezus Christus en haar Evangelische openbaring: "O alle gij dorstigen, komt tot de wateren", Jes. 55:1. Ezechiëls heilige wateren raakten eerst tot aan de enkels, daarna tot aan de knieën, verder tot aan de lendenen en tenslotte was het een beek, waardoor men zwemmen moest. Zo'n wasdom zou de leer van het heilig Evangelie hebben in het Nieuwe Testament, zoals ook de gaven en vruchten van de Heilige Geest water genoemd worden dat de Heere gieten zou op de dorstige en stromen op het droge een fontein van water springende in het eeuwige leven, stromen van levendige wateren. Van dit water is God in Christus de Fontein en Springader. En omdat het een levendmakend water is, zo is de geweldhebber des doods, dat is de duivel, daarvan een doodsvijand. Daarom kan dit water hier enigszins verstaan worden als een oorzaak van het gevolg, omdat op de uitbreiding van het heilig Evangelie veel zwaarigheden en wateren van vervolgingen en onderdrukkingen zouden volgen. Daarin belooft de Heere bij haar te zijn, ook zodanig, dat de leraars en belijders daarvan op de wateren zouden wandelen tot bevestiging van het geloof, zegt Lira.
Maar het geestelijk water in een *kwade* zin beduidt de zware beproevingen en wederwaardigheden, die Gods eigendom in dit leven overkomen, zoals David klaagt: "Verlos mij, o God, want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel. Ik ben gezonken in grondelozen modder waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij", Psalm 69:1-3, Elifaz de Themaniet veroordeelde Job als een zeer grote zondaar, omdat hij onder deze wateren van ellende als bedekt lag: "Is niet uw boosheid groot en uwer ongerechtigheid geen einde? Daarom zijn strikken rondom u en vervaardheid heeft u haastiglijk beroerd en des waters overvloed bedekt u", Job 22:5, 10, 11. Alle Godgeleerden komen daarin overeen dat dit de eigen mening van de Heilige Geest is in onze tekst, doch geenszins met uitsluiting van het eigenlijke en natuurlijke water, waarin de heiligen zouden geraken tot groot gevaar, ja ook met verlies van hun tijdelijk leven.
- Het natuurlijke water was voor de Manicheëen zo afschuwelijk dat zij zeiden dat niet God, maar de duivel het geschapen had. (Aug. de haeres. Hoofdst. 46) En Theodoretus verhaalt een oude volgeling van Marcion gezien te hebben die uit

afkeer van het water liever zijn aangezicht met zijn eigen speeksel wilde wassen dan met water. Maar we zullen zulke dwaasheden overslaan.

Dit is zeker dat de Heere menigmaal het natuurlijk water gebruikt als een werktuig van Zijn rechtvaardig oordeel. Daarvan getuigen de zondvloed van Noach, de Egyptische rivieren, de Jordaan en andere wateren overvloedig. Omdat nu water en vuur de beide krachtigste elementen zijn tegen de aardse welstand van de mensen, zo heeft de Heere voorheen en wil Hij ook voortaan daarin Zijn grootste proef betonen van voorzorg voor de Zijnen.

Vaklieden maken hun meesterstuk niet tot het minste, maar tot het voornaamste stuk van hun kunst. Zo wil de Heere in water en vuur, als in het allergrootste gevaar, de proef van Zijn Vaderlijke bewaring doen blijken aan Zijn eigendom.

Water en vuur zijn twee uiterste tegenstrijdigheden: Water is koud, vuur is heet; water is nat, vuur is droog; water is zwaar, vuur is licht, daarom verdooft en versmoort het water, maar het vuur verteert en doet verdwijnen.

Nochtans hebben de natuuronderzoekers het water voor een grotere vijand gehouden voor de mens dan het vuur, omdat de mens, die een hemels en onsterfelijk schepsel vanwege zijn ziel is, het vuur ontvangen heeft als een bewijs van zijn onsterfelijkheid. *Want, zeggen ze, het vuur is uit de hemel en wil naar de hemel en onder de schepselen is het de mens alleen die gebruik maakt van het vuur, maar alle andere schepselen, die geheel sterfelijk zijn, gebruiken alleen het water, hetwelk een aardse hoofdstof is en de eigenschap heeft om neer te zinken en daarin een afbeelding van de dood vertoont.*

II. Een tijdige genegenheid en verlossing, die de Heere beloofd heeft.

Alzo vinden wij in de tekst dat het grootste gevaar vooraan staat: "Wanneer gij zult gaan door het water; Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen".

De Joden beweren dat de Heere door 'het water' de wateren van Egypte bedoelt, vanwege de uitnemende grootte van de Nijl en door 'de rivieren' de waterstromen der Chaldeeën, omdat bij hun veel rivieren zijn. (Glossa Ordin.)

Maar indien u onze profeet navolgt tot het 15e en 16e vers van dit hoofdstuk, zult u aldaar de Heere Zelf Zijn bedoeling horen verklaren: "Ik ben de HEERE, uw Heilige; de Schepper Israëls, ulieder Koning. Alzo zegt de HEERE, Die in de zee een weg en in de sterke wateren een pad maakte".

Wie is zo blind dat hij niet zou zien hoe de HEERE Zijn eigendom daar als met de vinger wijst op Zijn grote wonderen die Hij in Israëls uittocht uit Egypte en intocht in Kanaän gewrocht heeft? Want uitgaande uit Egypte, maakte de Heere de zee droog en de wateren werden gekleefd en Israël is ingegaan in het midden van de zee op het droge en de wateren waren hun tot een muur aan hun rechter- en aan hun linkerhand. Maar als de Egyptenaren met al hun wagens paarden en ruiters in het midden van de zee kwamen, kwam de zee weder en de wateren bedekten hen, zodat er niet een van hun overbleef (vers 19).

En toen zij Kanaän ingingen, geschiedde het, toen de voeten van de priesters die de ark droegen, ingedoopt waren in het uiterste van het water van de Jordaan die vol was aan al haar oevers, dat de wateren die van boven afkwamen, stonden. Zij rezen op een hoop. En de wateren die naar de zee afliepen, vergingen, zij werden afgesneden en gans Israël ging over door het midden der Jordaan op het droge.

Deze wonderbare uit- en intocht van Israël bleef in gedurige gedachtenis onder het volk van God in het Oude Testament, zoals David het zo menigmaal in Zijn psalmen heeft aangespoord om in het bijzonder deze gedenkwaaardige wonderwerken van God te

roemen. En Paulus heeft er geestelijke leringen uit getrokken. Welnu, de Heere daarop ziende, zei: Ik ben en blijf dezelfde onveranderlijke God, die Schepper van Jakob en die Formeerder van Israël, die haar verlost en bij haar naam geroepen heb. Waarom zouden zij vrezen? *Vreest niet zo u mocht overkomen hetgeen uw vaderen overkomen is, dat u door het water en door rivieren gaat. Ik, diezelfde almachtige God en uw liefhebbende Verlosser, Ik zal bij u zijn. En net zomin als de wateren van de Rode Zee of de stromen van de rivier de Jordaan Israël overstroomden, zomin zult u enig gevaar te vrezen hebben.*

Zo is dan, om tot ons voornemen te komen, de watersnood en de overstroming van de rivieren het grootste gevaar en het droevigste ongeval dat Gods eigendom naar het lichaam kan overkomen. Immers stelt de Heere het geweld van het water en de stromen van de rivieren, als de grootste zwarigheid, vooraan, waarin Hij de bijzonderste proef en het grootste bewijs wil geven van de algenoegzame voorzorg voor de Zijnen om beide Zijn wonder grote macht en volkomen getrouwe goedheid voor Zijn lievelingen te betonen. Och, dat al het gehuil en geschreeuw van de eerste wereld in de zondvloed ons ter ore kwam en al hun angstvallige benauwdheid en schrik ons voor ogen stond. En dat al het ijselijk gekerm en doodbrakend geluid van Farao en al zijn heir, die wegzonken in de wateren van de Rode Zee, door ons kon gehoord worden. Wat een verschrikkelijke angst en afschuwelijke twijfelmoedigheid zou men gewaar worden.

Vraagt al degenen die ooit eens van hopeloze watersnooden en overstromingen van rivieren enige ondervinding gehad hebben, hetzij in schipbreuk, doorbreken van dijken of dammen, hetzij andere ongelukken met het water, zij zullen gewis allen met Jona instemmen: De wateren hadden mij omgeven tot de ziel toe en mijn ziel was overstelpd in mij.

Ontstaat er een grote onstuimigheid in de zee, alzo dat het schip door de golven bedekt wordt, ook Christus' discipelen zullen roepen: "Heere, behoed ons, wij vergaan", Matth. 8:25. Markus zegt dat ze riepen: "Meester, bekommert het U niet, dat wij vergaan?" Markus 4:38. En Lukas heeft een verdubbeling van aanspraak als in grote verlegenheid: "Meester, Meester, wij vergaan", Lukas 8:24. Hoe kloekmoedig Petrus ook was om uit het schip te klimmen en op het water te wandelen, nochtans als hij op de sterke wind zag, werd hij bevreesd en toen hij begon neder te zinken, riep hij: "Heere, behoud mij!", Matth. 14:30.

En was het een wonder? Eilieve, bedenk eens de rechte eigenschappen van zo'n ongeval. *Het is een schielijk, vervaarlijk en innerlijk overtuigend gevaar.*

(1) Het is een *schielijk* gevaar. Wordt ooit iemand op een gladde plaats gezet om in een ogenblik verwoest te worden, een einde te nemen en van verschrikking teniet te worden, zoals Asaf spreekt. Ik verzeker u, het is als de stromen iemand overweldigen.

Die op het ziekbed dagen, weken ja maanden lang liggen te zuchten en klagen, kwijnen en uitteren, die genieten een groot gebruik van alle geestelijke en lichamelijke geneesmiddelen. Daar zullen doktoren en apothekers de tafels vullen met allerlei dranken, hartversterkende middelen, zalfpotten en ik weet niet wat al om dan deze dan gene toevallen van een ziekte te genezen. Daar zullen predikanten, ziekenbezoekers en andere vrome christenen arbeiden om met gebeden, vermaningen, vertroosting en onderwijzingen de ziel te verkwikken en tot de zaligheid voor te bereiden.

Maar die in het nood- ja doodlot der wateren geraakt, heeft noch tijd noch gelegenheid om het minste van alle deze te genieten. Alle middelen zijn hem afgesneden, zodat hij niet anders dan de bleke en gereede dood kan tegemoet zien.

En wordt zijn nood en ellende enige uren verlengd door een drijvend stuk hout, het is niet meer dan een verzwarende van doodsnoden en een uitstrekkende van de uiterste

benauwdheden, indien het de Heere niet belieft wonderbaarlijk daarin te voorzien, want anders is het gewoonlijk met een kwartier of een ogenblik gedaan. O schielijk verderf!

Als Mozes en Nehemia van het verdrinken der Egyptenaren spreken, zeggen zij: "zij zijn in de diepten gezonken als een steen", Ex. 15:5; "Gij, Heere, hebt ze geworpen als een steen in sterke wateren", Neh. 9:11. Och, hoe ras zinkt een zware steen in het water! De machtige Xerxes overzag zijn onvergelykbare grote heirleger tot drieëntwintig maal honderdduizend voetknechten en tachtigduizend ruiters en hij weende, omdat al die macht binnen honderd jaar tot stof zou wederkeren. Maar hij ondervond de volgende dag dat ze allen gesneuveld waren en dat hij met weinigen in een vissersbootje ternauwernood ontkwam. Een schielijke verandering!

Zo was het verdrinken van Farao en zijn machtig heirleger. De kinderen Israëls hieven hun ogen op, zagen de Egyptenaars en zij vreesden zeer, roepende tot de Heere. Doch Mozes zei: "Vreest niet, de Egyptenaars die u heden gezien hebt, zult u niet wederzien in der eeuwigheid." En kort daarna zag Israël de Egyptenaars dood aan de oever van de zee. Een haastige vernieling van zo'n ongewoon grote menigte in een moment of punt destijds. Niet ongelijk aan die van Sodom, dat als het ware in een ogenblik werd omgekeerd "en geen handen hadden arbeid over haar", Klaagl. 4:6.

Ik kan nu uit eigen ondervinding spreken. Voordat ik het wist, verkeerden we in de grootste nood en in een klein ogenblik was ik met mijn gehele familie overboord geslagen. Voorts had ik enig werk aan het lichaam om mij van de ballast van mijn mantels te ontdoen en daarna om de hand van de meid los te maken, die mij bij het haar gegrepen had en mijn hoofd onder water hield. Daarop volgde een bedwelming van het gedruis der stromen en enig indrinken van het water, dat alles zonder pijn en benauwdheid scheen te zijn, alsof ik op een zacht bed lag. Zo werd het verstand bedwelmd en was het zinken nabij. Toen kwam er verlossing. In een ogenblik zou de Heere over mij gesproken kunnen hebben om mij en mijn gehele huisgezin uit te rukken, af te breken en te verdoen.

(2) Het is een *vervaarlijk* verderf. Toen David de keuze had om uit drie plagen een te kiezen, het zwaard, de pestilentie of de honger, zo zei hij: *Mij is zeer bange, laat mij in de hand van mensen niet vallen*. Hij oordeelde het verdervende oorlogszwaard het allerscherpste onder de pijlen des Allerhoogste, nochtans kan hij de vervaarlijkheid van de woedende krijgsroede niet krachtiger uitschilderen dan door de vervaarlijkheid van de watersnood: "als de mensen tegen ons opstonden; Toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak. Toen zouden ons de wateren overlopen hebben, een stroom zou over onze ziel gegaan zijn. Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn. De HEERE zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof", Psalm 124:2-6.

De oude filosofen erkennen vier hoofdstoffen in *de wereld, lucht, vuur, aarde en water*. Maar het is opmerkelijk dat de Heere door deze vier Zijn verschrikkelijkste oordelen heeft uitgevoerd.

- Hij heeft de lucht vergiftigd en in Jeruzalem en Juda zeventig duizend mensen gedood. Dit oordeel is allemans vrees.
- Door het vuur heeft Hij Sódóm en Gomórra, Zeboïm en Adama omgekeerd, zodat de plaats die voorheen als een Eden was, de hof des Heeren, daardoor een Dode Zee geworden is. Het was een schrik voor Lot na zijn verlossing, zodat hij vreesde binnen Zoar te wonen.
- Door de aarde heeft Hij Korach, Dathan en Abiram levend in de hel laten verzinken en gans Israël vlood voor hun geschrei.

- Maar Zijn oordelen door het water overtreffen in zoverre alle andere, dat Hij, nadat Hij die uitgevoerd had in de zondvloed van Noach, gezworen heeft deze niet meer te willen uitvoeren zolang de aarde staat. En alleen van dit oordeel en niet van een ander heeft Hij een gedenkteken gesteld in de wolken. De mens mag zijn ziel en zaligheid, zijn weten en geweten te pand stellen om aardse rijkdommen te verzamelen, maar geraakt hij in gevaar van overstroomd te worden, hij zal al zijn schatten en vaten overboord werpen om zichzelf en de zijnen te redden, zoals de scheepslieden van Jona. En Paulus zei, dat toen de zeelieden de goederen hadden uitgeworpen, *zo wierpen wij met onze eigen handen al het scheepsgereedschap overboord*. Nooit heeft God een zwaarder oordeel op aarde gedreigd dan dat Babel zou overkomen. Maar hoe drukt Hij dat uit? "En het zal geschieden als gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen, dan zult "gij een steen daaraan binden en werpen het in het midden van den Frath, En zult zeggen: Alzo zal Babel zinken en niet weder opkomen", Jer.51:63,64.

Deze vervaarlijkheid heb ik gezien in het vervallen en gans verschrikt gezicht van onze zeer ontstelde reisgenoot. Ik heb het gehoord hoe zijn en ons aller ijselijk geschreeuw om hulp de rivier deed dreunen. Dat hebben getuigd allen die op het kadehoofd en anderszins dit grote ongeluk aanzagen, alsof zij een kleine zondvloed zagen: dáár een opgeheven arm, dáár een hoofd, dáár drijvende mantels, hoeden, kappen, dozen, enz. Alle inwoners van " onze stad waren over ons ontsteld en de haren van de voornaamsten onder hen rezen ten berge. Zij waren verbaasd van aangezicht.

(3) Het is een gevaar waarin wij bijzonder overtuiging hebben van onze zonden en van Gods rechtvaardig oordeel. Als aan Jona gevraagd wordt waar de onstuimigheid van de zee vandaan komt, zal hij zeggen: "Ik weet, dat deze grote storm ulieden om mijnentwil overkomt", Jona 1:12. En vraagt u waarom God de eerste wereld heeft verdelgd? God Zelf zal antwoorden: "Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met den mens, dewijl hij ook vlees is", Gen. 6:3. Daarom zegt Petrus dat God de oude wereld niet gespaard heeft, maar de zondvloed over de wereld der goddelozen gebracht heeft.

Onze straf draagt de munt van onze zonde. De zonde en de straf van Ruben was een snelle afloop als der wateren. Het beklimmen van het bed van zijn vader was een snelle waterloop in dartelheid en het ontzeggen van zijn eerstgeboorterecht was een snelle waterloop van smart. Brengen wij onze boosheid voort zoals een bornput zijn water of drinken wij het onrecht in als water, zoals Elifaz zegt, dan is het geen wonder dat op onze zóndestromen des Heeren wáterstromen volgen. O mijn God, mijn ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het hart der Maas. "De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruis Uwer watergoten; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heengegaan", Psalm 42:8.

Immers ik, die dit schielijke en vervaarlijke oordeel van God overkwam, moet mijn hand op de mond leggen en hartelijk zuchten in de overdenking van mijn zonden en Gods heilige en rechtvaardige handelwijze.' *Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij, Heere, hebt het gedaan.*

En om de roem van de hooggelooofde rechtvaardigheid Gods des te krachtiger op mijn eigen ziel te drukken en des te duidelijker voor uw overdenking open te leggen, mag ik mijn droevig ongeluk oprichten als een gedenkteken van de heilige handelingen Gods in Zijn oordelen. Ik zal mij en mijn kinderen op deze drie manieren aanmerken.

1. Als mensen.

Het heeft onze God liefd Zijn opperrechtsgezag over de mensen in ons te vertonen, zoals een pottenbakker over zijn vat. De Heere zei tot Jeremia: "Maak u op en ga af in het huis van den pottenbakker", Jer. 18:2. Daar zag de profeet dat de pottenbakker zijn vat verdierf. Daarop maakte de Heere deze toepassing: "Zie, gelijk leem in de hand des pottenbakkers, also zijt gijlieden in Mijn hand, o huis Israëls. In een ogenblik zal Ik spreken over een volk en over een koninkrijk, dat Ik het zal uitrukken en afbreken en verdoen", Jer. 18:6,7.

De Heere wil soms aan de wereld vertonen dat bij Hem de fontein des levens is en dat wij elk uur, ja elk ogenblik van Hem nodig hebben zowel de ademtocht als de leeftocht te ontvangen. Zodat wij niet minder hebben te bidden tegen onze dagelijkse broosheid als om ons dagelijks brood. Want zo de Heere Zijn hand maar even losliet, maakte Hij een eind met ons. Indien er geen mens stierf dan in zijn hoge ouderdom op een gewone manier, dan zouden wij denken dat de lamp van ons natuurlijk leven niet anders kon uitgaan dan door gebrek aan olie. Maar nu wil de Heere soms ons leven op de een of andere wijze met geweld uitblazen of verderven, opdat wij weten dat wij in Hem leven en ons bewegen en zijn. Indien wij alleen leefden van het brood en stierven van koorts, wij zouden ons inbeelden dat ons leven en sterven alleen hing aan de tweede oorzaak, zoals enige naamchristenen zeer verwaand snoeven. Maar God wil ons leren dat Hij alleen de eerste en opperste Oorzaak van ons leven is. Wij zeggen met Job: "Wie weet niet uit al deze", hetgeen ons is overkomen, "dat de hand des HEEREN dit doet. In Wiens hand de ziel is van al wat leeft, en de geest van alle vlees des mensen", Job 12:9,10. Blaast de Heere dan het licht des levens uit, dat nog langer had kunnen schijnen, zo moet de gehele wereld bekennen dat de Heere de grote en wijze Wetgever is, Die behouden en verderven kan.

Ik mag dan op mijn ongeluk schrijven, hetgeen op het standbeeld van Sanherib was geschreven: *"Zo wie op mij ziet, zij Godvrezend!"* Mijn ziel zal ik in lijdzaamheid bezitten, uitboezemend de woorden van Job: "De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd", Job 1:21.

2. Als zondige mensen.

Ik schaam mij niet om openlijk voor des Heeren gemeente te belijden dat ik en mijn kinderen van nature kinderen des toorns zijn, gelijk ook de anderen en dat wij van de buik aan overtreders zijn genaamd. en al de dagen van ons leven in velen hebben gestruikeld. Ja alzo, dat alles wat hun en mij overkomen is minder dan de eeuwige verdoemenis niet anders is dan enkel genade en grote rijkdom der verdraagzaamheid van onze God. "Waarlijk, ik weet dat het zo is; want hoe zou de mens rechtvaardig zijn bij God? Zo Hij lust heeft om met Hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem antwoorden", Job 9:2,3.

Daarom roem ik van harte de grote eer en kus de roede der gerechtigheid van mijn God. En hoewel ik mijn lieve twee kinderen, die achtergebleven zijn, met betraande ogen na ween, echter kan ik niet ontkennen dat de gedachten van hun zalige staat voor mij niet minder zijn dan de Heilige Geest van Jerobeams zoon getuigt, dat in hen wat goeds voor de HEERE, de God Israëls, gevonden is. De middelen der genade, zoals het gehoor van Gods woord, het gebruik der heilige sacramenten en de particuliere oefeningen in de heilige godsdienst, heeft hen niet ledig gelaten. Het laatste wat van mijn dochter Anna gehoord werd, was niet anders dan bidden en betuigingen van haar liefde voor haar vader en haar broers en zusters. Haar geroep was: *"Och, red mijn vader maar, red mijn*

vader toch!" En het laatste wat van haar gezien werd, was een eerbiedig aangezicht en samengelegde handen, opgeheven naar de hemel.

Het uiterstet wat van mijn zoon Allard gezien is, was dat hij zijn zuster Willemmina broederlijk kuste toen het schip begon te zinken. En daarop zichzelf en haar in de handen des Almachtigen gevende, zei: *"Goede nacht, mijn lieve zuster, het belooft de Heere nu dat wij alhier samen zullen sterven"*.

Zo lieflijk als hij met al zijn broers en zusters in zijn leven geweest was, zo vol oprechte liefde was hij tot hen in zijn dood, meer dan Saul en Jonathan. (2 Sam. 1:23) Zo zijn die beide bondgenoten Gods gestorven, niet *in* maar *om* hun zonden. Zij hebben oprecht, hoewel in grote zwakheid, gezocht om inwonende in het lichaam, Gode welbehaaglijk te zijn. Daarom heb ik goede moed dat zij nu, uitwonende uit het lichaam, bij de Heere inwonen. (2 Kor. 5:8)

Ik rechtvaardig dan mijn God in Zijn onberispelijk oordeel, beide over hen en mij. Ik verhef de Heere onze God en buig mij neder voor de voetbank Zijner voeten. Hij is heilig! *O Heere, onze God, Gij hebt ze verhoord. Ongelooflijk krachtig is Uw genade in doodsnoden en onuitsprekelijk tederhartig is het gerommel uws ingewands over de uitschietende zuchtigen van een stervend kind Gods. Gij zijt hun geweest een vergevend God in de rechtvaardigmaking, hoewel wraak doende met Uw kastijdende doch Vaderlijke roede over hun daden.* "Verheft den HEERE onzen God, en buigt u voor den berg Zijner heiligheid; want de HEERE onze God is heilig", Psalm 99:5,8,9. "Want Gij, HEERE, zijt goed en gaarne vergevende, en van grote goedertierenheid, allen die U aanroepen", Psalm 86:5.

3. Als mijn kinderen.

Het is niet ongebruikelijk bij de rechtvaardige Richter der ganse aarde dat Hij de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen. Zo spreekt de Heere van Babel: "Maakt de slachting voor zijn kinderen gereed, om hunner vaderen ongerechtigheid wil; dat zij niet opstaan en de aarde erven en de wereld vervullen met steden; Want Ik zal tegen hen opstaan, spreekt de HEERE der heirscharen; en Ik zal van Babel uitroeien den naam en het overblijfsel, en den zoon en den zoonszoon, spreekt de HEERE", Jes. 14:21,22.

Zoals in de menigte des volks des konings heerlijkheid is, maar in gebrek aan volk des konings verstoring, also zijn de kinderen een groot aandeel van de schatten der ouders. "Zonen (of kinderen)" zegt Thomas, "zijn het goed der ouders". Ja, ik mag meer zeggen: Zij zijn het vlees en bloed der ouders. En kan iemand gestraft worden in zijn goed, waarom zou hij niet gestraft kunnen worden in zijn bloed? "Die niet heeft in geld, zij gestraft in zijn vel", zeggen de rechten.

Is David niet gestraft in zijn eerstgeboren kind uit Bathseba? Let op de woorden van Nathan, de bode Gods: "Nochtans, dewijl gij door deze zaak de vijanden des HEEREN grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon die u geboren is, den dood sterven", 2 Sam. 12:14.

En geschiedt deze rechtsoefening niet dagelijks onder de mensen? Hoe dikwijls worden de goederen en de gehele welstand der kinderen geconfisqueerd of verbeurd verklaard om de misdaad der ouders en de erfgoederen, waar de kinderen van zouden leven, aangeslagen vanwege de schulden die de ouders door een slechte huishouding hebben gemaakt? En dan verzwijg ik nog dat onder de Joden de kinderen werden verkocht en het eigendom werden van de schuldheer der ouders zij.

Maar hier zou iemand kunnen denken, hoe kan de rechtvaardige en waarachtige God doen wat tegen de wet en het woord strijdt? Immers ligt daar een duidelijke wet van God: "De vaders zullen niet gedood worden voor de kinderen en de kinderen zullen niet gedood worden voor de vaders; een ieder zal om zijn zonde gedood worden", Deut.

24:16. En hoe duidelijk is het woord en de betuiging des Heeren tegen zo'n oordeel: "In die dagen zullen zij niet meer zeggen: De vaders hebben onrijpe druiven gegeten en der kinderen tanden zijn stomp geworden. Maar een iegelijk zal om zijn ongerechtigheid sterven; een ieder mens die de onrijpe druiven eet, zijn tanden zullen stomp worden", Jer. 31:29,30.

Maar om deze moeilijkheid te beter op te lossen, zal ik twee zaken vertonen.

1. In het algemeen, hoe rechtvaardig en heilig de weg des Heeren is als Hij de ouders straft in de dood van de kinderen.
2. In het bijzonder hoe ik deze handelwijze van God in mijn droevig voorval aanmerk.

Ten eerste. Hoe blijkt de rechtvaardigheid Gods in zo'n oordeel?

(1) De kinderen zijn niet ronduit en onbepaald onschuldig. Het is: *"Een kwade hoen, een kwaad kieken"*. De kinderen vervullen dikwijls in het zondigen de maat van hun vaders. Naar de mens zijn ze soms onschuldig en daarom mag geen menselijk gericht de kinderen in plaats van de vaderen straffen.

Ook zijn ze wel onschuldig aan die bijzondere zonden, waarom de ouders in hen gestraft worden. Davids kind was onschuldig aan echtbreuk en doodslag. Nochtans ziet God schuld genoeg in de kinderen om Zijn zware oordelen over hen te rechtvaardigen omwille van hun ouders.

En God zal noch wil een mens straffen om de zonde van een ander, hetzij het kind om de zonde van de vader of de onderdaan om de zonde van de overheid, mits in hen geen eigen of personele zonde is. Indien anders, dan geeft de rechtvaardige Rechter op eenmaal een dubbele slag en straft de zonde van vader en kind beide in een oordeel, hoewel het de naam draagt van des vaders zonde en bij die gelegenheid ook uitgevoerd wordt, daar het nochtans in de vierschaar van de Rechter op beider zonde gegrond is, zodat dan een iegelijk om zijn ongerechtigheid sterft.

Adam en Eva werden gestraft in de moord op hun zoon Abel. Zij zagen aldaar de waarheid van Gods dreigend woord: Gij zult de dood sterven. Niettemin was ook Abel in zichzelf een doemwaardige zondaar, zoals hij openlijk beled in het slachten van de offerbeesten.

Eli werd gestraft in zijn zonen, Hofni en Pinehas, nochtans waren zij zelfs kinderen Belials en kenden de HEERE niet.

(2) Alle kwaad dat het kind overkomt om zijn ouders daarin te straffen, is *maar een tijdelijk en lichamelijk kwaad*. Zoals de rechtvaardige niet anders dan door zijn geloof leeft, also zal een ieder verdoemde niet anders dan om zijn eigen zonde in de eeuwige dood geraken.

Het is dan maar een tijdelijke straf die iemand om eens anders zonde overkomt en God de Heere kan zeer overvloedig de tijdelijke straf vergoeden door een eeuwige zaligheid, zodat degene die straf lijdt, daarvan geen schade ondervindt, maar er een onbedenklijk voordeel bij heeft. "Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden", Rom. 8:18.

Hoewel Davids kind om Davids zonde stierf, nochtans verzekerde David zich van zijn zaligheid: "Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen", 2 Sam. 12:23.

De kinderen zijn wel het goed en een gedeelte van de ouders, vlees van hun vlees, maar dat kan van hun ziel niet gezegd worden, dewijl alle onsterfelijke zielen onmiddellijk en

oorspronkelijk van God zijn. Zij worden de vaders van ons vlees genoemd, maar Hij de Vader van onze geest. Hij is de Heere, Die des mensen geest in zijn binnenste formeert. Daaruit volgt dan dat de ziel van het kind niet gestraft wordt om de zonde van zijn vader, omdat de ziel niet des vaders, maar Godes is.

Ook de *geestelijke oordelen* overkomen de kinderen niet om de misdaad der ouders, zoals blindheid des verstands, verstoktheid des harten en ongevoeligheid der consciëntie, enz., maar dat zijn vruchten van de verdorven natuur van een ieder.

De heidenen wandelen in de ijdelheid van hun gemoed, verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten, welke ongevoelig geworden zijnde, hebben zichzelf overgegeven tot ontuchtigheid. Zodat de ouders alleen hun aandeel hebben in de *lichamelijke oordelen* van hun kinderen.

Nog meer, eilieve, zet uw gedachten eens op de Goddelijke oppervoogdij over de gehele aard: "De aarde is des HEEREN, mitsgaders haar volheid, de wereld en die daarin wonen", Psalm 24:1. Zijn bezoeking gaat niet verder dan tot het deel, hetwelk tot het algemeen behoort, te weten het lichaam en het tijdelijke leven. Wie zou dan de Heere der heirscharen durven beknibbelen in Zijn hoge en zuivere oppermacht en in Zijn onafhankelijke heerschappij, zowel in de ganse wereld, als ook in elke familie om de samenleving te tuchtigen door de dood van de een of andere particulier persoon? Of is het Hem niet geoorloofd met het Zijne te doen wat Hij wil? Waarlijk, God is rechtvaardig in Zijn oordeel, als Hij een deel straft voor het geheel.

In de oorlog of bij een opstand van een gehele stad of een deel soldaten of matrozen wordt wel een decimatie of vertiening gebruikt, waaronder de tiende misdadiger werd gelood en de negen anderen vrijuitgaan, maar de tiende draagt de straf, die zij alle tien hadden verdiend.

(3) God toont ook een grote kracht van Zijn bijzondere goedheid in de zware weg van Zijn oordelen, als een van de huisgenoten sterft om de vader en zijn gehele huisgezin daardoor te verbeteren, wanneer Hij de zware bezoeking aan hun ziel heiligt, die ze in hun eigen vlees en bloed gevoelen.

Het was een bijzondere zachtmoedigheid in de Perzische alleenheersers, dat ze de mislagen van hun aanzienlijken straffen, door hun rokken of wapenen te slaan in plaats van hun persoon zelf. Koninklijke kinderen worden niet in hun eigen lichaam getuchtigd, maar in iets waarop hun hart gesteld is door een sterke liefde. Zo'n zachtmoedigheid gebruikt de Heere in deze soort van Zijn Vaderlijke tuchtiging.

Plutarchus, hoewel een heiden, heeft nochtans over deze handelwijze der goden, ik spreek naar zijn wijze, een zoete inval: "Een dokter", zo zegt hij, "opent een ader in de arm om hoofdpijn te genezen. De arm mankeert niets, maar het hoofd. Evenwel de arm lijdt, opdat het hoofd mocht genezen. Zo handelen de goden in de huisgezinnen, daar zij het kind doden om de ouders tot betere gedachten te brengen."

En welke reden tot klagen kan er voor de kinderen overblijven, indien het God belijft tot een kind te zeggen: Ik zal u straffen om daardoor uw ouders te verbeteren en door uw kwaad aan hen goed te doen? Wat heeft dat kind dan daartegen te zeggen?

"Hieraan hebben wij de liefde gekend", zegt Johannes, "dat Hij Zijn leven voor ons gegeven heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen", 1 Joh. 3:16.

Als de Heere ons dan schuldig stelt om voor de broeders te sterven, zouden dan de kinderen niet gewillig zijn hun leven af te leggen, terwille van hun ouders? De ouders zijn Gods werktuigen geweest om aan de kinderen het leven te geven, is het dan een

wonder dat dezelfde God ook de kinderen in hun dood tot werktuigen stelt om het leven der ouders te beteren?

De Romeinse Curtius ontzag zich niet om zich te werpen in de vervaarlijke poel in Rome om zijn medeburgers van die vergiftige damp te verlossen. En Decius schroomde niet om in het midden van het vijandelijke leger zich te begeven om door hen te worden omgebracht, omdat het orakel gezegd had dat de overwinning voor dat volk zou zijn, wiens aanvoerder het eerst gedood werd.

In deze mening heb ik waarlijk beide, de handelwijze en de woorden van mijn zalige dochter Anna opgenomen, die in het uiterste doodsgevaar de haak losliet die mij niet had kunnen aangereikt worden zo zij die had vastgehouden. Want het reddingsschip zou mij in volle vaart voorbijgeschoten zijn zo de helpers zich hadden opgehouden met haar te redden. Maar nu zij losliet werd in het voorbijgaan mij dezelfde haak aangereikt die ik, hoewel halfdood en gereed om te zinken, aangreep en vasthield.

Haar geroep was steeds: "Red mijn vader, red mijn vader toch!" Alsof ze had willen zeggen: Al kom ik om, het is mij genoeg zo mijn vader maar gered wordt. En ik denk dat zij dat nog met haar ogen gezien heeft. Haar verlossing zou mijn dood geweest zijn, maar nu is haar dood mijn verlossing geweest. O dierbare verlossing bij het verlies van mijn oudste zoon en dochter. Doch wat zal ik zeggen? "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", 1 Sam. 3:18.

Maar nu ten tweede. *Hoe zal ik dit droevig ongeval voor mij in het bijzonder aanmerken?*

Indien ik mijn hand - met Mozes - in eigen boezem steek en ze daar weer uittrek, zie zij zal melaats zijn, wit als sneeuw, Ex. 4:6. Ik wil graag betuigen en belijden dat ik in overdenking van deze droevige ongelegenheid mij zelf grotelijks schuldig ken en bijzonder drie overtredingen of struikelingen uitvindt, waarin ik Gods allerheiligste rechtvaardigheid moet verheerlijken.

1. *Ik vind mij schuldig aan een ál te kleinachting van Gods voorzienigheid en een al te grote bekommernis over het grote aantal van mijn kinderen.* Hetgeen mijn God als een grote zegen aan Zijn kinderen belooft, heb ik voor een grote belasting gerekend. De Heere spreekt: "Zie, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; des buiks vrucht is een beloning. Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds, zodanig zijn de zonen der jeugd. Welgelukzalig is de man, die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft", Psalm 127:3-5. En in de volgende psalm belooft de Heere: "Welgelukzalig is een iegelijk die den HEERE vreest, die in Zijn wegen wandelt. Uw huisvrouw zal wezen als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van uw huis, uw kinderen als olijfplanten rondom uw tafel. Zie, alzo zal zekerlijk die man gezegd worden, die den HEERE vreest", Psalm 128:1, 3, 4. Ach, hoe dikwijls heb ik in mijn bekommernis over zeven kinderen mij misnoegd getoond over die milddadige zegen van mijn God en niet gedacht aan de krachtige les van mijn Zaligmaker: "Is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleding?", Matth. 6:25.

Och, hoe heb ik alzo de Goddelijke goedheid gesmaad in mijn kinderen! Daarom heeft Hij hun getal, - waarvan ik waande mij te vervelen, - ingekort en de twee oudsten in een ogenblik naast mij laten neerzinken naar de afgrond der wateren. Ik was hun niet waard vanwege mijn onnodige zorg, hoewel zij mij lief en zeer aangenaam waren, niet alleen als mijn vlees en bloed, maar ook als gehoorzame en mij hartelijk liefhebbende kinderen. Zo heeft de Heere hen bij hun moeder gebracht in hun hemels Vaderland, waar ze de verzadiging der vreugde en de lieflijkheden genieten aan Gods rechterhand, eeuwiglijk. Psalm 16:11.

Foei, zondige dwaasheid! Op God niet te vertrouwen tot onderhoud, terwijl Hij zegent in het vermenigvuldigen van de beste schat. Ach, hoe wanschikkelijk kant zich het vlees tegen de goede God! Het vlees dat altijd anders wil dan de Heere. Geeft de Heere iemand veel goederen en geen kinderen dan zegt hij met Abraham: "Heere, HEERE, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga?", Gen. 15:2. En geeft de Heere veel kinderen en minder goederen dan is het: *'Kinderen zijn een zegen des Heeren, maar zij houden de noppen van de kleren.'* Of wat nog gruwelijker is, hoewel ik niet weet ooit tot deze smaaddeden vervallen te zijn: *'Vele varkens maken de spoeling dun.'* Verfoeilijke spreekwijze om de kinderen die naar Gods beeld geschapen zijn *varkens* te noemen! Beter is te gedenken dat elk kind zijn zegen meebrengt. O hoe gezegend is het huis waar de Heere *de zonen stelt als planten, welke groot geworden zijn in hun jeugd en de dochters als hoekstenen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis!*

2. *Ik kan ook niet ontkennen dat ik de overdenkingen en genegenheden van mijn hart nu en dan meer gezet heb op het tijdelijk welvaren van mijn kinderen dan op de Heere mijn God.*

Het was een harde donderslag op het hart van Eli dat de Heere hem bestrafte: "Gij eert uw kinderen meer dan Mij, daarom spreekt de HEERE, de God Israëls, die Mij eren, zal Ik eren, maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden. Zie, de dagen komen, dat Ik uw arm zal afhouden." Dat is: Ik zal u van uw sterkte, namelijk van uw kinderen, beroven. Niets tergt God meer dan het krenken van Zijn eer. "Ik ben de HEERE, dat is Mijn Naam; en Mijn eer zal Ik aan geen ander geven", zegt de Heere, Jes. 42:8.

God is het Voorwerp en wil ook het enige Voorwerp zijn van alle liefde, vreugde, begeerte en genoeg van Zijn volk. Indien u dan uw hart op enige manier meer zet op uw kinderen dan op de Heere, is het dan een wonder zo Hij hen dan van u wegneemt?

* Ach, hoe dikwijls heb ik daarover in mijn hart gezucht dat ik mijn zoon te werk gesteld had in een arbeid, waarin hij niet kon dienen dan met nadeel van de heiliging van elke derde rustdag. De Heere heeft mij daarom bedroefd en mijn zoon in de zaligheid overgebracht, waar hij de eeuwige rustdag geniet. Ik stelde een groot vertrouwen in hem vanwege zijn gewenste leven in alle nederigheid, naarstigheid, soberheid, godsdienstigheid en overleg om aan niemand enig ongelijk te doen en om met eer in Gods vreze door de wereld te komen. Ik dacht dat hij mijn steunsel zou zijn in mijn ouderdom en een pilaar voor de welstand van mijn huisgezin.

Maar de Heere wil naast Zich geen schepsel verdragen. Hij wil alleen Heere zijn. "Niemand kan twee heren dienen; want of hij zal den enen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den enen aanhangen en den anderen verachten", Matth. 6:24. Niemand kan met hetzelfde gezicht tegelijkertijd de hemel recht boven zich en de aarde recht onder zich zien. De vrouw met de zon bekleed en met de sterren gekroond, had de maan, dat is de veranderlijke wereld, onder haar voeten, Openb. 12:1.

Hij onteert de Schepper die naast Hem het schepsel eert en daarop zijn hart meent te kunnen doen rusten. Ezau zag meer op Jakobs moes dan op de waardigheid van zijn eerstgeboorte, daarom wordt van hem gezegd: "alzo verachtte Ezau de eerstgeboorte", Gen. 25:34.

* Ik ben ook bedroefd dat ik niet meer tijd heb afgezonderd voor het onderwijs van mijn kinderen, hoewel ik mij niet schuldig bevind aan de slapheid van David omtrent Adonia, van wie gezegd wordt: "En zijn vader had hem niet bedroefd van zijn dagen, zeggende: Waarom hebt gij alzo gedaan?", 1 Kon. 1:6. Nochtans kon ik, behalve de morgen-, middag- en avond oefeningen voor de ganse familie, nog wel het ene of andere

uur gevonden hebben om hen meer aan te zetten tot de weg ter zaligheid, zoals ik dat met hen en met andere kinderen op het laatste bevonden en begonnen heb.

Maar wij mensen laten menigmaal onze zorg en onze gedachten meer gaan over het versiersel dat uiterlijk is, over voedsel en deksel van de lichamen van onze kinderen dan over het versieren van de verborgen mens des harten, die kostelijk is voor God. Daarom neemt God de ziel wel eens onverwacht weg en laat het lichaam in stank en walging achter, opdat Hij, als de volmaakte Zorgdrager voor Zijn bondgenoten ons verzuim zou vergoeden en de ziel met hemelse wijsheid zou vervullen in de hogeschool der heerlijkheid. Zo beschaamt Hij ons in de ijdelheid van onze overleggingen om te hopen op de levenden God, Die een Behouder is aller mensen, maar allermeeft der gelovigen. Ja, Heere, Ik vertrouw dat Gij in mijn kinderen gesterkt en volmaakt hebt, hetgeen Gij aan hen gewrocht hebt.

Nuttigheid

Doch om ons voordeel uit deze waarheid te trekken, zo treed nu met mij wat nader in de overdenking van deze geheimenissen van onze God en zie *hoe wonderbaarlijk onze grote God de aangenaamste aardse zegen haastelijk kan veranderen in een schrikkelijke bezoeking en het beste voordeel om kan keren in het zwaarste oordeel.*

a. Heeft ook Rotterdam een grotere en een aangenamere zegen dan in de Maas, waaraan de Heere alle voordeel voor zijn inwoners verbonden heeft? En zie, dezelfde Maas weet de Heere tot een toneel van Zijn rechtvaardige en vreselijke oordelen te maken.

Het water is vanouds geacht voor een grote zegen. Daarom porde Othniël zijn huisvrouw Achsa aan, opdat ze van haar vader Kaleb een zegen zou begeren. En de zegen die hij haar gaf, bestond in hoge waterwellingen en lage waterwellingen.

En integendeel, als de Heere Zijn volk dreigt dat Hij Zijn zegen wil intrekken, zegt Hij, dat Hij de staf des waters verbreken zal. De Egyptenaren maakten zoveel werk van het water van de Nijl dat ze hun gevulde vaten in de tempels van hun afgoden brachten en daarbij met opgeheven hoofden en handen hun goden loofden voor die onwaardeerlijke schat.

Plato gebod in zijn wetten aan iedere burger dat ze in geen stad zouden vernachten waar geen goede wetten onderhouden worden en waar geen stromende rivier is. "Want", zegt hij, "zonder goede wetten wordt de ziel verdorven en zonder goed water het lichaam".

De grote rijkdom van Tyrus wordt genoemd: "de oogst van de rivier", Jes. 23:3.

En Babel was zeer machtig in schatten, omdat ze woonde aan grote wateren. Maar hoe wonderlijk is de handelwijze van onze God als Hij dit water, dat anderszins stroomt van zegen en vermaak voor al het volk, over het schip en al het volk doet stromen, over de vader en al zijn kinderen, over de vriend en de dienstbode.

Abraham zag Sodom en Gomorra en het ganse land van de vlakte aan als een vreselijke brandende oven, want daar ging rook van het land op gelijk de rook eens ovens. Dat land, dat Lot tevoren had aangezien als de hof des HEEREN, als Egypteland, als gij komt tot Zoar, als de allerschoonste lusthof en het allervermakelijkste land onder de zon.

Zo zagen wij de rivier de Maas als het graf om ons allen in te slikken, als een Golgotha of doodsvalei om ons allen zeer deerlijk te verslinden, die wij tevoren zo menigmaal hadden aangezien met de grootste verlustiging, een rivier die in vele voorrechten en van het grootste vermaak voor het gezicht de kroon mag dragen boven de meeste rivieren van gans Europa.

De Egyptische grafnaalden, die een wereldwonder zijn, worden zoals sommige oordelen *pyramiden* genoemd, een naam die afgeleid is van vuur, omdat ze alle rijkdommen van Egypte verteren. Zo kunnen wij op het woord Maas zinspelen: M, dat is: *Maakt een aas*. Het is een pronk voor de wereld die nochtans velen tot een *aas* maakt.

De koningen van Damaskus hadden bij hun koninklijke stad twee koninklijke lusthuizen. Het ene noemde ze Beth-Eden, een *huis van wellust*, het andere werd Bikeat-Aven genoemd, dat is een *vallei van ijdelheid*.

Zo is de Maas voor de stad Rotterdam soms een rivier van grote wellust, zoals de menigte van plezierjachten, het donderend kanon van uit- en inkomende schepen, het wandelen onder de bomen aan de Maaskant overvloedig getuigen. Maar zij is ook dikwijls in het verongelukken van schepen en in menigte van drenkelingen een vallei der ijdelheid.

Mijn hart sprong op als ik mijn kinderen levend zag en ik schrok zeer toen ik hen dood thuis bekwam. Het leven zonder de dood, de blijdschap zonder rouw, het gejuich zonder gekrijt, ogen zonder tranen en arbeid in Gods lof zonder enige moeite, zal alleen in de zaligheid van de hemel genoten worden.

b. Laat u deze wijze van Gods bezoeking niet vreemd voorkomen. Groot en klein, heilige martelaars en onheilige lasteraars zijn in het water verdronken. De ene Farao liet alle zonen der Israëlieten in de rivier van Egypte doden, een andere Farao wordt met al zijn volk in de Rode Zee vermoord.

- Plutarchus verhaalt dat toen Anius, koning der Thusken, zijn dochter Salia niet kon terugkrijgen die de jongeling Catheus ontvoerd had, zichzelf in de rivier wierp en verdronk. En Cuspinianus getuigt dat Hartmannus II, de zoon van keizer Rudolph, een prins van achttien jaar, die met de dochter van de koning van Engeland, zich op de Rijn wilde vermaken, als bruidegom met haar nabij de stad Rhinau verdronk en is met zijn moeder Anna te Bazel begraven.
- Keizer Frederik de Eerste die in de vorige winter veel ongemakken in Griekenland geleden had, wilde in de zomer oversteken naar Armenië. En toen hij zijn leger over de rivier Serra gevoerd had, wilde hij zich aldaar in het water een weinig verkoelen. Maar niet meer als hij in het water kwam, verdronk hij aanstonds. Anderen zeggen dat het water boven warm en onder zeer koud was, waardoor de keizer haastig bevangen is geworden. En toen hij met spoed uit het water opgetrokken was, zou hij na een weinig adem te hebben gehaald, gezegd hebben: "Gezegend zij God, Die mij door het water wedergeboren heeft; indien Hij mij door het water van de wereld roept, heb ik niet te klagen". Kort daarop, toen hij naar de hemel had opgezien, gaf hij de geest, (Crants. De Saxon. Lib. 1. cap. 1.) Doch anderen willen dat hij verdronken is, doordat zijn paard gestruikeld is, toen hij zich liet overzetten over het water.
- Guicciardin vermeldt in zijn zesde boek dat Petrus Medices met verschillende Florentijnse heren in het rijk van Napels in het jaar 1503 met vier kanonnen in een klein vaartuig waren ingescheept, maar door het zware gewicht van de vracht en de golfslag van de rivier wegens tegenwind, waren zij allen met het schip vergaan.
- Het ganse koninklijke huis van Hendrik, de eerste van die naam, koning van Engeland, is met een zeer machtig gezelschap van edelen door een zwaar onweder overvallen in het midden van de zee, toen Richard, Wilhelm, Hendrik, Sybilla en Maria hun vader uit Frankrijk naar Engeland wilden verwelkomen, zodat bijna

niemand het leven er heeft afgebracht, zoals Boëthius, Matt. Paris en andere Engelse historieschrijvers verhalen.

- Donevaldus, een Schotse koning, die met zijn hofgezin uit vermaak in de rivier Täus wilde vissen, is in het water vermoord, dewijl het schip zonk.
- Maar waartoe zo'n lang verhaal van onbekende histories? In onze dagen is het zeer droevig ongeluk bekend van de wijdberoemde Johannes Henricus Hottingerus, Professor in Zürich, beroepen en reisvaardig naar Leiden en wiens geleerde boeken overal gevraagd worden. Hij wilde voor zijn vertrek zich nog eens op de Rijn met zijn huisvrouw en kinderen vermaken. Maar het bootje raakte in nood en zij allen zijn verdronken.
- Zou ik hier bijvoegen zovele heilige martelaren die in het water zijn gedood, het getal zou teveel zijn om op te tellen, zoals Martiel en Nona, die tijdens hun gebed gans onverwachts door het water zijn overstroomd; Nicolaus, predikant onder het kruis te Antwerpen; Pieter Splenget, predikant in Brissgou; Jan de Keyzer en veel meer anderen in de naast voorleden eeuw, alsook in de vorige, Ascla, Anastasius, Aquilensis, Florianus; Hesychius onder de keizer Diocletianus; Theogenes onder Licinius; Calixtus en Charisius bij Korinthe; Jocundianus in Afrika, Palatinus en anderen meer.

c. Laat het u niet vreemd voorkomen, wanneer u of de uwen deze zware bezoeking van God overkomt, die de grootste koningen, de heiligste martelaren en allerlei soort van mensen overkomen is. Is het een wonder zo het u mede treft? Zou u, zoals Jakob, weigeren u te laten troosten en zeggen: Ik zal rouw bedrijvende tot mijn kind of vriend in het graf neerdalen? Of zou u Rachels stem laten horen, een klage, een zeer bitter geweën, wenen over uw kinderen en weigeren u te laten troosten, omdat ze niet zijn? O neen. "Zo zegt de HEERS: Bedwing uw stem van geweën en uw ogen van tranen, want er is loon voor uw arbeid", Jer. 31:16.

Uw lijden en droefheid over de uwen is zo hopeloos niet, want de Heere heeft ze uit de boze wereld in het goede koninkrijk der heerlijkheid overgebracht. Hun voordeel in het hemelse Kanaän is niet minder dan dat der Israëlieten, die door de Jordaan overgingen in het aardse.

d. Maar gij, jonge lieden, leer toch uw dagen tellen. Al bent u jong en vol van krachten, de Heere kan haast een rivier gebieden dat ze u overstroomt. Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap. De jeugdige staat mag de droefheden gemakkelijker kunnen verzetten dan de bejaarden, maar ook kan Gods oordeel de jonge lieden even spoedig opeisen als de ouden.

Het is daarom goed voor een man dat hij het juk in zijn jeugd draagt. Want die deze kunst van lijdzaamheid in zijn jeugd heeft geleerd, zal ze weten te gebruiken in alle voorvallen van het ganse leven, hetwelk toch niet anders is dan een gedurige strijd op aarde. Hij zal zijn kruis in zijn eenzaamheid stillekens op zich nemen zonder een grote ophef te maken en gedenken dat de Heere het hem heeft opgelegd tot zijn bestwil. "Hij zitte eenzaam en zwijge stil, omdat Hij het hem opgelegd heeft", Klaagl.3:28, kanttek. 61. En al zouden de jongelingen nog lang leven, is het niet het profijtelijkst zo te leven, zoals men begeert dat de Heere ons vinden zal? En al zouden wij nooit in enig bootje varen om het gevaar van het water te ontvlieden, nochtans mogen zij gedenken dat hun gehele leven niet anders is dan een snel voorbijvarend schip dat zeker eens schipbreuk zal moeten lijden in de dood. Job zei: "Mijn dagen zijn lichter geweest dan een loper; zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien. Zij zijn voorbijgevaren met jachtschepen; gelijk een arend naar het aas toevliegt", Job 9:25, 26. Waakt altijd, want u

weet niet wanneer de Heere komen zal, veelal wanneer men Hem het allerm minst verwacht.

Hoe weinig dachten wij eraan dat ons doodlot zo nabij was. Wij waren nabij de plaats waar wij wezen zouden. Wij voeren zeer voorzichtig onder het land langs, waar niet de minste schijn van gevaar was. Maar op het voorstel van terug te keren vanwege het opkomen van een zware storm, zwegen alle kinderen stil, die anderszins zo zeer gezet waren aan de andere zijde van de Maas op de wagen te rijden die zij de vorige dag besproken hadden. Niemand dacht anders dan voor de wind zeer gemakkelijk en vermakelijk haast wederom thuis te zijn. Daar geraakt echter het schip in der haast dwars tegen storm en stroom. Het water spoelde overboord, de kinderen zijn ontsteld en aanstonds is het schip vol water. En zo spoelden wij allen weg in haar onstuimige golven.

"Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer als hij komt, zal wakende vinden. Indien de heer des huizes geweten had in welke ure de dief komen zou, hij zou gewaakt hebben", Lukas 12:37, 39. O mens, waakt en bidt, Matth. 26:41.

Maar om deze zaak tot een eind te brengen is het nodig *dat wij voor het laatst onderzoeken welke troostredenen een oprecht kind van God in zulke droevige omstandigheden kan gebruiken.*

(1) Het is zeker Gods wil geweest. En wat klaagt gij dan nog? Want wie heeft Zijn wil wederstaan? Zal iemand de dag van gisteren kunnen terugroepen? Immers heeft de Heere gedaan wat goed was in Zijn ogen. Is het geen dwaasheid te morren over een zaak die niet ongedaan kan worden gemaakt? Is het geen murmureren als men zich kant tegen Gods welbehagen? "Wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad?" Job 9:4. Zou er iets in de wereld bedacht kunnen worden dat het hart des mensen meer gerust kan stellen dan de wil van God? Indien een onderdaan een koning hoort spreken, kan er niet meer, noch groter tot zijn geruststelling gezegd worden dan: Het is de wil van de koning. Goed en bloed en alles wordt gemakkelijk terzijde gesteld als maar dat ene bekomen wordt: Het is de wil van de koning. De grootste prinsen in Turkije, Perzië en andere oosterse gewesten zullen zichzelf doden of in doodsgevaar stellen als het maar de wil van de koning is.

Waarom zijn wij dan zo misnoegd, zo beroerd en tegenprekend in een harde zaak, terwijl wij weten dat ons lijden de wil van onze God is. Het is des Vaders welbehagen ons het eeuwige Koninkrijk te geven. Hebben wij de ganse hemel door Gods wil en zouden wij de roede des Vaders naar Zijn wil niet begeren op ons te hebben? "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt", zeggen wij met Job, "ja, zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?" Job 2:10. En al klom het kwaad nog eens zo hoog, zo kan het in het minst niet bereiken de bitterheid en verfoeilijkheid van de drinkbeker die de Heere Jezus moest drinken. Maar wat zei onze Heere daarvan? "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt", Matth. 26:39.

Zou ik niet met God spotten, indien ik dagelijks in mijn gebed tot Hem riep: "Onze Vader, Uw wil geschiede" en ondertussen zou klagen als de Heere Zijn wil doet? Ik zou een kind der wereld gelijken, mijn mond zou ik tegen de hemel zetten en mijn tong zou op aarde wandelen. Dat is, ik zou God en de ganse wereld met mijn onmatige en twijfelmoedige klachten vermoeien. En dat zou immers de ergste soort van boosheid zijn.

(2) Bedenk eens met aandacht dat er veel mannen, heiliger dan ik, een veel zwaardere roede van kastijding zijn onderworpen geweest. Wat zal ik tegen mijn hemelse Vader zeggen? Ik heb twee lieve kinderen tegelijk in het water verloren. Het is een zware bezoeking. Maar heeft niet Aäron, de eerste hogepriester van het Oude Testament, zijn twee oudste zonen in een ogenblik verloren? En dat op zo'n verschrikkelijke manier. Zij waren bezig in hun zonden. Nadab en Abihu brachten vreemd vuur voor het aangezicht des Heeren, hetwelk Hij hun niet geboden had. En de Heere betoonde een zeer wonderlijk teken in Zijn gramschap over hen: "Toen ging een vuur uit van het aangezicht des HEEREN en verteerde hen; en zij stierven voor het aangezicht des HEEREN", Lev. 10:2. En noch Aäron, hun vader, noch Eleázar en Ithamar, hun broeders, mochten hen bewenen.

Was niet Eli een hogepriester des Heeren te Silo? Maar hoe ellendig zijn zijne twee zonen, Hofni en Pinehas, in de oorlog met de Filistijnen omgekomen. En daarbij hoorde Eli een nog grotere verzwarende in Gods oordeel: *De ark Gods is genomen*. En toen hij dat hoorde, viel hij achterwaarts van de stoel af aan de zijde van de poort, brak de nek en stierf.

Was Job niet een oprecht en vroom man, godvrezende en wijkende van het kwaad? Maar op een dag, toen zijn zonen en dochters in het huis van hun eerstgeboren broeder aten en wijn dronken, kwam een bode tot Job en zei dat de Sabeeërs zijn runderen en ezelinnen genomen en zijn jongens doodgeslagen hadden. Toen die nog sprak, kwam een ander en zei: De Chaldeeën hebben uw kemelen genomen en de jongens doodgeslagen. En terwijl die nog sprak, kwam een ander en zei: Uw zonen en dochters waren vrolijk en zie een grote wind stiet aan de vier hoeken van het huis en het viel op de jongelingen, zodat ze stierven. Die vrome man verloor, na alle voorgaande rampen, zeven zonen en drie dochters in een storm, zodat van hem wel mag gezegd worden: ras was hij de allerarmste, die kort daarvoor de rijkste was.

Als ik dergelijke voorbeelden zorgvuldig opweeg, zou ik dan niet enigszins de woorden van Christus mogen gebruiken: *Geschiedt dit aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?* Zijn zodanige voorbeelden van heiligheid en oprechtheid zo zwaar in hun kinderen bezocht en hebben zij nochtans de tuchtigende hand des Almachtigen gekust, waarom zou ik mij inbeelden, alsof mij ongelijk geschiedt?

David was een man naar Gods hart. Maar heeft hij niet moeten lijden dat zijn dochter Tamar onteerd, zijn zoon Amnon vermoord en zijn zoon Absalom, die aan een boom hing, met drie pijlen doorstoken werd? Daarover werd hij zeer beroerd, weende bitterlijk en zei: "Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!", 2 Sam. 18:33. Davids hart was nog te meer beroerd, omdat hij behalve de tijdelijke dood nog vrezen moest voor zijn eeuwige ondergang, want Absalom vermoordde zijn broeder, schond zijn moeder en vervolgde zijn vader.

De Heere zij gedankt dat die vrees mij niet veel verschrikken kan, omdat ik een betere hoop en grond van vertrouwen in mijn verdronken kinderen heb. En al zou mijn hoop zodanig niet zijn, zou ik nochtans in des Heeren welbehagen niet vergenoegd zijn? Hij, Die mij door dit oordeel in de rang van zulke dierbare lievelingen en heiligen stelt, zal mij in de dag des oordeels mede op de troon stellen om Zijn oordeel over alle goddelozen, al waren ze ook mijn eigen kinderen, met de allerhoogste vergenoeging en lof aan Zijn rechtvaardigheid, toe te stemmen. "Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?" 1 Kor.6:2.

Staan mijn gedachten stil bij mijn dode kinderen, dan zie ik daar de droevige vruchten der zonden en de schrikkelijke uitvoering van Gods rechtvaardige oordelen. Ik zal

trachten mij in de Heere te verheugen met beving. Zou ik niet beven voor Gods gramschap? "De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen?" Amos 3:8. Nochtans kan ik mij, volgens Davids raad, in deze beving verheugen, beide zo ik op mezelf en op mijn kinderen zie.

(3) Zie ik op mezelf, de Heere kent mijn hart beter dan ik zelf. En Hij weet het beste hoe Hij dat genezen zal. Het is een slechte patiënt die de drank van de dokter niet wil gebruiken, omdat ze bitter is. Bitter in de mond, is voor het hart gezond. Indien nu de grote Heelmeester in Israël mijn hart wil genezen door zo'n bittere drank van de dood van mijn kinderen, wat zal ik daartegen zeggen? Ik zal zeggen: "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen?" Jer. 17:9.

Och, dat de Heere mij antwoorde: "Ik, de HEERE, doorgrond het hart en proef de nieren. Ik zal uw afkeringen genezen", Jer. 17:9,10; 3:9, dan zou ik zeggen in mijn kruis: *O God, mijn Makers, in het getal van velen, Maker in schepping, Maker in herschepping, in natuur en genade, Die de psalmen geeft in de nacht.* En ik zou bevinden dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede.

(4) En in mijn kinderen kan ik mij met beving verheugen. De Heere heeft hen door een enge deur gebracht in de grote ruimte van de hemel en door een weg van doornen tot het hemelse Paradijs geleid. Onze Heere stierf met een doornenkroon en zo regeert Hij nog tot op heden in Zijn Koninkrijk. De weg van alle heiligen is door engte tot ruimte. Paulus en Bárnabas maakten daaruit een hartsterking voor de zielen der discipelen, "dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods", Hand. 14:22.

Zou koningin Elisabeth misnoegd zijn, omdat ze met een groot gedruis uit de Tower naar de troon, uit de gevangenis tot de hoogste waardigheid van scepter en kroon werd gevoerd?

Zou ik ontevreden zijn dat mijn kinderen de aardse hut van deze tabernakel hebben verlaten, daar zij nu dat gebouw bij God bezitten, dat huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen? O neen, want ook wij zuchten in dezen, verlangende met onze woonstede die uit de hemel is, overkleed te worden.

Bovendien, als ik alles overdenk wat er nog in dit leven kan verwacht worden, wat is het anders dan lijden en strijden, slaven en sloven, moeite en arbeid en tegenover een pond last nauwelijks een ons lust.

Zeg mij eens, welk mens heeft ooit een ganse dag in volle vreugde verkeerdt? Al zijn de discipelen nog zo vrolijk op Thabor, zij worden haastig met een wolk overschaduwd en door grote vreze ter aarde geworpen. "Gevoed met verblijden en gedrukt met lijden is ons ganse leven", zegt Bernardus.

Couper vergelijkt het bij een gewezen web, waarvan *de schering* of uitstrek van de geboorte tot de dood kruis en zwarigheid is, want elke dag heeft genoeg aan zijns zelfs kwaad. Maar *de inslag*, die de web versterkt, is enige tussenbeide komende troost en zegen. "Als ik zeide: Mijn voet wankelt, Uw goedertierenheid, o HEERE, ondersteunde mij", Psalm 94:18.

Wat hadden mijn kinderen hier te verwachten? Niet anders dan zorg en moeite. "Heeft niet de mens een strijd op aarde", als tegen een groot heirleger van moeilijkheden, "en zijn zijne dagen niet als de dagen des dagloners?" Job 7:1. Job hijgde naar zijn einde, zoals een dienstknecht en dagloner naar de avond.

Nog meer, hoeveel grote oordelen van God zweven boven het land waarin wij wonen, zodat een vader zich dikwijls gelukkig zou achten, indien hij zijn kinderen in hun jonkheid ter aarde had mogen bestellen in plaats dat hij moet zien dat zij door de wrede handen der tirannen zeer wreed geschonden en omgebracht worden.

Hoe droevig schouwspel zag Zedekia, koning van Juda, toen de Chaldeeën zijn zonen voor zijn ogen slachtten. Hoe onverdragelijk was het dat Phocas de kinderen van de keizer Mauritius in zijn tegenwoordigheid onder veel smaad ombracht. Zouden zij hun kinderen niet beter en gewilliger in hun jeugd ten grave hebben gebracht dan hen zolang te behouden voor de dolle wreedheid van de overheersende vijanden?

U weet niet welk gruwelijk kwaad in deze boze wereld uw kinderen nog zou kunnen overkomen. Is het dan niet beter dat u zich in des Heeren welbehagen geruststelt en gedenkt dat dikwijls de rechtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad?

Stilt dan uw ongeduld in zodanig hard voorval. U kunt niet beter doen dan des Heeren verborgen wil eerbiedig te aanbidden en met een christelijke verwondering Zijn oogmerk daaronder te verheerlijken. Och, dat al mijn huisgenoten en alle aanschouwers van mijn ongeluk deze weg mochten inslaan.

(5) Tenslotte, de Heere straft nooit zo zwaar of er is daarbij nog een straal van Zijn goedheid, zodat er meer reden is om zich te verwonderen over Zijn onverdiende goedheid dan zich te kwellen over Zijn heilige rechtvaardigheid. In zijn toorn gedenkt Hij des ontfermens. Mozes zag met verwondering dat de braambos brandde in het vuur, maar niet verteerd werd. Het was een afbeelding van Israëls toestand, die wel in de vurige oven van Egyptes wreedheid zeer deerlijk werd geteerd, maar niet ten enenmale werd verteerd. Want toen de lasten verdubbeld werden, kwam Mozes.

De straf *zonder verlichting* is in de hel. Hoe gelukzalig is dan de mens die zijn bezoeking niet met twijfelmoedigheid aanziet, als een uiterste straf der hel, maar die in zijn kwaad nog opziet naar de goedheid Gods en meer aanmerkt welke genade hij nog ontvangt boven zijn waardigheid dan welke plaag hij draagt naar de verdiensten van zijn zonden. In de hel is de uiterste duisternis, zodat het geen wonder is dat daar weinig en knersing der tanden is. Maar Gods tuchtroeden schorten de zonnestralen van Zijn vertroosting niet op, na regen volgt een zonneschijn. "Want een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid; des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich", Psalm 30:6.

En hoe wonderlijk de Heere ons onder onze ruchtbare en uitermate vreselijke bezoeken nog Zijn bijzondere goedgunstigheid betoond heeft, zullen wij in de volgende predikatie aantonen. Want zekerlijk, toen wij in het water waren, was de Heere bij ons en de rivieren overstroomden ons niet. "Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden en de God aller vertroosting. Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, met welke wij zelven van God vertroost worden", 2 Kor. 1:3,4.

Tenslotte zal de Heere mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk. Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen, 2 Tim. 4:18.

Het gezang van Kamphuysen past zeer wel op mijn uiterste nood in het water:

Help, help ach God! Het water dat is aan de mond,

Help, help, ik ga te grond.

De ziel staat op de lippen, het dient, het dient niet nader.

Help mij mijn God en Vader.

Ik ben gelijk een mens, die in een diep moeras

Vergeefs maakt veel geplas.

Vergeefs het hoofd op wil houden, als hij begint te zinken,

En zijn dood in te drinken.

Psalm 69, begin

TWEEDE PREEK OVER JESAJA 43:2

"Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen".

God zei tot Noach: "En het zal geschieden, als Ik wolken over de aarde breng, dat deze boog zal gezien worden in de wolken; Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond, hetwelk is tussen Mij en tussen u en tussen alle levende ziel van alle vlees; en de wateren zullen niet meer wezen tot een vloed om alle vlees te verderven", Gen. 9:14, 15.

De Heere belooft niet dat er geen watersnood meer wezen zou op aarde, noch dat er geen levende ziel door de vloed zou verderven. De ervaring van alle oude tijden heeft het tegendeel overvloedig geleerd. Ons vaderland, dat geheel zou overstroomd worden, indien het niet door dijken en dammen, schuttingen en sluizen beschermd werd, overtuigt ons genoegzaam. Hoe dikwijls zijn er vele huizen, ja gehele dorpen in Holland, Zeeland en Friesland weggespoeld.

Maar de belofte van onze God stelt vast dat er geen algemene vloed tot verderf van alle levendige ziel op de ganse aarde zal komen. Door de regenboog, een zeker teken en zegel van dit algemene verbond met de mens, kan zich een ieder mens, wie hij ook zij, zich bij watersnood van deze afwending van Gods toorn verzekeren.

De profeet Jesaja brengt deze algemene belofte des Heeren tot Zijn bijzondere handeling met Zijn volk: "In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal", Jes. 54:8,9.

Zoals de Heere de enige Oorsprong en Werkmeester is van de zondvloed, want God heeft de zondvloed over de wereld der goddelozen gebracht, zo is de Heere nog de enige Bestierder en opperste President over alle watervloed. "De HEERE heeft gezeten over den watervloed; ja, de HEERE zit, Koning in eeuwigheid", Psalm 29:10.

Het is dan een wonder grote troost voor al het volk des Heeren dat het Hem belooft een regenboog te stellen in het midden van de zondvloed en door de regenboog te gedenken aan Zijn verbond tot behoud van verlegen mensen. Waarlijk, zodanig is de handelwijze van onze God in alle bezoeken over Zijn kinderen. "Want de Heere zal niet verstoten in eeuwigheid; maar als Hij bedroefd heeft, zo zal Hij Zich ontfermen naar de grootheid Zijner goedertierenheden. Want Hij plaagt en bedroeft des mensen kinderen niet van harte", Klaagl. 3:31-33.

Hoe opmerkelijk was de Godssprake die Ezechiël hoorde. De Heere sprak tot de Man met linnen bekleed, Die de Messias was, het tegenbeeld van de hogepriester, die van het hoofd tot de voeten toe met linnen moest bekleed zijn, en Hij zei: "vul uw vuisten met vurige kolen van tussen de cherubs en strooi ze over de stad", Ez.10:2. De cherubs waren op beide einden van het verzoendeksel, voor en achter. Dat was de genadetroon, zoals Paulus hem noemt, Hebr. 4:16.

Maar o wonderlijke last, van deze genadetroon moesten vurige kolen van Gods rechtvaardige en verdervende oordelen over Jeruzalem genomen worden en de hand van de Heiland moest zijn als een werktuig van al dit onheil. U kunt gemakkelijk begrijpen wat voor soort van straf het is die uit een Vaderlijk hart komt, uit het midden der cherubs op de genadetroon en dat met zo'n zaligmakende hand. Het is een toorn met ontferming, een oordeel met voordeel, een kwaadheid met goedheid gemengd.

Het is niet ongelijk aan hetgeen Johannes zag in Openb. 4:3,5: Uit de troon kwamen bliksemen en donderslagen voort, maar *rondom de troon was een regenboog*, het gedenkteken van Goddelijk mededogen. Daarna zag hij een sterke engel, wiens stem op een brullende leeuw geleek. En boven zijn hoofd was *een regenboog*, Openb. 10:1, 3.

Wat willen toch deze gezichten zeggen? Niet anders dan dat de Heere vreselijk zou toornen, maar dat Zijn troon nochtans omringd zou zijn met goedertierenheid en hulp. Elifaz zegt: "Zie, gelukzalig is de mens, denwelken God straft; daarom, verwerp de kastijding des Almachtigen niet. Want Hij doet smart aan en Hij verbindt; Hij doorwondt en Zijn handen helen. In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren", Job 5:17-19.

Zeker, des Heeren roede is vervaarlijk, maar Zijn regenboog te zien in het midden van de watervloed is troostelijk. Och, hoe aangenaam is het om in het midden van de zwaarste slagen en plagen van de Almachtige nog te bevinden dat de Heere goed is. De heidenen zeggen dat de goden hun wraakzwaard in olie geweekt hebben. Maar David leert ons dat de Heere goed en recht is, recht in Zijn oordelen en goed in Zijn ontfermingen. "De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten, de gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen", Psalm 85:11.

Dat hebben wij in ons droevig ongeval bevonden. Ongedacht zwaar was het oordeel des Heeren over, ons, waarin de goede makelaar Melesdijck en ik en mijn ganse familie, negen personen, uit het schip spoelden door de golfslag van de waterstromen, aangezet en voortgedreven door een haastige en felle noordwesten wind. Twee zonken aanstonds naar de afgrond van het water, één hielp zich door het zwemmen en zes bleven en dreven nog een wijle tijds, dan onder dan een weinig boven de watergolven, elk ogenblik in een onvermijdelijk gevaar om allen door de stromen van de rivier vermoord te worden, zoals zulk nood- en doodlot mijn dochter Anna nog overkwam. O, grote schrik!

Maar in deze zware zondvloed vertoonde zich een regenboog van Gods hulp. De Heere heeft de vader met vier kinderen en het de meid nog genadiglijk verschoond, doch zo bijzonder wonderlijk, alsof de Heere onmiddellijk Zijn hand uit de hemel had gereikt om dit overblijfsel nog te verlossen.

Twee Messieurs wilden met een jachtje naar Den Briel varen, maar ziende de onstuimigheid van het weer, gaven zij opdracht om schielijk de Maas op te varen om een proef te nemen of zij het zouden durven wagen. Dit jacht buiten (de haven) komende, verneemt onze ongelegenheid en schoten terstond op ons af. De haak wordt mijn dochter Anna aangereikt. Zij greep deze aan, maar liet weer los. De schipper sloeg de haak in haar kleed en hoewel het een nieuwe laken rok was, scheurde het nochtans uit. Het jacht schoot voort, zij zagen mij en reikten dezelfde haak mij toe, - waaraan zij niet zouden gedacht hebben als de hand van mijn dochter of het kleed de haak had vastgehouden - want zij zouden zoveel arbeid gehad hebben om haar te helpen, dat ze mij waren voorbijgeschoten. Ik vatte de haak en hield hem zeer vast, zodat ze met mij verlegen begonnen te worden vanwege mijn gewicht. Ik hoorde een stem: "Laet los, kaerel, laet los". Denkende dat ik een boer van Overmaas was en wilden liever de stedelingen helpen. Zij trokken mij naar het jacht. Daar vatte ik een hand en werd met geweld in het jacht gesleept. Toen kenden zij mij en ik geraakte buiten bewustzijn.

Mijn jongste zoon Rudolf was ook nabij het zinken, maar daar dreef een roeiriem langs zijn hoofd, die hij vast hield en waarover hij zijn armen legde. Zo hield hij zich boven water totdat hij gered werd. Mijn dochter Willemina zei enige malen neergezonken en

telkens weer zeer hoog boven het water opgeworpen te zijn. Zij weet niet hoe. Maar zij had telkens gezegd: *"O lieve Heere, wees mij genadig"*. En: *"Heere, vergeef mijn zonden"*.

Mijn kleinste kind van tien jaar, Margrieta, zei dat ze op het water gedreven heeft en het hoofd van haar vader eens op haar schoot heeft gehad. Toen had ze hem bij de neus gevat en over de wangen gestreken en gevoelende de harde baard had ze gedacht: *"Dat is mijn vader"*.

En de meid is viermaal met mijn dochter gezonken en weer boven gekomen. De vijfde keer zonk mijn dochter neer en zij dreef half onder en half boven het water. Zo werd ze gezien en gered als een dood mens. O wonderlijke hand van de almachtige God! Kleine kinderen, die zichzelf gans niet kunnen redden, blijven drijven en worden gered en kloeke mannen, ook die enigszins zwemmen konden, zoals mijn oudste zoon, zinken neder.

"De verlost en mogen waarlijk zeggen: Wij hebben inderdaad bevonden hetgeen God in Zijn woord belooft: *"Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen"*, Jesaja 43:2.

Wij hebben tevoren getoond hoe vervaarlijk zulk een bezoeking des Heeren is als een mens in watersnood geraakt en in gevaar om door de rivieren overstroomd te worden. Maar nu zullen wij ook de aangename regenboog van Gods wonderbare goedheid en krachtige hulp bezien.

De Heere belooft twee zaken die zich concentreren of uitlopen op één doel en tot heil zijn.

- I. Zijn vaardige tegenwoordigheid: *"Ik zal bij u zijn"*.
- II. Zijn zekere verlossing: *"de rivieren zullen u niet overstromen"*.

I. Des HEEREN vaardige tegenwoordigheid: *"Ik zal bij u zijn"*.

U hoort wie bij haar zal zijn: Ik, de HEERE, de Schepper van Jakob en Formeerder van Israël. Hij, Die haar verlost heeft en haar bij name heeft geroepen, zeggende: *"Gij zijt Mijne"*. Het zijn twee uitnemende gronden van vertroosting: Gods almacht waardoor Hij kan helpen en Gods goedwilligheid waardoor Hij wil helpen.

Hij openbaart Zijn almacht als Hij Zich Jakobs Schepper en Israëls Formeerder noemt en Zijn goedwilligheid als Hij haar, nadat Hij haar verlost heeft, bij haar naam roept en als Zijn eigendom mijnt: *"Gij zijt Mijne"*. En alzo is Hij haar zeer Vaderlijk gezind uit kracht van de volhardende rijkdom der barmhartigheid en grote liefde, waarmee Hij haar heeft liefgehad.

Het voorhof van Salomo's tempel rustte op twee koperen pilaren. De ene noemde hij Jachin en de andere Boaz. Jachin betekent: Hij zal bevestigen; en Boaz: In Hem is kracht. Deze twee namen, zeggen onze vertalers, gaven te kennen dat de geestelijke tempel, de gemeente der ware gelovigen, rustte op de pilaren van de almachtige kracht des Heeren, in Hem is kracht en op de Vaderlijke wil, waardoor Hij wil bevestigen en tegen alle uitwendig en inwendig geweld zou staande blijven, zodat de poorten der hel daartegen niets zouden vermogen.

Zo rust ook het geloof van ieder kind van God in het voorhof van deze strijdende kerk op deze twee pilaren van Gods almacht en barmhartigheid. De melaatse stelde de almacht vast en bad niet anders dan om de wil des Heeren: *"Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen"*, Matth. 8:2. Zo mag het geloof niet vanuit Gods almacht op Zijn wil wijzen, maar wel vanuit Zijn wil op Zijn almacht: *"Onze God is toch in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt"*, Psalm 115:3.

1. In onze tekst stelt JEHOVAH eerst vast dat Hij kan helpen als Jakobs Schepper. En daarop gaat Hij verder om haar te overreden en te verzekeren dat Hij ook wil helpen, want Hij zegt: "Gij zijt Mijne". En zou God Zijn eigendom verlaten? Zou Hij niet helpen die Hij verlost en bij name geroepen heeft? Ik zal bij u zijn, zij zullen u niet overstromen, dat is het.

2. Bij *wie* Hij belooft te zijn, bij u, die Mijn eigendom zijt. Niet alleen in een enkel en eenvoudig, maar ook in een dierbaar en hoogwaardig eigendom, als Mijn Segylla, Mijn bijzondere kleinood, Mijn eigendom uit alle volkeren. Salomo zegt dat hij goud en zilver en '*kleinodiën der koningen*' vergaderde, Pred. 2:8. In het Hebreeuws staat "Segyllath Melachim", dat betekent zodanige zeldzame schatten, als er in enige koninkrijken of landschappen kunnen gevonden worden, of hetgeen bij enige koningen voor wat begeerlijks en lieflijks gehouden wordt.

Zodanig is des Heeren eigendom, vergeleken bij dingen die bijzonder lief en voor zeer kostelijk gehouden worden, de allervoortreffelijkste schatten die in het binnenste van kabinetten bewaard en bij weinigen, ook de allergrootste, gevonden worden. David gaf niet alleen goud, zilver, koper, ijzer, hout en allerlei edelgesteente voor de bouw van de tempel, maar ook het bijzondere gouden zilver dat hij had, in het Hebreeuws Segylla, 2 Kron. 29:3,

Paulus brengt het over in het Nieuwe Testament en noemt de gelovige een "eigen volk", Titus 2:14. Dat betekent volgens onze kanttekenaars hetgeen als iets bijzonders, uitnemend en kostelijk wordt weggelegd om te bewaren.

Van zulk een bijzonder eigendom spreekt de Heere, dat door Hem zo teder geliefd is als Zijn oogappel, zo nauwkeurig aanbevolen, als in Zijn beide handpalmen gegraveerd en zo diep in het hart gelegd dat Zijn ingewand daarover rommelt.

3. *Ik ben Met u.* "Met u die Ik met een eeuwige liefde heb liefgehad, van eeuwigheid tot in eeuwigheid. Die Ik met een onverbrekelijk zoutverbond aan Mij verknocht heb, vaster dan de bergen en heuvelen. U, die Ik door het bloed van Mijn eniggeboren Zoon duur gekocht, door Zijn Geest krachtig wedergeboren, door het geloof met Hem verenigd en in Hem vruchtbaar gemaakt heb. Met u zal Ik zijn. Daarbij ben Ik zo grotelijks geïnteresseerd met de hoogste aangelegenheid van Mijn eer en leer, van Mijn raad en eed, van Mijn hart en beste werk."

Bij u zal Ik zijn. Hoe? "Niet door uw bekwaamheid of geschiktheid voor Mij, maar door Mijn macht en goedheid over u." Want Hij zegt niet: gij zult bij Mij zijn, gij zult zo aanzienlijk, waardig en vaardig zijn om steeds te zijn waar Ik ben. Neen, maar: "Ik zal bij u zijn. Uit Mijn fontein van almacht en genadige gunst zal alle heil en hulp tot u afvloeien." Zoals er volgt: "Want Ik ben de HEERE uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland".

"Gij zult wel het voorwerp zijn van Mijn macht en goedheid en alle levende wateren die uit Mijn springader voortvloeien, maar u zult zelf de oorzaak van uw behoud niet zijn, noch de middelen die u gebruikt. Het komt noch van hen, noch van u dat u zult behouden worden. *Ik zal bij u zijn*".

Hij zegt niet: "Ik zal bij u komen." Want dat is volgens de stijl van de Heilige Geest een woord van wraak van de Allerhoogste. Het was de zwaarste vervloeking onder de Joden, die zij *Cherem* noemden, *Maranatha*, dat is: De Heere komt, of onze Heere komt, 1 Kor. 16:22. Het was gewoonlijk het dreigement van onze Heere Jezus tegen de zonde van Zijn gemeente: "en zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen", Openb. 15, 16;

13,11. Spreekt Hij in toorn van zware straffen en oordelen, dan zegt Hij: *Ik zal komen*. Maar spreekt Hij in beloften van verlossing en zegen, dan zegt Hij: *Ik ben bij u*.

Het was zeer ontroerend toen Izak met zijn vader ging naar Moria om daar geofferd te worden. Hij zei: "Mijn vader." Abraham antwoordde zeer vaardig, wat zijn zoon niet kon uitspreken: "Zie, hier ben ik, mijn zoon", Gen. 22:7. O, zo teerhartig is de Heere in Zijn vaardige hulp. Hij komt de Zijnen voor met zegeningen van het goede. "De God mijner goedertierenheid zal mij voorkomen", Psalm 59:11.

De heidenen zeiden weleer dat hun goden in hun slaan en in hun vergeldingsacties loden voeten hadden, maar ijzeren handen. Zij kwamen langzaam in actie, maar als zij zover waren, sloegen zij zeer hard toe, als met ijzeren handen. Zo mogen wij van onze grote God zeggen: Hij is traag tot toorn, maar het is vreselijk te vallen in de handen des levenden Gods. "Dient den HEERE met vreze, en verheugt u met beving. Kust den Zoon, opdat Hij niet toonre en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden", Psalm 2:11,12.

Hij zegt dan: *Ik met u, tezamen*, of gelijk *met u*. Het is een bijzonder nauw nabij zijn. Niet zoals een die komt en die nog voor de deur staat, zoals de Rechter, Jak. 5:9, of de Roeper, Openb. 3:20, maar binnenshuis, zoals een vader of moeder bij het kind. "Waar u bent, daar ben Ik. Ja, in uw staat ben Ik." *In al hun benauwdheid is Hij benauwd door Zijn liefde en genade*. Daarom roemt de gelukkige ziel: *Hij is ons een Toevlucht en Sterkte, Hij is krachtiglijk bevonden een Hulp in benauwdheden*.

Maar, zou iemand kunnen denken: Is de Heere niet overalteenwoordig bij alle mensen, ja bij al Zijn schepselen, boven in de hemel en beneden op de aarde? O ja, gewis, zo de Heere vraagt: "Ben Ik een God van nabij, spreekt de HEERE, en niet een God van verre? Zou zich iemand in verborgen plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? Spreekt de HEERE; vervul Ik niet den hemel en de aarde? Spreekt de HEERE", Jer. 23:23, 24. Dan zal ik Hem gaarne met David antwoorden: "O HEERE, waar zou ik heengaan voor Uw Geest en waar zou ik heenvlieden voor Uw aangezicht? Zo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie Gij zijt daar." De Heere is waarlijk niet ver van een iegelijk van ons. Nochtans is de Heere meer in het bijzonder op de ene plaats dan op de andere wat de bijzonderheid van Zijn werkingen betreft. Zo is Hij in de hemel met Zijn heerlijkheid en in de hel met Zijn gerechtigheid. Zo is Hij in de grote wonderwerken met Zijn almacht, in de verlossing van de Zijnen met Zijn Vaderlijke gunst en zegen en met Zijn getrouwe hulp en voorzorg tegenwoordig.

De Heere is een *alwetend* God en kent alle verborgen gedachten der mensen, al voordat ze in hun hart zijn opgekomen: "Gij verstaat van verre mijn gedachten", Psalm 139:2. Nochtans zegt Hij van de goddelozen: "Ik heb u nooit gekend", Matth. 7:23, of: "Ik ken u niet", Matth. 25:12. Wat wil dat zeggen? Niet anders dan: Ik ken u niet voor de Mijne, niet in Mijn gunst; Ik ken u niet voor goed, Ik heb geen behagen in u, geen liefde tot u en draag geen zorg voor uw zaligheid. Zo wordt kennen en vergaan tegenover elkaar gesteld: "Want de HEERE kent den weg der rechtvaardigen, maar de weg der goddelozen zal vergaan", Psalm 1:6.

Zo is het ook met de *overalteenwoordigheid* van God. Hij is bij de Zijnen tot hun bestwil om alle kwaad van hen te weren en alle goed hun toe te keren. "Vrees niet Abram, Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot", Gen. 15:1. "Want God de HEERE is een Zon en Schild; de HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden (of niet toelaten dat het onthouden wordt door enig ongeluk of kwaad) dengenen, die in oprechtheid wandelen", Psalm 84:12.

Menigmaal vindt u deze spraak van God in de Heilige Schrift: *De Heere is met u, de Heere is bij ons*. Maar telkens wordt daarmee aangeduid dat de Heere met Zijn tegenwoordige hulp en gewisse zegeningen op een zeer duidelijke en blijkbaar wijze Zich werkzaam betoont ten aanzien van de Zijnen.

Abimelech, koning in Gerar en Pichol zijn krijgsoverste moesten van Abraham bekennen: "God is met u in alles wat gij doet", Gen. 21:22. De Heere zei tot Izak: "Ik zal met u zijn", Gen. 26:3. En niet lang daarna wordt gezegd: "En die man werd groot, ja, hij werd doorgaans groter, totdat hij zeer groot geworden was", Gen. 26:13. En de koning Abimelech moest daarover verbaasd staan en zeggen: "Trek van ons, want gij zijt veel machtiger geworden dan wij", Gen. 26:16.

Jakob reisde naar Mesopothámië en de Heere beloofde hem des nachts op de weg: "En zie, Ik ben met u", Gen. 28:15. Dat was hem genoeg voor vracht- en teergeld en alles wat hij begeren mocht. Al wat Laban, Ezau, ja de Engel tegen hem worstelt of beraadslaagt, Jakob is en blijft gezegend en wel bewaard tegen alle geweld. De Heere is met hem. Trekt Jakob af naar Egypte, de Heere zegt: "Ik zal met u aftrekken", Gen. 46:4. En Jakobs nakomelingen ondervinden dat geen vurige oven hen verteren kan, zoals de brandende braambos afbeeldde.

En zou ik voortgaan om Mozes, Jozua, Gideon, Jeremia, Paulus, Johannes de Doper of Maria te vermelden, de tijd zou mij ontbreken. Het is duidelijk genoeg dat geen zekerder, krachtdadiger of verwonderingswaardiger tegenwoordigheid kan bedacht of begeerd worden dan deze, waarin de Heere belooft: *"Ik zal bij u zijn"*.

II. Maar de zekere verlossing door dit "Ik zal bij u zijn" bestaat hierin: *"De rivieren zullen u niet overstromen"*.

Het woord overstromen heeft een zeer krachtige betekenis. Het is niet het zoet voortvloeien van een zachtstromend riviertje, maar een sterke vloed van geweldig gedreven wateren, die met een groot geruis en gedruis, met een snelle en grote drift alles overstroomt, wat haar ook ontmoet. De wateren die de aarde overstromen hebben zo'n sterk geweld dat ze de stenen vermalen. David klaagt: "Ik ben gekomen in de diepten der wateren". Maar hoe? "De vloed overstroomt mij", Psalm 69:3. Het betekent *een verdrinken*.

Als de bruid de kracht en duurzaamheid in haar liefde wil roemen, zegt ze: "Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja de rivieren zouden ze niet verdrinken", of overstelpen en overzwemmen, Hoogl.8:7.

Het is een zeer grote kunst der mensen dat ze de allersterkste waterstroom door dijken en sluizen weten te stutten. Maar nooit is het geloofd, ja het schijnt gans onmogelijk dat men een sterkstromende rivier zou kunnen teruggedrijven. Maar de Heere onze almachtige God heeft niet alleen de Jordaan in haar kracht gestuit, maar Hij heeft ook, dat onbegrijpelijk is voor een mens, die aflopende wateren wederom teruggedreven: "De Jordaan keerde achterwaarts", Psalm 114:3.

En dat grote werk dat geen mens noch enig schepsel kon bedenken, heeft God gedaan om het geloof van Israël op Hem te doen vestigen.

Onze kwade dagen hebben ons geleerd dat de Heere de zee tweemaal kon doen ebben zonder te vloeien, toen de Engelse vloot dacht te landen. Zo hebben wij zelf zonneklaar gezien dat de Heere het bruisen der zeeën stilt, het bruisen der golven. De Heere kan zeer wel en onverhinderd verhoeden dat ofschoon de stromen der rivier zeer hoog en hol gaan, zij nochtans de kinderen van God niet zullen overstromen. "Maar mij aangaande", zegt David, "mijn gebed is tot U, o HEERE; er is een tijd des welbehagens, o God, door

de grootheid Uwer goedertierenheid. Laat mij de watervloed niet overstromen en laat de diepte mij niet verslinden", Psalm 69:14,16.

Aanmerkt deze gedenkwaardige verborgenheid des geloofs: *Ofschoon de wateren het kind van God in het uiterste gevaar stelden en de rivieren het schenen te zullen overweldigen, nochtans zal de Heere in die nood bij hem zijn en de rivieren zullen hem niet overstromen.*

Het geloof heeft dit diepe geheim beide in het Oude en Nieuwe Testament omhelsd. David zingt daarvan: "Woonde ik aan het uiterste der zee, ook daar zou Uw hand mij geleiden, en Uw rechterhand zou mij houden", Psalm 139:9,10.

Stelt de psalmist voor welk groot gevaar de zeeman wel kan overkomen, zo voegt hij er ook terstond bij welk vertrouwen hij op de Heere zal stellen: "Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op grote wateren, Die zien de werken des HEEREN, en Zijn wonderwerken in de diepte. Als Hij spreekt, zo doet Hij een stormwind opstaan, die haar golven omhoog verheft. Zij rijzen op naar den hemel, zij dalen neder tot in de afgronden; hun ziel versmelt van angst. Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hun wijsheid wordt verslonden. Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, zo voerde Hij hen uit hun angsten. Hij doet den storm stilstaan, zodat hun golven stilzwijgen. Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft. Laat hen voor de HEERE Zijn goedertierenheid loven, en Zijn wonderwerken voor de kinderen der mensen", Psalm 107:23-31.

In het Nieuwe Testament beschrijft de Heere Jezus de gelovige als een man die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft. Ofschoon de stormwinden waaien, de plasregens nedervallen en de waterstromen kwamen en op het huis aanvallen, zo zal het nochtans blijven staan, omdat het op een steenrots gegrond is, Matth. 7:25.

De slang wierp achter de vrouw, dewelke is Gods kerk, een grote rivier, opdat hij haar door de rivier zou doen wegvoeren. Maar door des Heeren bestuur kwam de aarde de vrouw te hulp en de aarde opende haar mond en verzwolg de rivier, Openb. 12:15.

Het is wel een oneigenlijke manier van spreken, nochtans is het een vergelijking die wonder krachtig onze stelling bevestigt. Al het woeden van de satan wordt een rivier genoemd en een zodanige rivier die de gehele kerk zou overstromen. Maar de aarde is het middel van God om deze geestelijke vrouw te bewaren. Zij slokt dit water in en de vrouw is bevrijd. Doet de Heere dan zulks aan de helse stromen, wat zou Hij niet vermogen omtrent de aardse?

Gods kinderen mogen zich vast verzekeren dat waar zij in watersnood zijn en gevaar lopen om door de rivier overstroomd te worden, daar is de Heere bij haar met Zijn zeer *gerede, krachtdadige en verwonderingswaardige hulp.*

(1) *Een gerede hulp.* Het was een wonderlijk schouwspel in Bethesda dat niet alleen een engel afkwam om het water te beroeren, maar ook dat wie eerst in dit water kwam, aanstonds werd genezen. Die man die aldaar acht en dertig jaren krank gelegen had, was al lang gezond geworden, indien hij gereed genoeg geweest was om in het beroerde water te geraken. Maar een ander was hem telkens voor en hij bleef liggen totdat Jezus kwam en zei: "Sta op, neem uw beddeken op en wandel", Matth. 5:8. Daar kan een gerede hulp wezen in enig middel, maar er kan gemakkelijk enige verhindering voorvallen door een tussenbeide komend beletsel. Hebt u ooit van een groter wonder gelezen dan dat van Bethesda? Daar wordt beide een waterstorting en een weldadigheid van genezing aan elkaar vastgemaakt. Bethesda betekent *een huis van uitstorting* en de Syriërs noemden het Bethchesda, *een huis der weldadigheid*, omdat de zieken in de

waterstorting terstond de weldaad van genezing ontvingen. Maar daar de Heere bij u is, daar zal de weldadigheid immer zo gereed zijn als de waterstorting. Daar vindt geen vertraging plaats. Hij gebiedt op te staan en de zieke staat zonder te wachten op en wandelt. Zoals in de eerste schepping, alzo ook alleszins in deze verlossing is Zijn werk een gereed werk. "Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er", Psalm 33:9.

Mozes zoekt in zijn lied Israël te sterken tegen alle vrees voor de Kanaänieten. Hij zegt: "Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is. God is waarheid", Deut. 32:4. Een rotssteen is vast en onbewegelijk. Zo wil hij dan zeggen dat des Heeren bescherming voor de Zijnen een gewisse toevlucht is en Zijn werk volkomen, zodat er niets aan ontbreekt. Hij is een Rotssteen Die werkt, volkomen werkt. Andere rotsstenen staan stijf en doen niets tot hulp, indien de noodlijdende zelf geen hulp zoekt en zich in de rotssteen ter schuiling begeeft. Maar de Goddelijke rotssteen werkt op een volkomen wijze uit zichzelf voor de verlegene. En Hij kon niet volkomen zijn, indien Hij niet gereed was, omdat de nood dikwijls geen uitstel lijdt.

Daarom wordt God *Waarheid* genaamd, omdat de waarheid niemand bedriegt, in alle voorvallen vast staat zonder in het minst te liegen. Zo moest God dan zo'n rotssteen zijn die tijdig en gereed beschermt, of Hij Zelf of Zijn werk zou niet volkomen noch waarheid zijn.

Mensenhulp is dikwijls een trage of een afwezige hulp, al zijn ze immer zo zeer genegen om te helpen. Jakob zou geenszins geduld hebben dat zijn lieve zoon Jozef door zijn broeders zo wreed mishandeld en trouweloos als slaaf verkocht was, indien hij in zijn nood bij hem was geweest.

David gaf bevel aan Joab, Abisaï en Ithai, aan alle oversten van zijn leger en al het volk hoorde het: "Handelt mij zachtken met den jongeling, met Absalom", 1 Sam. 18:5, Nochtans kon de goede vader niet bij zijn zoon zijn, toen hij aan de boom hing en door Joab met drie pijlen in het hart doorstoken werd.

Al was Jakobs ziel aan Benjamins ziel gebonden, nochtans kon de hongersnood deze lieveling uit zijn hart ontwringen en naar Egypte overbrengen, waar hij zijn Benjamin in slavernij moet achterlaten zonder hem te kunnen helpen.

Al steunde het afgodische Israël zeer vast op hun Baäl, al riepen zij van de morgen tot de middag: Baäl, help ons, o Baäl, help ons, al sprongen zij tegen het altaar en riepen met luider stem, ja al sneden zij zichzelf met messen en met priemen naar hun wijze, totdat zij bloed over zich uitstortten, er zal geen stem noch antwoorder zijn. En Elia zal grote reden hebben om met hen te spotten: "Roept met luider stem, want hij is een god; omdat hij in gepeins is, of omdat hij wat te doen heeft, of omdat hij een reis heeft; misschien slaapt hij en zal wakker worden", 1 Kon. 18:27.

Och, ellendige mensen, beschaamd moeten zij wezen die zich op hun afgoden beroemen. Ellendige papist, die in zijn nood zoveel omwegen zoekt en eerst deze of die heilige opzoekt tot een voorspraak bij God, voor hij waant audiëntie bij God te kunnen krijgen. Een zeker paapse overste zei tijdens de Nederlandse oorlogen: "Wij zoeken zolang de voorspraak der heiligen bij God, dat wij de strijd al verloren hebben voordat onze nood voor des Heeren troon wordt neergelegd. Maar de geuzen lopen recht toe recht aan tot de Heere en zij vinden een gereede en vaardige hulp, voordat wij recht geordend zijn".

En waarlijk, zo is het, al die omleidingen zijn niet anders dan misleidingen, maar "de HEERE is nabij de gebrokenen van hart en Hij behoudt de verslagenen van geest", Psalm 34:19. "De HEERE is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid", Psalm 145:18.

Ja, de Heere is zo vaardig en ras bij de Zijnen tegenwoordig dat Hij hen antwoordt voordat zij roepen. En terwijl zij nog spreken, hoort Hij. Eliëzer, de knecht van Abraham, was zeer bekommerd om de rechte bruid voor zijn heer Izak te vinden. Hij deed daartoe een vurig gebed tot de Heere, opdat de God van Abraham hem deze bruid zou doen ontmoeten. "En het geschiedde eer hij geëindigd had te spreken, zie, zo kwam Rebekka uit", Gen. 24:15.

Gans Israël verkeerde in de grootste verlegenheid der wereld, toen ze door Farao en zijn leger vervolgd werden. Vóór hen was de Rode Zee, terzijde waren hoge bergen en steenklippen en achter hen was het leger der Egyptenaren. Mozes bad nog niet, maar hij was zeer bezig om Israël moed te geven en hen op de Heere te doen vertrouwen. En voordat Mozes zijn gebed aanving, zei de Heere tot hem: "Wat roept gij tot Mij? Zeg den kinderen Israëls, dat zij voorttrekken", Exod. 14:15.

Indien iemand ooit bevinding van deze waarheid gehad heeft, dan mag ik gewisselijk onder die geteld worden. Ik was in de uiterste nood, in de poorten van de dood. Alle hoop op hulp was bij mij verdwenen. Voordat ik in het water zonk, heb ik omgezien naar enige reddingsboten, maar ik heb van rondom zelfs geen schijn daarvan vernomen. Ik heb geprobeerd om eerst mij van de mantels te ontdoen, daarna van de hand van de dienstmeid die mijn haar vasthield en mijn hoofd steeds onder water hield om zich boven te houden. Dat had reeds zover mijn krachten verzwakt en mijn verstand bedwelmde dat ik geen kleine tijd meer boven had kunnen blijven. Ik begon de zaak op te geven, gereed zijnde om te zinken.

Maar toen de nood op het hoogst was, mijn krachten op het zwakst en mijn hoop om geholpen te worden geheel verdwenen was, toen was de Heere mij nabij en Zijn machtige hand gereed en vaardig om mij uit te helpen.

Ik werkte mij als voor het laatste nog eens omhoog en breidde mijn armen uit om te zwemmen en kwam daarbij zo hoog dat ik de lucht zag. Toen hoorde ik een stem en vernam een stok. Het was de bovenste knop van een haak die ik aangreep en vasthield. Het was of Gods hand uit de hemel mij werd aangereikt, ik stak mijn hand uit en weet niet of de stok mij vasthield, of ik de stok, zo zeer kleefde mijn hand daaraan. Daarop riepen de redders: "*Laet los, laet los!*". Maar ik werd te vaster daaraan gebonden en naar het schip gesleept. Daar zag ik een hand mij toegestoken die ik met mijn andere hand zo vasthield dat die man om hulp riep, anders zou ik hem overboord getrokken hebben. Tenslotte trokken ze mij binnen het schip en werden toen eerst gewaar wie ik was. Zij gaven mij een teug wijn en ik braakte water en kwam een weinig bij, hoewel onbewust. Ik had wel eens een weinig opwekking in mijn ziel tot God en gedacht aan de dierbaarheid van Zijn genade. Maar ik beken dat de arbeid van het lichaam en de versufttheid door het gedruis van het water en de aanwassende nood zo'n bedwelmeling gaf dat ik mij zeer weinig in de alleenspraak met God kon bezighouden.

Was de Heere niet gereeder en vaardiger geweest om mij te helpen dan ik om Hem te zoeken met mijn gebeden, ik was zekerlijk vergaan. *Welgelukzalig is de ziel die de Heere gedurig voor zich stelt, omdat de Heere aan zijn rechterhand is, zal hij niet wankelen*, Psalm 16:8.

2. *Een krachtige hulp.* Job wilde de wonderlijke krachtdadigheid van Gods heerschappij, waarvan Bildad gesproken had, openbaar tentoonstellen. Hij begint te spreken van het verderf der mensen door het water: "De doden zullen geboren worden van onder de wateren, en hun inwoners", Job 26:5.

God is zo krachtig in Zijn heerschappij dat Hij zelfs, wat onmogelijk schijnt, ook de dode lichamen der drenkelingen weder zal levend maken, zoals Johannes zag, Openb.

20.13. Er is geen groter bewijs van Gods almacht dan die aan verdrinken mensen geschiedt.

Nergens worden de werken des Heeren en Zijn wonderwerken meer gezien dan op de zee en grote wateren. En nooit wordt Zijn krachtdadige hulp meer erkend dan in de verlossing uit het gevaar van te zullen vergaan. Hoe vurig riepen de discipelen in hun nood op zee: "Heere, behoed ons, wij vergaan", Matth. 8:25. Maar hoe verbaasd stonden ze over de verlossing. De Heere stond op, bestrafte de winden en de zee en daar werd grote stilte. Toen verwonderden zich de mensen over de krachtdadige hulp des Heeren en zeiden: "Hoedanig een is Deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn?" Wij lezen in het Nieuwe Testament dat de Heere Jezus drie kwaden heeft bestraft en alzo weggenomen. Hij bestrafte de duivel en de onreine geest ging uit. Hij bestrafte de koorts en zij verliet de mens. En Hij bestrafte de wind en de zee en zij stonden stil. Het moet een groot kwaad zijn dat Jezus bestraft! En er moet een krachtdadig werk zijn, daar de bestraffing van Jezus zo krachtig en volkomen helpt.

Mensen zijn soms wel vol liefde en genegenheid om te helpen, maar het ontbreekt hen aan macht. Hagar had wel een groot mededogen over haar versmachtende zoon. Toen de waterfles leeg was, zocht ze haar kind een weinig te verkoelen onder de schaduw van de struiken. Nochtans was ze machteloos om hem te helpen. Daarom zette zij zich tegenover het kind, opdat zij het niet zag sterven.

David gebruikte alle middelen voor zijn zieke kind. Hij vast en bidt zolang het kind nog leeft, maar hij vermag niet het kind uit de klauwen van de dood te redden. Het kind van de Sunamietische vrouw wordt ziek en zegt tegen zijn vader: "Mijn hoofd, mijn hoofd". Maar de vader kan het niet helpen. Hij zegt tegen een jongen: "Draag hem tot zijn moeder. En hij zat op haar knieën tot aan de middag toe; toen stierf hij", 2 Kon. 4:19,20. De ontferming van de vader en de tedere liefde van de moeder waren krachteloos, maar de hand des Heeren alleen was krachtdadig, die het weer levend maakte door de dienst van Elisa.

Och, hoe menigmaal zijn de bedsteden en ledikanten omringd met teerhartige en wenende vrienden, met geleerde doktoren en bekwame heelmeeesters, die allen raad geven voor de genezing, doch zonder baat. Zij zijn zoals Jobs vrienden, "nietige medicijnmeesters", Job 13:4. Maar is de Heere u nabij, dan hebt u een krachtdadige hulp.

Laat de zee razen, laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden. De stad Gods zullen zij verblijden. "God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond", Psalm 46:4,6. "Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting op den HEERE zijn God is; Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is", Psalm 146:5,6.

- a. Mijn verlossing is ongetwijfeld een uitmuntend meesterstuk van de krachtdadige hand des Almachtigen geweest. Het was de bedoeling van mijn helpers aanvankelijk niet om veel moeite voor mij te doen, want ik was hun onbekend. Zij riepen: "Laet los", omdat zij het nodiger oordeelden de kinderen te redden dan mij. Maar de Heere wilde Zijn kracht in mijn zwakheid openbaren. Hij bestuurde mijn hand aan de haak en gaf mij kracht om de stok vast te houden, die mijn dochter Anna losgelaten had. Waarom hield ik hem sterker vast dan zij? Ik was immers het meest verzwakt van allen? Was het niet de krachtdadige rechterhand des Allerhoogsten? "Hoe groot zijn Uw werken, o HEERE! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uw goederen Deze zee, die groot en wijd van ruimte is", Psalm 104:24, 25.

- b. De Maas die zeer onstuimig was, daarin is Uw alvermogene hand en hulp bekend gemaakt! Job verdubbelt de opmerking van Gods krachtadigheid omtrent het water: "Door Zijn, kracht klieft Hij de zee, en door Zijn verstand verslaat Hij haar verheffing", Job 26:12. Het is een groot bewijs van de almacht van onze God als Hij de zee klieft, als Hij een zodanig onweder en zodanige stormen over de zee laat komen, die de baren en golven zo zeer verheffen, dat de zee schijnt te slijten en vol kloven, als doorploegde voren, schijnt te zijn. Maar Zijn krachtadige almacht blijkt niet minder als Hij haar verheffing verslaat en haar onstuimige en hoogverheffende baren doet nederliggen en stil zijn. "Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven", Psalm 65:8.
- c. Ik mag nu het derde proefstuk der Goddelijke almacht daarbij doen. Hij grijpt de hand der overstromden en houdt ze boven, totdat Hij Zijn hulpmiddelen bestelt. Mijn kleinste zoon vindt een roeiriem waarop hij zolang drijft. De twee kleinste dochters worden als met de hand opgeheven, totdat de redders hen uithelpen. Zoals de Heere een grote vis beschikte om Jona in te slokken, zo sprak de Heere daarna tot de vis en hij spuwde Jona uit op het droge. Jezus liet toe dat Petrus uit het schip klom en op het water wandelde. Maar toen hij de sterke wind zag, begon hij neder te zinken en Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan en deed hem in het schip klimmen.

Marcus Marullus Spalatensis verhaalt een wonderlijke historie, dat twee martelaren Nazarius en Celsus door hun verdervers in zee waren geworpen. Maar zij wandelden op het water. Daarop ontstond een zeer groot onweder, zodat hun vijanden bevreesd werden te zullen vergaan. Zij baden de martelaren vriendelijk om hen te hulp te komen. En toen zij nauwelijks in het schip waren geklommen en God hadden gebeden, stilde de wind en de golven der zee. (Religiose Levent.lib.3 cap.3.) Doch in die oude en donkere tijden van de kerk zijn veel verzinsels geweest, waarop geen staat te maken is.

Dit is nochtans zeker en onwedersprekelijk dat alle wateren in des Heeren hand zijn en niet kunnen stromen noch bewegen kunnen zonder Zijn wil. Want zo antwoordde de Heere Job uit een onweder: "Wie heeft de zee met deuren toegesloten, toen zij uitbrak en uit de baarmoeder voortkwam? Toen Ik voor haar met Mijn besluit de aarde doorbrak, en zette grendel en deuren; En zeide: Tot hiertoe zult gij komen en niet verder, en hier zal hij zich stellen tegen den hoogmoed uwer golven", Job 3 8:8,10,11.

Zo stelt de Heere door Zijn oneindige macht de zee haar perk, opdat de wateren Zijn bevel niet zouden overtreden. "De HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee", Psalm 93:4.

(3) *Een verwonderingswaardige hulp.* Waar onze wonderlijke God zo bijzonder tegenwoordig is, daar ziet men Zijn grote wonderwerken. Zebah en Zalmûna zeiden tegen Gideon: "naar dat de man is, zo is zijn macht", Richt. 8:21. Koninklijke personen doen koninklijke daden. De Heere onze God is wonderlijk, Zijn Naam is wonderlijk, ook zijn Zijne daden wonderlijk. Hij zegt Zelf: *Mijn Naam is toch Wonderlijk.*

David bekende in zijn ziel: "wonderlijk zijn Uw werken", Psalm 139:14. Maar zeer kennelijk is deze wonderlijke handelwijze in watersnood. Elifaz de Themaniëet raadde Job aan: "Doch ik zou naar God zoeken, en tot God mijn aanspraak richten; Die grote dingen doet die men niet doorzoeken kan, wonderen die men niet tellen kan; Die den regen geeft op de aarde, en water zendt op de straten", Job 5:8-10.

Hij doet Zijn wonderen in de wateren, maar het schijnt alsof Elifaz deze wonderen alleen tot het regenwater wil beperken. Daarom, hoor het antwoord van Job op dit zeggen van zijn vriend: *de Heere treedt op de hoogten der zee.* Op haar vloed en op haar

hoogoplopende baren. Die effent de Heere, alsof Hij ze met Zijn voet neerzet en gelijkmaakt. En daarop volgt: "Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan, en wonderen, die men niet tellen kan", Job 9:8, 10. In elke verlossing van des Heeren volk is de Heere zeer wonderlijk. Nadat Jesaja een groot getal van vele aardse zwaarigheden had opgeteld, besluit hij tenslotte: "Zulks komt ook voort van den HEERE der heirscharen; Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad", Jes. 28:29.

Maar bovenal hebben zij, die door het water en door de rivieren ongehinderd gaan, een overvloedige stof van grote verwondering. Wij willen onze oren niet lenen aan de paapse verzinsels, dat Hilarion, die op het strand stond toen de zee zo ontsteld was dat een nieuwe zondvloed dreigde, enige tekenen van het kruis in het zand maakte en met zijn handen tegen het water aansteunde, waarop de zee in een ongelooflijke hoogte tegen hem opsteigerde en staan bleef en nadat ze enige tijd tegen zijn beschutting had aangewoed, tenslotte terugviel en wederkeerde, zoals Sigonius verhaalt in zijn 7e boek der Westerse heerschappijen. En dat Gregorius Ponticus het grote geweld van de rivier Lycus zou gestild hebben alleen door haar te slaan met zijn wandelstok, (Nicephorus lib.6.cap.L) Ja, dat hij dat water tot een droogte zou hebben gemaakt, (Ruffinus).

Maar wij willen de verwonderingswaardige werken van de Heere op de wateren uit de mond des Heeren zelf vermelden. Mozes werd door de almachtige hand van God zeer wonderlijk verlost en door de Rode Zee onbeschadigd op het droge geleid. Zij zagen de Egyptenaren dood aan de oever van het meer drijven. Toen zong Mozes en Mirjam zijn zuster antwoordde hem: "O HEERE, wie is als Gij onder de goden? Wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreselijk in lofzangen, doende wonder? Gij hebt Uw rechterhand uitgestrekt, de aarde heeft hen verslonden. Gij leiddet door Uw weldadigheid dit volk dat Gij verlost hebt", Exod. 15:11-13.

Ik houd mij ten allerhoogste aan de Heere verplicht. Boven al Zijn onverdiende zegeningen en weldaden heeft Hij deze nog aan mij groot gemaakt, dat Hij mij zo onverwacht en wonderbaarlijk uit de poorten van de dood heeft gerukt en mijn verlossing voor aller oog die het gezien hebben zeer wonderbaarlijk gemaakt. Mijn ziel zingt na het lieflijk gezang van David: "De Heere regeert, Hij is met hoogheid bekleed, de HEERE is bekleed met sterkte. De rivieren verheffen, o HEERE, de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen haar aanstoting. Doch de HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee", Psalm 93:1,3, 4. Als ik de omstandigheden van onze verlossing overdenk, geraak ik bij mijzelf in verwondering en kan niet anders zeggen dan: "Dit is van den HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze ogen", Psalm 118:23.

- Wonderlijk was het dat de Heere zo'n plotselinge verandering van weer gaf, daar wij met zeer zacht en stil weder uitvoeren en reeds aan de overzijde van de Maas waren. Wij roeiden zeer voorzichtig langs de biezen, waar wij overal wel aan land konden. Maar wij kregen de noordwesten wind zo sterk tegen dat onze vriend Melesdijck, zaliger, van het roer op de roeibank ging zitten om het met kracht tegen de wind aan te zetten. Maar zijn arbeid was zo zonderling alsof hij nog nooit geroeid had. Daarop zei hij: "Wij moeten naar huis terugkeren, want wij zullen tegen deze wind niet kunnen opvaren". En hoewel ik zei dat wij zo nabij het Tolhuis waren, waar wij wezen moesten, en mijn dochter Anna, zaliger, daar bijvoegde: *dat ze ons in de stad zouden uitlachen indien wij zouden wederkeren, daar we reeds over de Maas zijn!* Niettemin draaide hij het schip wederom en niemand sprak er voorts tegen.

- Wonderlijk was het dat het schip dwars gehouden werd tegen de golven van het water. Niemand sloeg daar acht op, zodat wij vol water waren en uit het schip spoelden, voordat wij het terdege gewaar werden. Wij tierden en riepen als twijfelmoedige mensen, aangespoord door de grote verslagenheid en het harde roepen van onze vriend, die in grote ontsteltenis het hoosvat met grote kracht op de kant van het schip sloeg en verbrak en voorts om hulp riep, zo hard en verbaasd als hij kon. Hoewel ik hem smeekte: *mijnheer Melesdijck ga toch zitten, ik bid u ga zitten of wij geraken allen onder de stroom van het water.*
- Wonderlijk was het dat degenen die op de kade stonden en ons in nood zagen, oordeelden dat wij in dartelheid ons vermaakten. Niemand ontfermde zich over ons. Ook lag er toen geen bootje aan het kadehoofd om ons te hulp te komen, terwijl er anders zeer veel liggen. Zo moesten wij in de uiterste nood geraken, zonder van iemand dan van de Heere hulp uit de hemel te verwachten.
- Wonderlijk was het dat het jachtje moest uitvaren zonder de Messieurs om niet te laat te komen tot mijn hulp en dat hetzelfde mij eerst aandeed die ongetwijfeld het eerst had moeten verdrinken.
- Wonderlijk was het dat mijn dochter los liet en ik vast hield en dat ik zonder de bedoeling van de redders werd gered.
- Wonderlijk dat een schipper uit Spanje moest komen, die de vorige avond de havenmond niet kon binnenvaren, maar zich voor anker moest leggen waar dit droevig ongeluk zou voorvallen om met de sloep tot hulp van kinderen en dienstmeisje gereed te zijn. Want toen die scheepslieden onze nood bemerkten, maakten zij zich terstond gereed om te helpen. En zij verklaarden dat zij van hun levensdagen nooit zo'n snelle vaart met de sloep gemaakt hebben als toen. Als een vogel vlogen zij voort. Die sloep redde drie kleine kinderen met de meid, die als half dood half in het schip en half daarbuiten werden gelegd om zich niet te vergrijpen aan het dreggen van een dood mens.
- Wonderlijk dat mijn zoon Jeremias als boven het water verheven werd in de overdenking van psalm 23: *"Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen"*. Hij zwom eerst naar een roeiriem die hij zijn kleinste broer toeschoof, omdat hij oordeelde zich beter te kunnen redden dan hij, want deze was reeds aan het zinken, maar bleef daarop behouden. En daarna, onder het zwemmen omziende, vernam hij dat ons schip weer met zijn rand boven het water uitstak. Daar zwom hij op aan, maar weigerde aan boord genomen te worden, voordat alle anderen aan boord zouden zijn. Onderwijl wees hij de redders waar zij de anderen zouden kunnen vinden. En tenslotte klimt hij in een boerenschuitje, dregde de bagage die boven dreef en kwam zo aan land.
- Wonderlijk was ook de goedheid des Heeren na deze slag, toen Hij op de achtste dag na het ongeluk, het lichaam van mijn zalige zoon Allard in mijn huis bestelde. En toen ik de begrafenis op de tiende dag had vastgesteld, Hij juist op diezelfde morgen het lichaam van mijn zaliger dochter Anna er bijvoegde. Dat veroorzaakte wel een zeer grote verschrikking en mijn ganse hart keerde zich wederom om, niet zonder uitzonderlijke ontroering. Nochtans was het een bijzondere zegen en een pleister om allengskens deze zware wond te helen. De ervaring leert genoeg dat degenen die in het water omkomen eerst wegzinken en daarna weer bovenkomen en drijven. Het bijgeloof gelooft dat dit op de negende dag gebeurt. Maar mijn zalige zoon was alreeds zeer ver afgedreven op de achtste dag. Anderen voegen een reden daarbij, omdat als dan de galblaas barst. Maar het is allen bekend dat een blaas eerder zal doen drijven als ze heel is dan als ze gebarsten is.

De oude opmerkers van zodanige bijzondere voorvallen oordelen dat de lichamen naar boven drijven als ze beginnen te ontbinden, omdat het lijk winderig wordt en er lucht van buiten af naar binnen dringt en zich daar ophoopt. In het bijzonder worden dan de longen gevuld, waardoor de zwaarste lichamen naar boven drijven, (Rhodigini lect. antiq. lib.27. cap. 17.)

Er wordt van een zeerover verhaald dat hij, toen hij dat wist, geboden heeft de longen te openen van al degenen die hij vermoord had, omdat hij bevonden had dat ze dan niet zouden zinken. Zo hebben de ouden aangetekend dat bedorven eieren en windeieren zonder hanentree altijd boven drijven, maar dat de hele en goede eieren zullen zinken. Als reden wordt gegeven dat de vervuilde eieren veel wind opnemen.

Dit werd mij menigmaal tot troost gezegd dat tegen de negende dag de lichamen zullen bovendrijven en gevonden worden, want ik sprak in mijn verzuchtingen mede van de dode lichamen die nog tot een prooi van de vissen in het water dreven. Weliswaar dat de lichamen dat niet gevoelen, noch er hinder van kunnen hebben.

Toen aan een zeker filosoof gevraagd werd waar hij begeerde begraven te worden, zei hij: *Werp mijn lichaam slechts op de weg daarheen.*

Zij zeiden: Zouden dan de honden uw lichaam verscheuren en opeten?

Waarop hij antwoordde dat zij een grote stok daarbij zouden leggen.

Zij vroegen hem of hij dan dood zijnde nog met een stok kon slaan.

Hij antwoordde daartoe noch kennis noch gevoel te hebben.

Daarom, zo vervolgde hij, wat zal het mij schaden of ik door de honden of door de wormen gegeten wordt.

Maar ik overdacht hoe de Heere dikwijls tot een zeer zware straf gedreigd had dat de lichamen der goddelozen geen begrafenis zouden genieten, maar dat ze tot spijs zouden zijn voor het gevogelte des hemels en het gedierte des velds.

Het was vervaarlijk dat Jeróbeam, die gans Israël zondigen deed, deze vloek moest horen: "Die van Jeróbeam in de stad sterft, zullen de honden eten; en die in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten; want de HEERE heeft het gesproken", 1 Kon. 14:11. Hetzelfde wordt gedreigd aan de kinderen en nakomelingen van de boze Báësa en Achab, die zichzelf verkocht hadden om te doen dat kwaad was in de ogen des HEEREN.

Hoewel ik mij verzekerde dat ook de zee de doden die in haar zijn, zal wedergeven, Openb. 20:13, en dat de doden zullen geboren worden van onder de wateren, Job 26:5, nochtans bleef de schrik in het hart en van de droevige omstandigheid. Van zo'n ongewone begraafplaats in het hart van de zee ontroerde mijn gemoed, totdat ik mij de troostelijke hoop der opstanding kon te binnen brengen. Bovendien dacht ik dat nooit enig verdrongen mens ergens zal opgevist worden, of ik zal denken dat het mijn kinderen zouden kunnen zijn. Ik heb daarom mijn God hartelijk gedankt over deze grote goedheid dat Hij mij nog de beide lijken eerlijk heeft laten begraven. En ik ben verwonderd geweest over de bijzondere handelwijze van de Allerhoogste dat Hij mijn smekingen gehoord heeft om beide tezamen naar hun rustplaats te brengen op één dag. Ik besluit de opmerking van alle wonderlijke handelingen des Heeren in deze over de verlossing van mij en de mijnen met Davids woorden: "Gij, o HEERE, mijn God, hebt Uw wonderen en Uw gedachten aan ons vele gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen", Psalm 40:6.

Festus Pompejus geeft een oud spreekwoord onder de Latijnen: "Hij vergaat zowel als de uiterste boon, omdat de bonen die aan het uiterste van het veld nabij de weg staan,

door de voorbijgaande vertreden of afgeplukt wordt". Zoiets past op zodanige mensen die in grote en uiterste ongelukken geraken en daardoor het kwaadspreken en misduiden van alle mensen onderworpen zijn. Ik heb dit kwaad bij mijn droevig ongeval ondervonden. Het is wel zo dat een ongelooflijke menigte van oprechte harten in groot medelijden daarover spraken en tot dezelve moet ik zeggen: "Welgelukzalig is hij, die zich verstandig gedraagt jegens een ellendige; de HEERE zal hem bevrijden ten dage des kwaads", Psalm 41:2.

Maar het heeft ook niet ontbroken aan kwaadsprekers en lasteraars die mij, als de bonen op het uiterste van de akker, hebben zoeken te vertreden om door een beschuldiging te leggen op de leraar meteen een vlek te brengen op de leer. Ik zal dat voorbijzien als komende uit de mond van zodanigen, die het licht van de waarheid niet kunnen verdragen en daarom liever in de duisternis kruipen, zoals de mollen en vleermuizen.

Maar dit enige kan ik niet onaangeroerd overslaan, dat er gezegd wordt: *"Hij moest voorzichtiger zijn geweest"*. En: *"Wat had hij er te doen? Hij had thuis kunnen blijven, of een groter vaartuig moeten nemen"*.

Het is waar, ik had en moest voorzichtiger zijn geweest. En daarom heeft mijn hart geklopt voor de vierschaar van mijn God. Ik heb daarover bitterlijk gezucht en geweend. Ach mijn God, hoe onvoorzichtig heb ik het goedvinden van anderen opgevolgd en mij en de mijnen in het uiterste gevaar gebracht. Gewis is de wijsheid een goede zaak om iets recht te maken. Maar indien de slang gebeten heeft eer de bezwering geschied is, dan is er geen nuttigheid voor den allerwelsprekendste bezweerder, Pred.10: 10, 11.

Die zo'n voorval van achteren beziet, kan wel veel wijsheid bedenken en van vele voorzichtigheid spreken, maar het is tevergeefs raad te geven als het ongeluk geschied is. De beste stuurlii staan aan wal. David bekent dat die op zee in nood zijn, waggelen als een dronken man en al hun wijsheid wordt verslonden. En de heidenen wisten te zeggen: "Die Jupiter wil verderven, die verdwaast hij".

Heeft het nu de Heere liefd mij, zondige mens, van de nodige wijsheid en voorzichtigheid te beroven om mij naar Zijn heilig welbehagen in dat verderf te brengen? Ik zal wel voor mijn God de hand op de mond leggen en zeggen met Job: "Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden", o Almachtige? Job 39:37. Maar wat hebt u te zeggen, o mens? Heden mij, morgen gij. Niemand is in elk uur even wijs.

Doch ik zal zeggen wat ik er te doen had. Het was niet, zoals de krant schreef, om in IJsselmonde te prediken, maar om mijn belofte aan mijn kinderen te vervullen, opdat ze van de droevige rouw over hun zalige moeder enige verlichting mochten genieten. En dat op die (Hemelvaarts)dag, waarop ik vrij was van de predikbeurt en die gewoonlijk tot vermaak van de meeste en geenszins van de allerminste christenen gebruikt wordt. Aan wiens heiliging ik, noch door Gods woord, noch door enige wettige kerkenorde, gehouden was. Die daarom ook in veel kerken slechts ten dele en in velen niet tot de openbare godsdienst gebruikt wordt. Hieraan gedacht ik: "Dat u dan niemand oordele in het stuk des feestdags", Kol. 2:16.

Evenwel dacht ik nog op die dag in Dordrecht vroeg genoeg te zullen zijn om aldaar de gelegenheid van de godsdienst waar te nemen. En dat was ook de overreding in mijn gemoed, zodat ik de onverzettelijke drift van de zalige Melesdijck om terug te keren niet tegensprak, hoewel wij reeds óver de Maas behouden waren. Want dewijl wij tot na zes uur langs de biezen gevaren waren, zeer voorzichtig en om alle schijn van ongeluk te vermijden, zou het zeven uur zijn, voordat wij op de wagen konden zijn en dan zouden wij tegen tien uur in Dordrecht zijn. 't Was daarom niet ondienstig terug te keren

naar Rotterdam, waar wij vroeg genoeg zouden komen om nog ter kerk te gaan. Mijn kinderen namen genoegen met dit overleg, gelijk zij ook allen stilzwegen, uitgenomen mijn zalige Anna die de vorige dag aan de overkant van de Maas op het tolhuis de wagen besproken had. Ik had haar wel ernstig geraden om op de Rotte naar Hillegersberg met een tentschuitje te varen en aldaar de predikatie te horen en andere voorstellen gedaan, maar deze reis moest vast blijven, hier waren wij geroepen.

"Ik had een groter vaartuig moeten genomen hebben", wordt er gezegd. Ik beken dat vele eerlijke lieden mij dikwijls grote jachten en vaartuigen blijmoedig hebben aangeboden en aan het Nieuwe Hoofd konden wij ons voor een zeer geringe prijs zeer veilig laten overzetten.

Maar zoals de kinderen tot verandering geneigd zijn, oordeelden ze dat het een groot deel van hun vermaak zou zijn als ze zelf mochten roeien en in het schuitje van hun zwager mochten overvaren. Daarmee waren ze nog de vorige dag over geweest om de wagen te bespreken. Daarin waren voorheen wel veertien oude mensen overgevaaren. Ook was het op die tijd, toen wij afvoeren zulk een stil en zoet weder als men maar wensen kon. De Maas was als een effen vloer, zodat er geen gevaar kon tegemoet gezien worden.

Bovendien vroeg ik de goede Melesdijck of er ook enig gevaar was om in dit kleine schip over te varen. Hij zei: "gans niet, al stond het water ook met het boord van het schip gelijk".

Het was zeer stil water om half vijf 's morgens. Ook waren wij reeds aan de overzijde buiten alle drang van water en wind, voordat de zware storm om zes uur begon. Doch het zette zich toen zo sterk tegen ons schip aan, dat wij met roeien weinig vorderden. Daarom wilde Melesdijck zelf roeien, wat ook geschiedde, doch zeer onbeheerst, waarom hij driftig werd en besloot terug te keren.

Zo dreven wij eerst voor de wind, maar toen we tegenover het oude Hoofd gekomen waren, wilde hij daarheen roeien. En zo begonnen de watergolven over het schip te slaan, waardoor hij zo gans ontroerd en ontsteld werd in zijn gezicht, alsof hij in doodsnood was. Dat beroerde ook mede de kinderen, zodat ze allen opstonden, waarop het schip slingerde, wat ik er ook tegen riep, totdat het vol water stroomde en zonk.

Heeft nu iemand lust mij daarin te beschuldigen? Het zij zo. Wie kan zich voor de Heere rechtvaardigen? Maar ach, dat toch niemand zich zo godvergeten uitliet om des Heeren handeling te lasteren, of te zeggen dat Gods voorzienigheid in dit geval niet geweest en gebleken is. Bedenk eens recht, zou mijn onvoorzichtigheid Gods voorzienigheid uitsluiten? Of zou weer en winde water en vrees oorzaak zijn van zo'n noodlot en tegelijk van zodanige wonderbare verlossing, zoals ondervonden is? O dwaas, o godslasterlijke gedachten! Die Gods voorzienigheid in zulke klaarblijkelijke voorvallen loochent, die, mag ik met, de filosoof zeggen, dient meer met roeden dan met de reden overtuigd te worden.

Johannes zag een sterke engel van de hemel afkomen en in zijn hand was een boekje dat geopend was, naar het oordeel van sommigen het boek van Gods voorzienigheid, waarvan in hoofdstuk vijf gemeld wordt. En die engel zette zijn rechters voet op de zee en de linker op de aarde en toonde daarmee dat de zee en de aarde onder zijn geweld en bestuur was.

Het was een zeer lelijke smaad voor de God van Israël dat de Syriërs zeiden: de Heere is wel een God der bergen, maar niet der laagten. Zo zou het een gruwelijke verachting van onze alomtegenwoordige God zijn, indien wij zouden wanen dat Hij met Zijn

voorzienigheid wel op het land, maar niet op het water zou zijn, of wel in enige, maar niet in alle voorvallen.

De ouden plachten een stokregel als spreuk gereed te hebben: *"Wezenlijk en tegenwoordig is God hier, en overal machtig werkende"*. Indien dit geen waarheid is, o mens, waarom bent u dan schuldig God te bidden, als u 's morgens opstaat, of 's avonds naar bed gaat, als u aan tafel gaat om te eten, of opstaat na het eten?

Erkent u God voor een Albestuurder onder gewone levensomstandigheden, waarom niet in zo'n buitengewoon voorval? Heeft Gods hand zich niet wonderlijk vertoond in het bewaren van mijn kleinste en weerloze kinderen in de woedende golven van het water, zowel als in het bewaren van u als u op uw bed ligt, goed en warm toegedekt? Of in het zegenen van de spijs, als u aan een volle tafel zit?

"O, die wil bidden, die lere de zee bevaren", placht men te zeggen. David zegt dat als een zeeman in nood is, dat Hij tot de Heere zal roepen in zijn benauwdheid. Maar waarom geroepen en waarom gebeden, indien Gods voorzienigheid in de zwaarste ongelegenheid op het water niet is? Dit is geen gevoelen van oude remonstranten, hoewel zij zich zodanig noemen, maar van sociniaanse ongodisten en godloochenars. Allen die zo godvergetelijk lasteren, spreken alleszins tegen hun weten en geweten en doen hun ziel een onverantwoordelijk geweld aan om zich tegen de Heere te verharderen, Die Zich zo duidelijk werkzaam betoont, zodat Hij wonderbaarlijk en onbegrijpelijk helpt. Terwijl de hulpmiddelen aan alle zijden weggenomen, alle eigen krachten verslapt zijn en machteloos geworden zijn en alle hoop vervlogen is, wordt er nochtans een groot werk gewrocht. Vanwaar zal zulks komen, indien niet van de Heere?

Maar bij ons waren geen middelen, geen hoop, geen kracht en daar de twee verdrongen zijn, waarom bleven de zeven nog boven drijven? En daar Anna van deze zeven nog op het laatste wegzonk, waarom ook de meid niet, die viermaal met haar gezonken was? En waarom niet de andere kleine kinderen, die telkens weer naar boven geworpen werden? Hij moet willens en ziende blind zijn, die Gods vinger in zo'n groot werk niet opmerkt. *Doch om de zekerheid van de Goddelijke voorzienigheid des te duidelijker te zien, zo zet uw gedachten op deze drie proeven.*

1. *Als er een groot werk gewrocht wordt door een klein middel of zonder middel, zo mogen wij besluiten dat het een bijzonder werk van God is.* Hoewel God niet is gebonden aan de middelen, maar ook dikwijls werkt zonder middelen, zo wil Hij nochtans Zijn gebruik maken van de middelen, doch zo, dat Hij doet blijken dat het werk niet voortkomt uit kracht van de middelen, maar dat alle kracht van Hem afkomt en van Zijn beschikking alleen afhangt. Daarom zult u mogen opmerken dat de Heere zelden een groot werk doet door grote middelen, maar doorgaans door kleine. "Want wie veracht de dag der kleine dingen?" Zach. 4:10. Dat is in het bijzonder Gods dag.

Gideon dacht met twee en dertig duizend man tegen de Midianieten oorlog te voeren, maar de Heere zei: "Des volks is te veel dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven; opdat zich Israël niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost", Richt. 7:2. Het moesten maar driehonderd mannen zijn, gewapend met bazuinen en stenen kruiken, waarin fakkels waren.

Toen David tegen die vreselijke Goliath zou strijden en de Heere wilde bekendmaken dat de strijd des Heeren was, zo moest hij niet meer dan met een staf, slinger en tas met vijf gladde stenen gewapend zijn, waarover de grote Filistijn zo grotelijks gebedgd was dat hij zei: "Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met stokken?". David daarentegen zei: "Ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden

Israëls, Dien gij gehoond hebt. Te dezen dage zal de HEERE u besluiten in mijn hand", 1 Sam. 17:43,45,46.

Dat God de grootste daden doet door de geringste middelen, daarvan heeft geen volk meer ondervinding dan Nederland. Toen de Heer Admiraal Obdam tegen de Engelsen op zee zou vechten, hadden wij zo'n ongelooflijke machtige zeevloot dat veel onbedachtzame Hollanders niet minder goddeloos dan vermetel, zeiden: "Zo God Zich maar neutraal houdt, is de overwinning voor ons". Maar ach, hoe ellendig vlogen de grootste schepen in de lucht en anderen zonken naar de bodem. Nooit is onze zeemacht bedroefder weer teruggekomen dan juist toen.

Integendeel, hoe gans wonderlijk heeft de Heere het meest Zijn kracht in ons volbracht, toen wij op het zwakste waren, opdat wij alleen in Hem zouden roemen. Lees de historie van de slag tegen de Spaanse vloot bij Duinkerken, de slag in Vlaanderen, enz.

Maar nu, zodanig was onze bedroefde staat in dat ongeluk. Waar wij ook zagen, of wat wij ook riepen, er was geen middel voorhanden om ons te helpen. Ons schip zonk neder en ik zag nergens een schip dat ons zou kunnen helpen dan van een Middelburger die vol volk was. En ik hoorde een trommelslager die daarop was. Maar dat schip zeilde zo sterk voor de wind dat het ons niet kon aandoen zonder ons óf te overvaren óf door de tocht (zuigkracht) van het water te sneller te doen zinken. Ook had de stuurman van dat schip verklaard dat hij het roer van het schip niet kon verroeren, omdat zijn handen daaraan als bestorven waren.

Maar de hand des Heeren moest de heren aan land houden en spoedig het jacht uitzenden zonder hun weten om mij te helpen die nu aan het zinken was. En een schip moest uit Spanje komen en op dat ogenblik daar voor anker liggen, waarmee de kinderen moesten gered worden.

2. Als de Heere zó onverwacht werkt, wanneer er geen hoop is, zo bewijst Hij duidelijk dat het Zijn werk is. Mensenhoop is zo vast verbonden aan mensenmiddelen dat zij tezamen opklimmen of nederdalen naar hun onderlinge gelijkmatigheid. Vele middelen geven veel hoop, weinig en kleine middelen geven weinig hoop. Wanneer dan een groot werk voortkomt in onze geringe hoop, bekennen wij dat het Gods werk is.

Sara baarde een zoon in haar hoge ouderdom. De moeder is in haar verstorven. Het is buiten, ja tegen hoop. En Sara bekent dat het enkel en alleen Gods werk is. "En Sara zeide: God heeft mij een lachen gemaakt; al wie het hoort, zal met mij lachen. Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara heeft zonen gezoogd?" Gen. 21:6, 7. Zij sluit alle mensen uit om de Heere alleen daarin te kennen.

Israël was omsingeld bij de Rode Zee. De zee lag vóór haar, het leger van Farao was achter haar en de hoge bergen aan weerszijden. De hoop op verlossing was geheel verdwenen. Daarom spraken zij zo wanhopig tot Mozes: "Hebt gij ons daarom, omdat er in Egypte gans geen graven waren, weggenomen, opdat wij in deze woestijn sterven zouden?", Exod. 14:11. Maar toen zei Mozes: "Vreest niet, staat vast en ziet het heil des HEEREN dat Hij heden aan ulieden doen zal. De HEERE zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn", Exod. 13,14.

Toen Israëls hoop vergaan was, was des Heeren hulp gereed, opdat de Egyptenaren zouden weten dat Hij de HEERE is. En Israël met Mozes mochten zingen: "O HEERE, Uw rechterhand is verheerlijkt geworden in macht", Exod. 15:6.

David was zo hard gestoten, tot vallens toe, zodat er geen hoop van leven over scheen. Maar toen heeft de Heere hem geholpen en hij heeft gezongen: "Gij hadt mij zeer hard gestoten, tot vallens toe, maar de HEERE heeft mij geholpen. De HEERE is mijn Sterkte en Psalm; want Hij is mij tot Heil geweest. In de tenten der rechtvaardigen is

een stem des gejuichs en des heils: De rechterhand des HEEREN doet krachtige daden; de rechterhand des HEEREN is verhoogd, de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden. Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen. De HEERE heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven", Psalm 118:13-18.

David en zijn mannen waren in de woestijn van Maon door Saul en zijn volk omsingeld, zodat ze als het ware toetastten om David met zijn volk te grijpen. Het was voor David een gans twijfelmoedige toestand, daar er geen hoop was om te ontkomen. Maar daar kwam een bode tot Saul, zeggende: "Haast u en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen. Toen keerde zich Saul van David na te jagen en hij toog den Filistijnen tegemoet; daarom noemde men die plaats Sela-Machlekóth", *steenrots der verdeling*, 1 Sam. 23:27,28. Daar, waar al zijn hoop op mensen vervlogen was, betoonde de Heere Zich Davids Steenrots en hoog Vertrek te zijn.

Hij merkte daarin alleen des Heeren hand op en hij zingt de Heere over deze wonderlijke verlossing boven alle verwachting de 54^e Psalm: "Ik zal U met vrijwilligheid offeren; ik zal Uw Naam, o HEERE, loven, want hij is goed. Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid", Psalm 54:8,9.

Zo beken ik gaarne dat er gans geen hoop op onze verlossing scheen te zijn. Toen wij nog in het schip waren, konden wij om hulp roepen, met onze hoeden zwaaien en door de mensen gezien worden. Maar toen wij in het water lagen, waren onze monden gesloten en waren wij uitgesloten van alle hoop en hulp. Wij dreven en zwommen in het water, maar zonder beleid of kennis om ons te redden. Wij deden ons best om de dood zo lang mogelijk af te keren, zolang er nog kracht in ons was. Maar die krachten waren ook aan het vergaan. Het was gekomen op het uiterste punt om te zinken en te verdrinken. En aan het kadehoofd waar anders veel roeischuiten liggen om de reizende lieden aan boord te brengen of af te halen, was nu niet het minste schuitje. Vanwaar zou de hoop tot hulp komen? Ik had niet de minste gedachte om gered te worden. Het was mij als een droom, toen ik een stem hoorde en een stok aan mijn hoofd vernam. Het was ook het doel van het jacht niet, noch van het Spaanse schip met zijn sloep om ons te helpen. Maar de hand des Almachtigen bracht hen tot ons. Hij hield ons boven en gaf ons kracht om zonder enige hoop onzerzijds de geringe middelen tijdens een sterke wind aan te vatten en om als halfdood geholpen te worden. Wij besluiten dan met Paulus: "Ja, wij hadden al zelve in onszelven het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelven vertrouwen zouden, maar op God, Die de doden verwekt; Die ons uit zo groten dood verlost heeft en nog verlost; op Welken wij hopen, dat Hij ons nog verlossen zal", 2 Kor. 1:9,10.

3. *Als de mens de allerminst kracht heeft en het minste werkzaam is dan blijkt het allermeeft dat een groot werk Gods werk is.* In onze grootste bezigheid ondervinden wij dikwijls des Heeren bezigheid het minst, maar als wij het meest krachteloos zijn dan openbaart de Heere Zijn meeste kracht om te tonen dat het niet ons, maar des Heeren werk is.

In het offer van Manóach handelde de Engel des HEEREN wonderlijk in Zijn doen, "en Manóach en zijn huisvrouw zagen toe", Richt. 13:19. Waar de mens niet anders kan dan slechts toezien, daar handelt de Heere wonderlijk. Mozes zei tot Israëel: "Vreest niet, staat vast en ziet het heil des HEEREN", en de profeet Jaháziël zei tot de koning Jósafat: "Vreest niet en ontzet u niet, want de HEERE zal met u wezen", Exod. 14:13.2 Kron. 20:17. "Het is goed, dat men hope en stil zij op het heil des HEEREN", Klaag1. 3:26.

De Joodse gevangenen in Babel moesten bekennen: "Als de HEERE de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die dromen", Psalm 126:1. Het overkwam hen zo onverwachts en boven verwachting, zo onwaarschijnlijk en wonderlijk dat ze wel de waarheid van hun verlossing zagen, maar nochtans ook aan deze waarheid twijfelden. Het was hun als een droom. Zo ondervonden zij het werk des Heeren in hun krachteloosheid. "Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de heidenen: De HEERE heeft grote dingen aan dezen gedaan", Psalm 126:2.

Waarlijk, zo is het met ons gegaan. Onze verlossing was als een droom. Toen ik uit het water opgetrokken en in het jachtje lag, was ik buiten mezelf. Zij gaven mij een beetje wijn en zetten mij rechtop, toen ze mij herkenden. Daarop braakte ik het ingedronken water weer uit, doch van dat alles had ik geen kennis. Alleen toen ik nabij het land kwam, zag en hoorde ik veel mensen. Het was mij niet anders dan een droom. Zij begonnen mij uit het schip te beuren en toen zij bevonden dat ik niet bij machte was om te lopen, traden twee sterke mannen toe die mij onder elke arm ondersteunden en mij geleidden. Ja, half droegen ze mij naar het huis van Mr. Maes op de Staten Timmerwerf. En nadat een ader geopend was en een zweetdrank goed gewerkt had, begon ik allengskens bij te komen. De meid scheen buiten hoop om bij te komen, zo slap en buiten krachten scheen zij te zijn. De kleinste kinderen en die het minst vermogen en beleid hadden om zich te helpen of op te houden, zijn het allerbest bewaard geworden. Zij spraken terstond van eten, toen zij ontkleed in een warm bed lagen.

Ik moet met alle dankbaarheid openbaar maken de grote beleefdheid en het medelijden, de veelvoudige hulp en overvloedige schenking van kleding, van drank en alle bedenkelijke middelen om ons verloren leven weer aan te sterken, die juffrouw Poppen, de Heren van Gerven en Van Laen en de menigte der rouwdragenden, groot en klein aan ons bewezen hebben.

Maar dit alles was na gedaan werk. De Heere, de Heere alleen heeft Zijn groot werk als een Goddelijk werk verheerlijkt en ons, half doden, het leven wedergegeven. Hij heeft ons zo'n machtige verlossing geschonken, toen bij ons geen macht meer was. Het gebed van Asa is onze bevinding: "HEERE, het is niets bij U te helpen hetzij den machtige, hetzij den krachteloze", 2 Kron. 14:11. Die hierin Gods hand wil verzaken en Gods bijzondere voorzienigheid wil loochenen, zal geen vrede hebben. Waarlijk: "Hij is wijs van hart en sterk van kracht. Wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? Die alleen de hemelen uitbreidt en treedt op de hoogten der zee?" Job 9:4,8.

Vraag.

Maar uit deze naakte waarheid van het wonderlijke en werkende bestuur des Heeren zou nog een andere moeilijkheid kunnen opkomen in sommige harten: *Is dat de belofte en de gunstige handelwijze van onze God om bij de Zijnen te zijn, als zij door het water gaan en hun te bewaren voor het overstromen, als zij door de rivieren gaan? Want wat zal men dan oordelen van de drie die in dit droevig ongeluk zijn omgekomen? En hoeveel heilige mensen en getrouwe bloedgetuigen zijn wel door het water overstroomd en niet gered? Men zou dan moeten zeggen dat zij Gode niet welbehaaglijk waren, of dat God Zijn getrouwe belofte aan hen niet was nagekomen."*

Tot antwoord dient:

Dat zij verre om zo van de Heere te denken. Ofschoon de bedroefde gemeente des Heeren klaagt: "Gij hebt mijn ziel verre van de vrede verstoten, ik heb het goede vergeten. Toen zeide ik: Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van den HEERE, Gedenk

aan mijn ellende en aan mijn ballingschap aan den alsem en gal", Klaag1.117-19. Nochtans richt zij zich weer op en gaat verder: "Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen. Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn allen morgen nieuw, Uw trouw is groot."

Van de bijzondere gevallen kan men geen bepaalde reden geven, maar in zulke zware gevallen bedeeft de Heere Zijn handelwijze ongelijk en rukt de ene weg en laat de andere over, zodat nochtans een ieder de Goddelijke kracht van deze belofte ondervindt. Vele duizenden waren er onder de klagende Joodse kerk die nochtans deel hadden aan de barmhartigheden des HEEREN, die geen einde hebben, doordat de Heere niet allen vernield had, zoals Sodom en Gomorra. Want de Heere had hun nog een weinig overblijfsel gelaten, hoewel de dochter Sions overgebleven was als een hutje in de wijngaard, als een nachthutje in de komkommerhof, als een belegerde stad. Zo gaat uit de mond des Allerhoogsten het kwade en het goede. En die het kwade ondervinden, zijn geen grotere zondaars dan die het goede ontvangen, maar dezen zijn door hen gewaarschuwd: "indien gij u niet bekeerd, zo zult gij allen insgelijks vergaan", Lukas 13:3.

Al denkt een heilige dat hij geheel van de Heere vergeten en verlaten is, zo is de Heere nog bij hem met een veel tederder liefde dan een moeder bij haar zuigeling. Ofschoon David met hartelijke zuchtingen begint te klagen: "Hoelang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten?" Nochtans eindigt hij in een heerlijke roem en lof voor zijn God: "Maar ik vertrouw op Uw goedertierenheid; mijn hart zal zich verheugen in Uw heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft", Psalm 13:2,6. Gods beloften zijn waarheid, maar niet met uitzondering van kastijdingen en kruis.

De werkingen van des Heeren nabijheid en van Zijn machtige bescherming en hulp zijn onderscheiden. Enigen verlost Hij op uiterlijke wijze en redt hun leven tot betoning van Zijn Goddelijke wijsheid, goedheid en almacht, zoals de drie jongelingen in de vurige oven. De koning zag een Vierde, wiens gedaante was als een zoon der goden. Dit was de Heere, Die de kracht van het vuur zodanig temperde dat, hoewel de vonken de mannen buiten de oven verteerden, nochtans niet een haar van hun hoofd verzengd, noch de reuk van het vuur door hun kleding gegaan was, Dan. 3:25-27. Zo heeft de Heere Israël in de Rode Zee, Daniël in de leeuwenkuil, Mozes in een biezen kistje en Paulus in velerlei doodsgedevaren beschermd.

Anderen verlost de Heere innerlijk en voor een beter leven, tot een bewijs van de rijkdom van Zijn genade en barmhartigheid in het midden van hun doodsnood. Hij stort in hun ziel zoveel dierbare troost en bekwaammaking voor de eeuwige zaligheid dat ze in het hart bevinden, hetgeen de mond van David uitspreekt: "O God, Gij zijt mijn God; Uw goedertierenheid is beter dan het leven", Psalm 63:2,4.

Dit bekende Jona uit het ingewand van de vis: "Ik was nedergedaald tot de gronden der bergen. De grendelen der aarde waren om mij heen in eeuwigheid; maar Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd, o HEERE mijn God", Dan. 2:6.

Mijn zoon Jeremias gevoelde deze invloed, door zijn overdenking van Psalm 23. Hij was moedig en zwom op het water als een vliegende vogel, vreesde geen kwaad in het dal der schaduwen des doods, omdat de stok en de staf des Heeren hem ondersteunde. En mijn zoon Allard, hoewel hij is weggezonden, gaf zich gewillig over in het geweld van de dood, vol liefde tot zijn zusters, geduldig onder Gods oordeel en vergenoegd in het welbehagen van zijn Heere. Ook heeft Anna met haar opgeheven handen en hoofd

naar de hemel getoond welke hemelse kracht haar ziel vervuld had. Deze bedeling is geenszins de slechtste.

Wij mensen hebben alleen hoogachting voor het tijdelijke leven. Daarin wordt alle geluk en heil gesteld en het verlies daarvan alle onheil en ramp. De meesten van die mij beklagden, hebben de wondere goedheid van onze God hoog geroemd, omdat zes van de acht, te midden van zo'n zeer droevig ongeluk, in het leven zijn behouden.

Maar o mens, meent u dat de gestorvenen verloren zijn? Of dat zij uitgesloten zijn van Gods dierbare goedheid? Geenszins. Hun deel mag wat bitterder zijn in de voorsmaak, maar het is allerzoetst in de nasmaak. Honing zonder gal en blijdschap zonder droefheid. Daar de achtergeblevenen in deze boze wereld met zonden en allerlei kwalen gedurig te strijden hebben, hebben zij de dood overwonnen en zijn de (doods) Jordaan gepasseerd. Zij verheerlijken God in het hemelse Kanaän, terwijl de anderen de koning der verschrikking nog dagelijks tegemoet zien. De rechtvaardige wordt dikwijls voor een kwade dag weggenomen.

Ik heb zo dikwijls gedacht aan mijn zalige huisvrouw. Zo zij nog geleefd had, had zij ongetwijfeld aan dit droevig ongeluk haar deel gehad. Nu zijn de tranen van haar ogen afgewist, die hier overvloedig zouden gestort zijn geweest. Nu is de droefheid uit haar hart weggenomen, die hier haar tedere moederhart zeer had benauwd. En zo zijn mijn zalige kinderen bij hun zalige moeder. De Heere heeft hun dood verslonden tot overwinning. De Heere, Heere heeft de tranen van hun aangezichten afgewist. Zij zingen nu voor de Heere: "Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijn zaligheid", Jes. 25:8,9.

Wie verstaat niet dat het deel van het stervende kind van Jeróbeam duizendmaal beter was dan al het koninklijke hofgezwier der achtergeblevenen?

De wateren mogen mijn kinderen de adem hebben afgesneden en alle levenskrachten en geestelijke vermogens hebben uitgedoofd en hun ziel uit het lichaam doen verhuizen, nochtans is het zeker dat de wateren hen niet hebben kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Jezus Christus, onze Heere. O, de liefde van mijn Heere Jezus tot de Zijnen is zo bestendig en onveranderlijk dat vele wateren deze liefde niet zouden kunnen uitblussen, ja de rivieren kunnen haar niet verdrinken, Hoogl. 8:7. Och, kon ik maar mijn ziel en de uwe door deze grote handeling van onze God aan mij en de mijnen recht opwekken! Och, hadden wij allen de bekwaamheid om recht uit te zien naar het oogmerk van de allerhoogste God! Het werk des Heeren is geen roekeloosheid of onbedachtzaamheid, maar ongetwijfeld een werk van de allerwijste voorzichtigheid.

Waar toe heeft het Hem behaagd aan mij, zondig en doemwaardig mens, zo'n grote verlossing te schenken?

Ik zal naar mijn zwak begrip in het bijzonder deze drie zaken als oogmerken van de oneindige, alwijze God alhier neerstellen.

1. De Heere wil also Zijn eigen eer groot maken, want: "De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil, ja ook de goddeloze tot den dag des kwaads", Spr. 16:4. Om Zijns Zelfs wil, dat is, niet om Zijn eigen voordeel, want Hij is El-Schaddai, de algenoegzame God, zowel in Zichzelf als voor de Zijnen. Zodat Hij niet alleen niets behoeft, maar ook zodanig in Zichzelf Eenswezens en volzalig is, dat Hij alleen alle wezen en heil aan Zijn schepselen mededeelt.

Daarom, om Zijns Zelfs wil, is om Zijn eigen eer als het laatste en uiterste einde van al Zijn werken. Een kunstig werk maakt de kunstenaar beroemd en stelt hem boven de

rang van gewone werklieden. Zo wil de grote God behalve zijn gewone onuitsprekelijke hoofdwerken soms een buitengewoon kunstwerk uitvoeren, opdat onze harten, die door de dagelijkse voorvallen van de Goddelijke wonderen zodanig als verzadigd en afgestompt zijn dat we deze nauwelijks opmerken, door iets bijzonders weer opgewekt mochten worden om Hem de roem alleen te geven boven alle vlees. Want God wil dat geen vlees zal roemen voor Hem, 1 Kor. 1:29.

Een werk dat des Heeren Naam op een bijzondere manier zal verheerlijken dat moet iets bijzonders en buitengewoons zijn, zoals de mensen Gods majesteit en almacht meer verheerlijken bij het aanschouwen van een zonsverduistering dan in de dagelijkse omloop van de zon en meer bij het botsen van de wolken in donder en bliksem dan bij eb en vloed van het water in de zee, hetwelk toch geen filosoof begrijpen kan.

Zo heeft de Heere door dit bijzondere ongeluk aan een predikant en zijn gehele familie op een plechtige dag Zijn eer van rechtvaardigheid, goedheid, wijsheid, overalteenwoordigheid en almachtigheid groot gemaakt.

2. Hij doet dit tot opwekking en versterking van het geloof der vromen. Toen Abrahams mes aan Izaks keel was, riep God uit de hemel en gaf een ram in Izaks plaats. Daaruit ontstond het spreekwoord: "Op den berg des HEEREN zal het voorzien worden", Gen. 22:15, om in de uiterste nood op God te vertrouwen. Onze nood zal ons leren om God te vrezen en onze verlossing om op God te vertrouwen.

Het drijven van mijn kleinste zoon Rudolf op een roeispaan zal ons leren om God niet te verzoeken, door het verachten van de middelen, al zijn ze gering. Het zwemmen van mijn zoon Jeremias, die nu de oudste is, en het drijven van de kleine kinderen, Willemina en Margrieta, zal ons leren God niet te verzoeken ofschoon de middelen ontbreken. En het ganse treurspel zal ons opwekken de Heere gedurig aan te kleven: "Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil. Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn hoog Vertrek, ik zal niet grotelijks wankelen", Psalm 62:2, 3.

In het bijzonder moet het ons en anderen met ons leren het anker van onze hoop nooit weg te werpen, dewijl het de Heere behaagd heeft ons zeer zichtbare bewijzen te geven van Zijn nabijheid en ons geholpen heeft door onverwachte, geringe, ja enigszins tegenstrijdige middelen.

- De Heere verlost ons door *onverwachte* middelen. Want wij dachten net zomin aan een jacht of een sloep tot onze hulp, als Israël dacht dat God een voetpad in de zee zou maken.
- Hij verlost door *geringe* middelen, want het was een oude, machteloze man die het jacht bestuurde om mij te redden. Het was een zwakke man wiens arm ik aangreep, zodat hij schreeuwde uit vrees door mij overboord te zullen getrokken worden. Ik werd zoals Jeremia met enige oude en versleten lompen uit de modderige kuil opgehaald.
- Hij verlost door *enigszins tegenstrijdige* middelen. Want het schrikkelijk aanwakkeren en stormen van de wind dat ons in de ellende bracht, blies het jacht de haven uit en wachtte niet tot de heren reisvaardig waren, want dan zou ik verdronken zijn geweest. Zodat het sterke wapen van de storm een oorzaak was van het toeschieten ter hulp, die voor ons zo voluit nodig was. God wilde de tegenspoed gebruiken tot voorspoed van de Zijnen. Zo was de storm tegelijk een zeemonster om ons in te slikken, maar hij dreef ook het jacht de haven uit om, zoals Jona's vis, ons behouden aan land te brengen. Wij hebben dan reden om met Asaf in het geloof te zingen:

*Nochtans wat mij Heer' wedervaaft,
Ik hang U aan, zijnde bezwaard.
Want in 't lijden dat mij benauwet,
Met Uw hand Gij mij onderhouwet.*

Psalm 73:12. Datheen

3. Hij doet dit tot beschaming van Gods vijanden, die zeer verachtelijk het bijzondere werk der Goddelijke voorzienigheid smaden. Op drieërlei wijze kan deze versmading gezien worden.

- a. Men versmaadt Gods voorzienigheid, wanneer men eenvoudige en verachte middelen verwerpt, die de Heere nochtans aan de hand doet, zoals Naman de Syriër. Hij zou rein worden door zich zevenmaal in de Jordaan te wassen, maar zei in toorn: "Zijn niet Abána en Farpar, de rivieren van Damaskus, beter dan alle wateren van Israël; zou ik mij in die niet kunnen wassen en rein worden?", 2 Kon.5:12. Het middel was te gering in zijn ogen, totdat zijn knechten hem overreedden en zeiden: "Mijn vader, zo die profeet tot u een grote zaak gesproken had, zoudt gij ze niet gedaan hebben? Hoeveel te meer, naardien hij tot u gezegd heeft: Was u en gij zult rein zijn?" Mozes, de man Gods, en de apostelen van Christus zijn met deze vlek besmet geweest, toen zij niet konden geloven dat de Heere vele duizenden mensen in de woestijn met weinig voorraad zou kunnen spijzigen. De Heere neemt het op als een verachting van Zijn almacht: "Zou dan des HEEREN hand verkort zijn?" Dit is de geringste vorm van versmading, doch niet zonder grote zonde, want dan is het hart uit de aarde aards.
- b. De ziel versmaadt Gods voorzienigheid, wanneer zij geen recht ontzag en rechte hoogachting van de eerste oorzaak heeft, zodat niet alleen het werktuig, maar ook de Werkmeester versmaad wordt, door zo te hunkeren naar hulp of gave, waarin weinig aan de Gever of Helper gedacht wordt. Ezau was zo gezet op het moes van Jakob dat hij zijn eerstgeboorte vergat. Er wordt gezegd: "alzo verachtte Ezau de eerstgeboorte", Gen. 27:34. Zijn onachtzaamheid wordt een verachten genoemd. Zo is hij een verachter van God die op de Mammon zo vurig staat dat hij de Heere en Zijn dienst verzuimt. "Niemand kan twee heren dienen; want of hij zal den enen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den enen aanhangen en den anderen verachten; gij kunt niet God dienen en den Mammon", Matth. 6:24. Och, hoe schandelijk wordt God dikwijls gehaat, door de grote liefde tot het geld. Deze trap van verachting klimt zoveel hoger naarmate de Heere hoger is dan alle middelen en schepselen.
- c. Men versmaadt Gods voorzienigheid als de ziel probeert om het grote werk des Heeren, dat Hij door kleine middelen uitvoert, geheel verdacht te maken en te bespotten. Zo deed Sanballat aangaande Jeruzalems tempelbouw: "Wat doen deze amechtige Joden? Zal men hen laten geworden? Zullen zij offeren? Zullen zij de stenen uit de stofhopen levend maken?" Neh. 4:2. En Tobía, de Ammoniet, antwoordde en zei: "Al is het, dat zij bouwen, zo er een vos opkwame, hij zou hun stenen muur wel verscheuren." Maar Nehemia neemt dit op als een grote versmading: "Hoor, o onze God, dat wij zeer veracht zijn, en keer hun versmaadheid weder op hun hoofd. Zodanig was de laster van Sanherib tegen Hiskia: "Laat u uw God niet bedriegen, op Welken gij vertrouwt. Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende; en zoudt gij gered worden?", 2 Kon. 19:10. Goliath versmaadde alzo niet alleen David, maar hij hoonde ook de Heere in David. Zo spotten ook de roomsen in het begin met Luther en zeiden: "*Ga in uw cel en bid aldaar: Heere, ontferm U mijner*". Dit is de vuilste en openbaarste verachting van God, waarin beide de Meester en Zijn werk veracht

wordt. Daarvan moeten de lasteraars over mijn verlossing overtuigd zijn. De Heere zal degenen beschamen, die de middelen, al zijn ze zeer gering, of de Heere, of het gehele werk des Heeren versmaden, of uit Zijn bijzonder oordeel en hulp enig vergif zuigen om de heilige waarheid te ontheiligen. "Maar ik zal uitzien naar den HEERE, ik zal wachten op den God mijns heils; mijn God zal mij horen. Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn. Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijn twist twiste en mijn recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid. En mijn vijandin zal het zien, en schaamte zal haar bedekken; die tot mij zegt: Waar is de HEERE uw God?" Mich. 7:7-10.

Doch om naar het einde te haasten, het is tenslotte hoogst noodzakelijk dat wij zeer nauw en getrouw opmerken welke plichten ons door deze gereede verlossing van Jakobs Schepper en Israëls Formeerder worden opgelegd. Wij kunnen ze onder deze drie hoofdpunten samenvatten, te weten wat een recht christen te doen staat:

1. Vóór de watersnood.
2. In de nood.
3. Ná de nood.

1 Vóór zodanige watersnood is nodig dat een oprecht christen zich gedurig aan de Heere gewent. Och, het is zo geruststellend zich aan de Heere te gewennen in zijn voorspoed, zo kan men Hem vasthouden in zijn tegenspoed. Neemt Asaf zich voor: *O, mijn God, ik zal gedurig bij U zijn*; hij kan zich daarop aanstonds verzekeren: "Gij hebt mijn rechterhand gevat", Psalm 73:23. O, gewen u toch aan de Heere en heb vrede, daardoor zal u het goede overkomen. En hoe zal men zich aan de Heere gewennen? "Ontvang toch de wet uit Zijn mond en leg Zijn redenen in uw hart", Job 22:22. In het gedurig overdenken van Gods heilig woord, hoort u Hem ten tweede male spreken in uw hart, Psalm 62:12. Geef u geheel aan Hem over. "Zo gij u bekeert tot de Almachtige, gij zult gebouwd worden." Wederstaat met alle kracht de zonden, die een scheiding maken tussen u en uw God. "Doe het onrecht verre van uw tenten". Dan zult u het goud op het stof leggen. Dat is: U zult door overvloedige zegeningen alleszins verrijkt worden, Job 22:22-24.

Och, dat de mensen wisten hoe troostrijk het is om een geestelijke voorraad op te doen voor de kwade dagen der bezoeken, dan zouden zij meer arbeiden om hun harten vol te hebben dan hun schuren, in tegenstelling van de praktijk van die rijke landman, wiens ziel in die nacht van hem werd genomen, Lukas 12:20.

2. In de nood is nodig met korte uitschietende gebeden de Heere vast te houden en te wachten op Zijn heil. "Wij hebben ook in den weg Uwer gericht u, o HEERE, verwacht; tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel", Jes. 26:8.

Gebruik ondertussen alle middelen die aan de hand worden gedaan. Mijn dochter, die niets had om op te drijven, bad: "O God, zijt mij genadig, vergeef mijn zonden". Mijn zoontje, dat aan het zinken was, legde zijn arm over de roeispaan.

Het is nodig dat de handen aan de middelen vasthouden en dat het hart aan de Heere vasthoudt. Mozes' handen waren omhoog toen Jozua's spies tegen de Amalekieten uitgestrekt was.

Laat het u niet verdrieten om de middelen te gebruiken, al zijn ze nog zo gering, als het hart maar in vertrouwen de Heere aankleeft. Wat was een steen en een staf, een slinger en een tas om Goliath te verslaan? David kon in Sauls wapenen niet gaan. Hij had eerst

de Heere in zijn hart, voordat hij wist door welk middel Hij zou helpen. Daarop legt hij harnas en zwaard, wapen en schild af. Hij grijpt aan wat hij vindt en verslaat de reus.

Wat was het blazen op de ramshoornen om Jericho? Een geluid en anders niet. Nochtans wierp de Heere daardoor de muren van de stad omver. Wat waren Gideons kruiken en fakkels om dat grote leger der Midianieten te verslaan? Wat waren de voetzolen der priesters om de Jordaan voor Israël op te drogen? Wat was een ezelskinnebak in Simsons hand om duizenden van Filistijnen te verslaan? De middelen hebben alleen hun kracht van de eerste en opperste Oorzaak van alles.

Daarom, al schijnt het gebruik daarvan in onze ogen ijdel en belachelijk, wij moeten ons verstand met Petrus terzijde stellen. Zegt de Heere: Steek af naar de diepte en werp uw netten uit om te vangen, wij moeten antwoorden: Op Uw woord, o Heere, zal ik mijn net uitwerpen, Lukas 5:5.

En zo het de Heere mocht believen alle middelen te weigeren, moeten wij gedenken: Waar het middel ophoudt, begint het geloof. Asa's gebed past als dan zeer goed: "HEERS, het is niets bij U te helpen", hetzij zonder een middel, of door een middel, "help ons, o HEERE onze God", 2 Kron.14:11.

Hadden de banden des doods David omvangen en de angsten der hel hem getroffen, zodat hij benauwdheid en droefenis vond, hij riep de Naam des HEEREN aan, zeggende: "Och, HEERS, bevrijd mijn ziel. De HEERE is genadig en rechtvaardig; en onze God is ontfermende", Psalm 116:4,5.

3. Ná de nood is het nodig dat de verlostten niet ongevoelig zijn omtrent des Heeren hand, zowel in het bezoeken als in het verlossen. "Want wanneer Uw gerichten op de aarde zijn, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid. Wordt den goddeloze genade bewezen, hij leert evenwel geen gerechtigheid, hij drijft onrecht in een gans richtig land, en hij ziet de hoogheid des HEEREN niet aan. HEERE, is Uw hand verhoogd, zij zien het niet; maar zij zullen het zien en beschaamd worden", Jes. 26:9-11. O, domme en onvernunftige beesten die de slaande hand des Almachtigen niet erkennen!

In de belegering van Groningen viel een bom in mijn stal achter het huis. Daar stonden twee mooie schimmels. De ene werd middendoor in stukken geslagen en meteen ontstond er zo'n diep gat in de grond dat de stukken van dat paard daarin begraven werden. Het andere paard was alleen een beetje terzijde van zijn lijf gebrand door de vlam. Maar het stond te trillen op zijn poten. En toen men het uit de stal gebracht had om de kuil dicht te gooien, kon geen mens met slaan of alle geweld dat paard weer in de stal krijgen.

Het kind dat zich brandt, vreest voor het vuur. En zou een mens niet schrikken voor de vreselijke God, als hij in de zeef van de tuchtiging des Almachtigen geweest is? Men zou zeggen dat die mens alle menselijkheid had afgelegd en zijn consciëntie als met een brandijzer had dichtgeschroeid.

De schenker werd door de droom van Farao zijn zonde en rechtvaardige straf van de koning over hem, nog gedachtig.

Van Petrus wordt gezegd dat hij na zijn val nooit de haan heeft horen kraaien, of hij heeft telkens bitterlijk geweend.

Daar Gods oordelen onze zonden hebben thuis gezocht, moeten de zielen niet vergeetachtig zijn, maar zulke grote werken des Heeren aan de kinderen en kindskinderen vertellen. De tong is de proever en spreker van de mens. Proeft en smaakt de mens dat de Heere goed is, zijn tong zal ook spreken: "welgelukzalig is de man, die op Hem vertrouwt", Psalm 34:9. Maar proeft en smaakt de mens de bitterheden der

ellende, zijn tong zal spreken, hetgeen zijn ziel gedenkt van de alsem en gal. Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij buigt zich neder in mij. De wateren zwommen over mijn hoofd; ik zeide: Ik ben afgesneden. Ik heb geroepen om hulp, doch geen mens hoorde naar mij. Maar Gij hebt mijn stem gehoord. Verberg nu voorts Uw oren niet voor mijn zuchten, voor mijn roepen.

Maar ook moeten de weldaden van God nooit vergeten worden. David zingt: "Loof den HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heiligen Naam. Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden", Psalm 103:1,2.

Het behaagde de Heere te bevelen dat een gouden kruik met manna in de ark werd gezet om vele jaren te bewaren tot een gedachtenis voor de nageslachten. En toen Israël door de Jordaan gegaan was op het droge, beval Jozua dat ze twaalf grote stenen uit de Jordaan zouden opheffen en tot een gedenksteen zouden oprichten om hun kinderen daardoor te onderwijzen hoe de Heere de Jordaan voor Israël had opgedroogd. Alzo moesten deze stenen de kinderen Israëls tot een gedachtenis zijn in eeuwigheid.

Grote weldaden vereisen een langdurige gedachtenis. Het is zeker dat onder de mensen de weldaden in het stof geschreven worden, hetwelk spoedig door de wind weggewaaid wordt. Maar de misdaden worden in ijzer gegraveerd, hetwelk niet vergaat. Heeft iemand wel gedaan, het wordt spoedig vergeten. Maar heeft iemand een ander verongelijkt dan blijft het in gedurige wraakgedachten. Zijn er tien melaatsen gereinigd, er is er maar één die wederkeert om de Heere eer te geven.

O, lelijke vergetelheid. "Wie is wijs? Die neme deze dingen waar; en dat zij verstandiglijk letten op de goedertierenheden des HEEREN", Psalm 107:43.

Och, dat niet dikwijls in onvernunftige dieren en onchristelijke mensen meer van deze wijsheid was dan in degenen die zichzelf christenen noemen.

- Gellius vertelt een dankbare gedachtenis van een leeuw die in de woestijn door een Androchus verlost werd van een splinter in zijn voet. Toen deze slaaf lang daarna in de kuil voor deze leeuw werd geworpen, heeft hij hem in plaats van te verslinden zeer grote vriendschap bewezen. (Att. lib.3. cap.14).
- Aelianus verhaalt van de arend van Pyrrhus dat deze zo aan zijn heer in dankbaarheid verbonden was dat toen hij stierf, de arend niet meer at en op het graf van zijn heer gestorven is.
- Maar om niet alleen op redeloze schepselen te zien, de onchristelijke heidenen zullen hierin voorgaan. De Romein, Furnius, die aan de muiterij van Antonius mede schuldig was, bekwam vrijheid van de overwinnaar Augustus. Toen zei hij: "O, keizer, ik moet in leven en in sterven ondankbaar blijven". Hij was zó verlegen met de weldaad van de keizer dat hij noch in leven, noch in sterven een waardige vergelding kon doen.

Dat mogen we allen zeggen van onszelf. De goedheid Gods is een onuitputtelijke zee en wij zijn de kleine riviertjes, waardoor de weldaden des Allerhoogsten rijkelijk stromen. Wij zijn de akkers, die uit de hemelse volheid bevochtigd en vruchtbaar gemaakt worden, beide in natuur en in genade. "Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, o God! Dies de mensenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vetzigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten. Want bij U is de fontein des levens; in Uw licht zien wij het licht", Psalm 36:8-10.

"O mijn God, Gij koning, ik zal U verhogen", ik houd mij en mijn leven schuldig om Uw Naam te loven in eeuwigheid en altoos. "Te allen dage zal ik U loven, en Uw Naam

prijzen in eeuwigheid en altoos. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit en Uw wonderlijke daden", Psalm 145:1-5. "Want Gij, HEERE, hebt mijn ziel gered van den dood, mijn ogen van tranen, mijn voet van aanstoot. Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN, in de landen der levenden. Wat zal ik den HEERE vergelden voor al Zijn weldaden aan mij bewezen?", Psalm 116:8, 9, 12.

Mijn wens is drie zaken te doen:

1. Een gedurige erkenning te houden van Gods grote weldaad.
2. Een oprechte dankerkennis te doen voor Zijn weldaad.
3. Mijzelf en mijn leven Hem toe wijden vanwege Zijn weldaad.

1. David stelde de Levieten tot dienaren van de ark om de God Israëls te vermelden in erkenning, te loven in dankbaarheid en te prijzen in toewijding. Want het Hebreeuwse *hillulim* noemen de Grieken "epitalamia" (Drusius, observ. boek 5, hoofdst. 3) Dat prijzen van de Levieten is als een zingen van bruiloftsliederen, waarin de bruid het eigendom wordt van de bruidegom. Alzo voegde David bij de erkenning in het vermelden van de Heere en de dankzegging in het loven van de Heere, ook als een bruiloftsgezing in de toewijding aan de Heere. Zo wordt het woord begrepen in Psalm 78:63: "hun jongedochters werden niet geprezen", te weten met bruiloftsliederen, zeggen onze vertalers, zoals in huwelijken en bruiloften placht te geschieden. Zij werden niet eerlijk en blij uitgehuwelijkt. (kanttekening 78)

Ik houd mij dan verplicht om de grote weldaad des Heeren ten eerste in gedurige erkenning te houden.

Londen houdt een jaarlijkse herdenking van de grote bewaring tegen het buskruit verraad, Leiden en Groningen van hun verlossing uit het geweld der vijanden. De Joden stelden een feest van Purim in vanwege de grote ommekeer van Hamans bloedraad en de verhoring van Mordechai tot groot heil, behoud en blijdschap van de gehele natie "den veertienden der maand Adar en den vijftienden dag derzelve, in alle en een ieder jaar", Esth.9:21.

Och, dat de Heere deze grote handeling aan onze zielen mocht heiligen, opdat wij al onze hoop recht op God mochten stellen en Gods daden niet zouden vergeten, maar Zijn geboden zouden bewaren!

2. Om onze verschuldigde dankbaarheid de Heere in oprechtheid toe te brengen. Het dankoffer van Noach na zijn verlossing van de zondvloed was de Heere een lieflijke reuk. Mozes en de kinderen Israëls, die droogvoets door de Rode Zee waren gegaan, zongen de Heere een lied. Mirjam de profetes, zuster van Aäron, nam een trommel in haar hand en alle vrouwen gingen uit achter haar met trommels en met reien. En Mirjam antwoordde henlieden: "Zingt den HEERE; want Hij is hogelijk verheven", Exod. 15:21.

Staat Hizkia op van zijn sterfbed en komt hij weer in het huis des Heeren, zoals hem was aangezegd, hij dankt zijn God. En ik zal mijn dankplicht met zijn woorden uitdrukken. Ik was onder de drenkelingen in de diepte van de wateren, "maar Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame; want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen. Want het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen; die in den kuil nederdalen, zullen op Uw waarheid niet hopen. De levende, de levende, die zal U loven, gelijk ik heden doe; de vader zal den kinderen Uw waarheid bekendmaken." De Heere was gereed om mij en mijn kinderen te verlossen. Daarom zullen wij op mijn snarenspeel spelen, het Evangelie oprecht verkondigen en mijn Losser en Verlosser verheerlijken al de dagen van ons leven in het huis des Heeren.

3. Om de Heere te prijzen en mij de Heere tot een eigendom over te geven. Toen ik jong was heeft mijn buurman mij menigmaal verteld hoe zijn vader, zaliger, in de oorlog gevangen werd genomen en veroordeeld werd tot de galg. Toen hij daaronder stond, werd hij door een rijke heer vrij gekocht voor een som geld. Toen deze arme lijder zijn vrijspraak hoorde en de oorzaak daarvan, werd hij zo met wederliefde tot zijn lossen aangedaan, dat hij naar niemand zag dan naar zijn verlosser. Hij wierp zich neder aan zijn voeten en verklaarde zijn hele leven een eigen slaaf van hem te zullen zijn en te zullen blijven.

Waarlijk, de Heere heeft mij en de mijnen duur ja dubbel gekocht: door Jezus' bloed van de eeuwige dood en nu door Zijn machtige arm van de tijdelijke dood. Zo mag ik mij dan ook dubbel de Heere tot een eigendom verklaren met David, toen het leek dat hij sterven zou: "Kostelijk is in de ogen des HEEREN de dood Zijner gunstgenoten", Psalm 116:15. Er was een gunstgenoot van God in de Messias van de tijdelijke dood bevrijd. En zo gaat hij verder: "Och, HEERE, zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht." Hij verdubbelt zijn knechtschap, zoals de Heere zijn verlossing had verdubbeld.

Boven hetgeen dat de Heere mij en de mijnen door de Heilige Doop verzegeld heeft van die dierbare koop door het bloed van Zijn Zoon en Zich aan mij ondertrouwd heeft, zo mag ik heden zeggen dat Hij mij wederom *gekocht* heeft als mijn Heere. Of zoals dit woord in Judas 4 en Openbaring 6:10 vertaald wordt als mijn *Heerser*, door de dierbare handelwijze in Zijn wonderbare verlossing uit de macht van de dood.

Ik ben dan met de mijnen de Heere een dubbel eigendom. Och, kon ik Hem verheerlijken in mijn lichaam en in mijn geest, welke Godes zijn! "Ik zal geduriglijk hopen en zal al Uw lof nog groter maken", Psalm 71:14.

Neem tenslotte deze troostrijke belofte op om u in alle ongelegenheden daardoor te vertroosten en te versterken.

- Bent u veracht onder de mensen om des Heeren wil, de Heere zal bij u zijn tot uw eer en heerlijkheid. Het is beter door alle schepselen verwezen en verstoten te zijn dan door de Schepper. Uw ongelijk is de Heere aangedaan. Christus riep: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?" Hand. 9:4. Uw klacht en begeerte weet Hij. "Want wat groot volk is er, hetwelk de goden zo nabij zijn als de HEERE onze God, zo dikwijls als wij Hem aanroepen?" Deut. 4:7.
- Hebt u een groot verlies van goederen en vrienden, Hij is bij u. Hij is u beter dan tien zonen. Al is uw verlies honderd talenten zilver, de Heere heeft meer dan dit om u te geven. Hij kan gemakkelijk alle verlies vergoeden. Sterk u hiermee. Ofschoon het ganse schepsel u begeeft, de Heere alleen blijft Dezelfde. Hemel en aarde zullen vergaan, maar Gij, Heere, zult staande blijven. Zij zullen als een kleed verouden, Gij zult ze veranderen als een gewaad en zij zullen veranderd zijn. Maar Gij blijft Dezelfde en Uw jaren zullen niet geëindigd worden. Daarom zullen ook de kinderen van Uw knechten wonen en hun zaad zal voor Uw aangezicht bevestigd worden, Psalm 102:27-29. Och, had u de bevinding van David: De HEERE is mijn Licht en mijn Heil, de HEERE is mijn Levenskracht. U zou ook Davids sterkte hebben: Voor wie zou ik vrezen, voor wie zou ik vervaard zijn? "Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zo vertrouw ik hierop", Psalm 27:3. Immers hebben wij bij ondervinding reden om te roemen: "God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden een Hulp in benauwdheden. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën", Psalm 46:2, 3.

- Hebt u de hemel in het oog en verlangt u naar de zaligheid? Hierin bestaat ze dat de Heere bij u is. "Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken", Psalm 17:1 S. "Mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen", Psalm 73:28.

Tot een besluit zal ik het heilig voornemen van David tot mijn voorbeeld stellen: "Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen. O God, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen. Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God, totdat ik dit geslacht verkondige Uw arm, allen nakomelingen Uw macht. Ook is Uw gerechtigheid, o God, tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt; o God, wie is U gelijk? Gij, Die mij vele benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken, en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde, en mij rondom vertroosten", Psalm 71:16-21.

En zo eindig ik met hetgeen wij in alle eeuwigheid zullen zingen: *"Hallelujah! De zaligheid en de heerlijkheid en de eer en de kracht zij den Heere onzen God. Amen, Hallelujah"*, Openb. 19:1, 4.

*Moest ooit man in 't rouwkleed gaan,
At zijn spijs met zucht en traan?
'k Zie Gregorius met reden
Treurig naar zijn bedde treden,
Droevig naar zijn tafel gaan,
Met tranen op de preekstoel staan.*

F. Ridderus